

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۱۱۵

شماره چاپ

۱۱۴

شماره ثبت

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۴/۲۰

دوشوری

لایحه تجارت

جلد دوم

(از ماده ۵۵۶ تا ۱۰۲۸)

در اجراء ماده (۱۴۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

کمیسیونهای ارجاعی

اقتصادی

اصلی:

اجتماعی - صنایع - عمران - قضایی و حقوقی

فرعی:

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

شماره ۴۰۰۵۰/۴۶۱۳۳

تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱

معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ موافقت نمود:
لوائح مندرج در فهرست پیوست که به مهر «دفتر هیأت دولت» تأیید شده
است، در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

پرویز داودی

معاون اول رئیس جمهور

باسمه تعالی

مبحث هفتم - مجامع عمومی

ماده ۵۵۶ - مجمع عمومی شرکت سهامی از اجتماع سهامداران تشکیل می‌شود. مقررات مربوط به حد نصاب لازم برای تشکیل و تعداد آرای لازم برای تصمیم‌گیری در مجمع عمومی در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود. حد نصاب و تعداد آرای که برای تصمیم‌گیری در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود نباید کمتر از حدنصاب‌ها و آرای تعیین شده در این قانون باشد.

ماده ۵۵۷ - مجامع عمومی عبارتند از:

۱- مجمع عمومی مؤسس.

۲- مجمع عمومی عادی.

۳- مجمع عمومی فوق العاده.

ماده ۵۵۸ - مجمع عمومی مؤسس به قرار زیر است :

- ۱- رسیدگی به گزارش مؤسسين و تصویب آن و همچنین احراز پذیرهنویسی کلیه سهام شرکت و تأمین مبالغ آن .
- ۲- بررسی و اصلاح و تصویب طرح اساسنامه شرکت.
- ۳- انتخاب اولین مدیران و بازرس شرکت.
- ۴- تعیین روزنامه شرکت که هر گونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

تبصره ۱- گزارش مؤسسين بايد حداقل پنج روز قبل از تشكيل مجمع عمومي مؤسس در محلي كه در آگهي دعوت مجمع تعيين شده است براي مراجعه پذيره نويسان سهام آماده باشد.

تبصره ۲- تصويب طرح اساسنامه در مورد سهام ممتاز نمي تواند مغاير با مفاد آگهي پذيره نويسي باشد.

ماده ۵۵۹ - براي رسميت يافتن مجمع عمومي مؤسس، حضور اشخاصي كه حداقل نيمي از سرمايه شركت را پذيره نويسي نموده اند، ضروري است. چنانچه در جلسه اول حدنصاب مذكور به دست نيايد، مؤسسین مکلفند مجمع را تا دو نوبت ديگر دعوت نمايند، مشروط بر اينكه دست كم بيست روز قبل از تشكيل مجمع، آگهي دعوت با ذكر دستور جلسه و نتيجه جلسه قبل در روزنامه شركت منتشر گردد. براي رسميت يافتن جلسه نوبت دوم حضور دارندگان دست كم يك سوم سرمايه در جلسه ضرورت دارد. در صورت عدم حصول حدنصاب در جلسه دوم، سهامداران براي سومين بار به ترتيب بالادعوت خواهند شد. در صورتي كه در جلسه سوم، حد نصاب مذكور حاصل نگردد، شركت قابل تشكيل نيست و مؤسسین موظفند نسبت به آگهي عدم تشكيل شركت در روزنامه شركت مبادرت ورزند. مقررات ماده (۴۴۸) در مورد اين ماده نيز قابل اعمال است.

ماده ۵۶۰ - در مجمع عمومي مؤسس كلييه مؤسسین و پذيره نويسان حق حضور دارند و هر سهم داراي يك حق رأی خواهد بود و تصميمات با دو سوم آراء حاضرین اتخاذ می شود.

ماده ۵۶۱ - در شركت های سهامی خاص تشكيل مجمع عمومي مؤسس الزامی نيست و مؤسسین وظايف مجمع عمومي مؤسس را به انجام می رسانند. در اين نوع شركت ها، صورتجلسه مذكور در بند (۴) ماده (۵۰۴) اين قانون در حكم صورتجلسه مجمع عمومي مؤسس است.

ماده ۵۶۲ - در شرکت‌های سهامی خاص هرگاه یک یا چند نفر از مؤسسين آورده غیرنقد داشته باشند باید نظر کتبی کارشناس رسمی دادگستری در مورد ارزیابی این نوع آورده‌ها جلب و مورد پذیرش سایر مؤسسين قرار گیرد.

ماده ۵۶۳ - مجمع عمومی عادی می‌تواند نسبت به کلیه امور شرکت به جز آنچه که در صلاحیت مجمع عمومی فوق العاده است تصمیم بگیرد.

ماده ۵۶۴ - در جلسه مجمع عمومی عادی حضور دارندگان حداقل بیش از نصف سهامی که حق رأی دارند، ضروری است. اگر در اولین دعوت حدنصاب مذکور حاصل نشد مجمع برای بار دوم دعوت خواهد شد و با حضور دارندگان هر میزان سهام دارای حق رأی رسمیت یافته و تصمیم‌گیری خواهد شد، مشروط بر آنکه در دعوت دوم نتیجه دعوت اول قید شده باشد.

ماده ۵۶۵ - در مجمع عمومی عادی تصمیمات همواره با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضرین در جلسه رسمی، معتبر خواهد بود مگر در مورد انتخاب اعضاء هیأت مدیره که اکثریت نسبی کافی خواهد بود. در مورد انتخاب هیأت مدیره تعداد آراء هر رأی دهنده در عدد مدیرانی که باید انتخاب شوند ضرب می‌شود و حق رأی هر رأی دهنده برابر حاصل ضرب مذکور خواهد بود. رأی دهنده می‌تواند آراء خود را به یک نفر بدهد یا آن را بین چند نفری که مایل باشد تقسیم کند، اساسنامه شرکت نمی‌تواند خلاف این ترتیب را مقرر دارد.

ماده ۵۶۶ - مجمع عمومی عادی باید سالی یک بار در هنگامی که اساسنامه پیش بینی نموده برای رسیدگی و تصمیم‌گیری نسبت به صورت‌های مالی سال مالی قبل و گزارش هیأت مدیره و بازرس تشکیل گردد. بدون قرائت گزارش بازرس شرکت در مجمع عمومی اخذ تصمیم نسبت به صورت‌های مالی معتبر نخواهد بود.

ماده ۵۶۷ - تقسیم سود و اندوخته بین سهامداران فقط پس از تصویب مجمع عمومی جایز خواهد بود و در صورت وجود منافع تقسیم بیست درصد (۲۰٪) از سود ویژه سالانه بین سهامداران الزامی است.

ماده ۵۶۸ - مجمع عمومی فوق العاده منحصرأً به منظور رسیدگی و تصمیم‌گیری نسبت به امور خاصی که در این قانون آمده است تشکیل می‌گردد. این مجمع با حضور دارندگان بیش از نصف سهام دارای حق رأی، رسمیت می‌یابد. چنانچه حد نصاب مزبور در نخستین جلسه به دست نیاید، جلسه برای بار دوم و با حضور یک سوم سهام دارای حق رأی رسمیت خواهد یافت، به شرط آنکه نتیجه دعوت نخست در دعوت دوم قید شده باشد.

ماده ۵۶۹ - تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده همواره با اکثریت دوسوم آراء حاضرین در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

ماده ۵۷۰ - هر گونه تغییر در مقررات اساسنامه از جمله اتخاذ تصمیم راجع به سرمایه شرکت، صدور سهام ممتاز یا تغییر در مزایای این گونه سهام، تجویز انتشار اوراق مشارکت، تبدیل سهام و همچنین تجزیه، ادغام، تبدیل و انحلال شرکت منحصرأً در صلاحیت مجمع عمومی فوق العاده قرار دارد.

ماده ۵۷۱ - دعوت از مجامع عمومی بر عهده رییس هیأت مدیره است که در مواردی که هیأت مدیره مکلف به آن است پس از تصویب هیأت مدیره، مبادرت به این امر می‌کند.

ماده ۵۷۲ - چنانچه هیأت مدیره در مجمع عمومی عادی سالانه را در موعد مقرر دعوت نکند، بازرس شرکت مکلف است رأساً به دعوت مجمع مزبور اقدام کند.

ماده ۵۷۳ - در صورت عدم تنظیم و تسلیم به موقع مدارک مقرر در ماده (۷۲۵) این قانون و یا عدم دعوت از مجمع عمومی عادی صاحبان سهام، حداکثر

پنج ماه پس از پایان هر سال مالی توسط رییس و اعضای هیأت مدیره و همینطور در صورت عدم دعوت از مجمع عمومی عادی، ظرف یک ماه پس از انقضای مدت مذکور توسط بازرس، از آنها حسب مورد به جزای نقدی از ده میلیون تا پنجاه میلیون ریال محکوم خواهند شد.

حکم این ماده برای سایر مواردی که رییس و اعضاء هیأت مدیره و بازرس مکلف به دعوت مجمع عمومی هستند و در موعد مقرر اقدام نکنند نیز جاری است.

ماده ۵۷۴ - هیأت مدیره و همچنین بازرس شرکت می توانند در مواقع مقتضی مجمع عمومی عادی را به طور فوق العاده دعوت نمایند. در این صورت دستور جلسه مجمع باید در آگهی دعوت قید شود.

ماده ۵۷۵ - سهامدارانی که حداقل یک پنجم سهام شرکت را دارا می باشند، حق دارند خواستار دعوت از سهامداران برای تشکیل مجمع عمومی عادی یا فوق العاده از هیأت مدیره شوند و هیأت مدیره باید حداکثر تا بیست روز مجمع مورد درخواست را با رعایت تشریفات مقرر دعوت کند، در غیر این صورت درخواست کنندگان می توانند دعوت مجمع را از بازرس شرکت خواستار شوند. در این صورت، بازرس مکلف خواهد بود که با رعایت تشریفات مقرر مجمع مورد تقاضا را حداکثر تا ده روز دعوت نماید و گرنه سهامداران درخواست کننده حق خواهند داشت مستقیماً به دعوت مجمع اقدام کنند به شرط آنکه کلیه تشریفات راجع به دعوت مجمع را رعایت نموده و در آگهی دعوت به عدم اجابت درخواست خود توسط هیأت مدیره و بازرس تصریح نمایند.

ماده ۵۷۶ - در مورد ماده ۵۷۵، دستور مجمع منحصرأ موضوعی خواهد بود که در درخواست درج شده است.

ماده ۵۷۷ - فاصله بین نشر دعوتنامه و تاریخ تشکیل مجامع عمومی حداقل ده روز و حداکثر سی روز خواهد بود.

ماده ۵۷۸ - در آگهی دعوت مجمع عمومی، دستور جلسه و تاریخ و محل تشکیل مجمع، ساعت و نشانی کامل باید ذکر شود.

تبصره ۱- محل تشکیل مجمع عمومی باید در محدوده شهری اقامتگاه شرکت باشد، مگر اینکه صددرصد صاحبان سهام برای تشکیل مجمع، محل دیگری را توافق نمایند.

تبصره ۲- اتخاذ هر گونه تصمیمی خارج از آنچه که به عنوان دستور جلسه آگهی شده، فاقد اعتبار است، مگر آنکه دارندگان صددرصد سهام دارای حق رأی در جلسه حضور داشته و با طرح مورد یا موارد پیشنهادی موافق باشند.

تبصره ۳- اساسنامه می تواند شیوه تشکیل جلسات مجمع را به صورت ویدئو کنفرانس یا الکترونیکی نیز پیش بینی کند.

ماده ۵۷۹ - مجامع عمومی به وسیله هیأت ریسه‌ای مرکب از یک رئیس، یک منشی و دو ناظر اداره می‌شوند. در صورتی که ترتیب دیگری در اساسنامه پیش بینی نشده باشد، ریاست مجمع با رئیس هیأت مدیره می‌باشد، به جز هنگامی که دستور جلسه مجمع انتخاب یا برکناری همه یا برخی از اعضای هیأت مدیره باشد که در این صورت رئیس مجمع از میان سهامداران حاضر در جلسه برگزیده خواهد شد، ناظرین از میان دارندگان سهام با نام حاضر انتخاب می‌شوند، لیکن منشی ممکن است سهامدار نباشد. هر سهامدار می‌تواند برای هر تعداد از سهام متعلق به خود، شخصی را به نمایندگی معرفی کند. هر یک از نمایندگان مزبور از جهت رعایت مقررات مربوط به انتخاب اعضاء هیأت ریسه مجمع و اعمال حق رأی به عنوان سهامدار تلقی می‌گردند. در هر حال تعداد نمایندگان معرفی شده هر سهامدار نباید بیشتر از ۵ نفر باشد.

تبصره- در صورت عدم حضور رییس و نایب رییس هیأت مدیره، ریاست با یکی دیگر از اعضای هیأت مدیره و چنانچه هیچ عضوی از اعضای هیأت مدیره در جلسه حاضر نباشند، یکی از سهامداران بدین منظور برگزیده می‌شود.

ماده ۵۸۰- قبل از تشکیل جلسه مجمع عمومی، شرکت ضمن احراز مالکیت سهامداران متقاضی حضور در جلسه مجمع به تعیین میزان سهام و تعداد آراء آنان اقدام خواهد کرد. از حاضرین در مجمع صورتی تنظیم خواهد شد که در آن هویت کامل، اقامتگاه، تعداد سهام و تعداد آراء هر یک از حاضرین قید و به امضاء آنان خواهد رسید.

تبصره ۱- چنانچه شرکت نسبت به احراز مالکیت و تعیین آراء اقدام نکند و به گونه‌ای عمل کند که منجر به تشکیل جلسه مجمع شرکت نشود هر یک از اعضای متخلف هیأت مدیره از یکصد میلیون ریال تا یکصد و پنجاه میلیون ریال جریمه خواهد شد.

تبصره ۲- اگر هیأت مدیره نسبت به احراز مالکیت و تعیین آراء اقدام نکند و یا به گونه‌ای عمل کند که منجر به تشکیل جلسه مجمع شرکت نشود، بازرس موظف است نسبت به احراز مالکیت و تعیین آراء اقدام کند در این صورت بازرس از کلیه اختیارات هیأت مدیره در این خصوص برخوردار خواهد بود.

ماده ۵۸۱- هر کس مانع حضور دارنده سهم شرکت در جلسات مجامع عمومی گردد، به حبس تعزیری از سه ماه تا یکسال یا جزای نقدی از ده تا هشتاد میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۵۸۲- رییس و هر یک از اعضای هیأت مدیره هر شرکت سهامی که صورت حاضرین در مجمع را مطابق ماده (۵۸۰) تنظیم نکنند، به جزای نقدی از

ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۵۸۳ - هر کس با سوء نیت و به خلاف واقع خود را دارنده سهم معرفی کند و به این طریق در اخذ رأی در مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت نماید، اعم از آنکه این کار را شخصاً یا توسط دیگری انجام داده باشد، به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا هشتاد میلیون (۸۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۵۸۴ - رییس و هر یک از اعضای هیأت ریسه هر مجمع عمومی که مقررات راجع به حق رأی صاحبان سهام در این قانون را رعایت نکرده باشند به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا شصت میلیون (۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۵۸۵ - در تمامی مواردی که در این قانون اکثریت آراء در مجامع عمومی آمده است، منظور اکثریت آراء حاضرین دارای حق رأی می باشد.

ماده ۵۸۶ - هرگاه در مجمع عمومی در خصوص تمام موضوعات مندرج در دستور مجمع مورد تصمیم گیری نشود، هیأت ریسه مجمع با تصمیم مجمع می تواند اعلام تنفس نموده و تاریخ جلسه بعد را که نباید دیرتر از دو هفته باشد تعیین کند. تمدید جلسه محتاج به دعوت و آگهی مجدد نیست و در جلسه بعد، مجمع با حداقل حد نصاب قانونی جلسه قبل رسمیت خواهد داشت.

ماده ۵۸۷ - از مذاکرات و تصمیمات مجمع عمومی صورتجلسه ای توسط منشی تهیه می شود که به امضای اعضای هیأت ریسه مجمع رسیده و یک نسخه از آن در مرکز اصلی شرکت نگهداری خواهد شد. مسؤولیت تنظیم صورتجلسه به عهده هیأت ریسه مجمع عمومی می باشد.

صورتجلسه تنظیمی با داشتن امضای اکثریت اعضا هیأت ریسه، معتبر است.

ماده ۵۸۸ - چنانچه صورتجلسه مذکور در ماده (۵۸۷) تنظیم نشده باشد، هر یک از اعضا متخلف هیأت ریسه به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد. چنانچه صورتجلسه مذکور به صورت ناقص یا برخلاف واقع تنظیم شود. به تقاضای هر ذی نفع و با صدور حکم دادگاه تجارتي ابطال می شود و هر یک از امضاء کنندگان به پرداخت یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا دویست میلیون (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۵۸۹ - در مواردی که تصمیمات در مجامع عمومی متضمن یکی از موارد ذیل باشد، یک نسخه از صورتجلسه مجمع باید برای ثبت به مرجع ثبت شرکتها ارسال شود:

- ۱- انتخاب مدیران و بازرس.
- ۲- تصویب صورت های مالی.
- ۳- کاهش یا افزایش سرمایه و هر نوع تغییر دیگر در اساسنامه .
- ۴- انحلال، تجزیه و ادغام شرکت و نحوه تصفیه آن.
- ۵- انتشار اوراق مشارکت.

مبحث هشتم - مدیریت شرکت

ماده ۵۹۰ - اداره شرکت سهامی به وسیله هیأت مدیره ای مرکب از اشخاص حقیقی و حقوقی که از میان سهامداران یا خارج از آنها انتخاب می گردند و کلاً یا بعضاً قابل عزل می باشند، صورت می پذیرد.

تبصره- شخص حقوقی که برای عضویت هیأت مدیره انتخاب می شود، باید یک شخص حقیقی را به نمایندگی دائمی خود جهت انجام وظایف مدیریت معرفی نماید.

ماده ۵۹۱ - جز در مورد نخستین گروه از اعضای هیأت مدیره که توسط مجمع عمومی مؤسس یا مؤسسين برگزیده می شود، انتخاب و برکناری اعضای هیأت مدیره توسط مجمع عمومی عادی انجام می شود.

ماده ۵۹۲ - مدت مدیریت اعضای هیأت مدیره در اساسنامه معین می شود لیکن این مدت از سه سال تجاوز نخواهد کرد. انتخاب مجدد اعضاء هیأت مدیره بلامانع می باشد.

ماده ۵۹۳ - حداقل تعداد اعضای هیأت مدیره در شرکت سهامی خاص سه و در شرکت سهامی عام پنج عضو می باشد.

تبصره- شمار اعضای هیأت مدیره باید فرد باشد.

ماده ۵۹۴ - مجمع عمومی باید برای شرکت های سهامی خاص حداقل ۲ نفر و برای شرکت های سهامی عام حداقل ۳ نفر، عضو علی البدل هیأت مدیره انتخاب نماید.

ماده ۵۹۵ - در صورت فوت، پذیرش استعفا و فقد صلاحیت و یا نقد شرایط از یک یا چند عضو هیأت مدیره، اعضای علی البدل بلافاصله مطابق مقررات اساسنامه و بدون انجام هر گونه تشریفات جای آنها را خواهند گرفت. در صورتی که اعضای علی البدل کافی برای پر کردن سمت های خالی در هیأت مدیره نباشند و یا به هر دلیل نا توان و یا ممنوع از تصدی چنین سمتی باشند، مدیر یا مدیران باقی مانده مکلفند از مجمع عمومی عادی برای تکمیل تعداد اعضای هیأت مدیره دعوت کنند. در صورت عدم امکان و یا خودداری مدیر یا مدیران باقیمانده از انجام تکلیف مزبور یا شمول یکی از حالات مذکور در بالا نسبت به کلیه

مدیران، بازرس شرکت به محض اطلاع از موضوع، موظف به دعوت از مجمع عمومی عادی به منظور فوق می‌باشد.

در صورت عدم امکان یا خودداری بازرس شرکت از انجام تکالیف فوق و یا شمول حالات مذکور نسبت به وی، هر ذی نفع می‌تواند از مجمع عمومی دعوت به عمل آورد، مشروط به آنکه ضمن ذکر دستور جلسه، عدم دعوت از مجمع به منظور بالا از سوی مدیران باقیمانده و یا بازرس را در دعوتنامه قید نماید. ماده ۵۹۶ - جز در مورد موضوعاتی که به موجب مقررات این قانون اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص مجامع عمومی است، هیأت مدیره شرکت دارای کلیه اختیارات لازم برای اداره امور شرکت می‌باشد، مشروط بر آنکه تصمیمات و اقدامات آنها در حدود موضوع شرکت باشد. محدود کردن اختیارات هیأت مدیره در اساسنامه یا به موجب تصمیمات مجامع عمومی فقط در روابط اعضای هیأت مدیره و شرکت معتبر بوده و در مقابل اشخاص ثالث بی‌اثر است.

ماده ۵۹۷ - هیأت مدیره در اولین جلسه از بین اعضای خود، یک رییس و یک نایب رییس که باید شخص حقیقی باشند برای هیأت مدیره تعیین می‌نماید. مدت ریاست رییس و مدت نیابت رییس هیأت مدیره بیش از مدت عضویت آنها در هیأت مدیره نخواهد بود. هیأت مدیره در هر موقع می‌تواند رییس و نایب رییس هیأت مدیره را از سمت‌های مذکور عزل کند. هر ترتیبی خلاف این ماده مقرر شود بی‌اثر خواهد بود.

تبصره ۱- از نظر اجرای مفاد این ماده شخص حقیقی که به عنوان شخص حقوقی عضو هیأت مدیره معرفی شده باشد، در حکم عضو هیأت مدیره خواهد بود.

تبصره ۲- هرگاه رییس هیأت مدیره موقتاً نتواند وظایف خود را انجام دهد، وظایف او را نایب رییس هیأت مدیره انجام خواهد داد.

ماده ۵۹۸ - دعوت از اعضای هیأت مدیره و اداره جلسات بر عهده رییس هیأت مدیره و در غیاب وی بر عهده نایب رییس هیأت مدیره است.

ماده ۵۹۹ - برای تشکیل جلسات هیأت مدیره حضور بیش از نصف اعضای هیأت مدیره لازم است. تصمیمات باید با اکثریت آرای حاضرین اتخاذ گردد، مگر آنکه در اساسنامه ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۶۰۰ - ترتیب تشکیل جلسات هیأت مدیره را اساسنامه تعیین خواهد کرد. ولی در هر حال عده‌ای از مدیران که حداقل یک سوم اعضای هیأت مدیره را تشکیل دهند، می‌توانند در صورتی که از تاریخ آخرین جلسه هیأت مدیره حداقل یک ماه گذشته باشد با ذکر دستور جلسه هیأت مدیره را دعوت نمایند.

تبصره - دعوتنامه باید به نحو مضبوطی به آگاهی سایر اعضای هیأت مدیره برسد.

ماده ۶۰۱ - برای هر یک از جلسات هیأت مدیره باید صورتجلسه‌ای تنظیم و به امضای مدیران حاضر در جلسه برسد. در صورتجلسات هیأت مدیره نام مدیرانی که حضور دارند یا غایب می‌باشند و خلاصه‌ای از مذاکرات و همچنین تصمیمات متخذه در جلسه با قید تاریخ آن، ذکر می‌شود. هر یک از مدیران که با تمام یا بعضی از تصمیمات مندرج در صورتجلسه مخالف باشد نظر او باید در صورتجلسه قید شود. خودداری یک یا چند تن از مدیران حاضر از امضای صورتجلسه به منزله مخالفت با تصمیمات اتخاذ شده می‌باشد.

ماده ۶۰۲ - هیأت مدیره می‌تواند باید یک شخص حقیقی را به مدیریت عامل شرکت برگزیند و در حدود اختیارات، مدت تصدی و حق الزحمه او را تعیین کند. مدیر عامل شرکت نمی‌تواند در عین حال رییس هیأت مدیره همان شرکت باشد مگر با تصویب سه چهارم آرای حاضر در مجمع عمومی.

تبصره - هیأت مدیره در هر موقع می‌تواند مدیر عامل را برکنار نماید.

ماده ۶۰۳ - مدیر عامل شرکت در حدود اختیاراتی که توسط هیأت مدیره به او تفویض شده است، نماینده شرکت محسوب می شود و از طرف شرکت حق امضاء دارد.

ماده ۶۰۴ - نام، مشخصات و حدود اختیارات مدیر عامل باید با ارسال نسخه ای از صورتجلسه هیأت مدیره به مرجع ثبت شرکت ها اعلام و پس از ثبت در روزنامه رسمی و روزنامه شرکت آگهی شود.

ماده ۶۰۵ - مدیران شرکت و همچنین مؤسسات و شرکت هایی که مدیران شرکت، شریک یا عضو هیأت مدیره یا مدیر عامل آنها می باشند و یا به میزانی که بیش از ۵ درصد شریک آنها باشند نمی توانند بدون اجازه هیأت مدیره در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت می شود به طور مستقیم یا غیر مستقیم طرف معامله واقع و یا سهام شوند. همچنین معاملات شرکت با سهامداران دارای بیش از ۲۰ درصد سهام آن و با شرکت ها و مؤسساتی که بطور مشترک بیش از ۲۰ درصد سهم شرکت دیگری را دارا باشند باید با کسب اجازه از هیأت مدیره باشد. در چنین معاملاتی هیأت مدیره موظف است بازرس شرکت را از معامله ای که اجازه آن داده شده است بلافاصله مطلع کند و گزارش آن را به اولین مجمع عمومی عادی سال مربوطه ارائه نماید. بازرس نیز مکلف است نظر خود را درباره شرایط چنین معامله ای در گزارش سالانه به همان مجمع ارائه کند. اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل و سهامداران ذی نفع به هنگام اتخاذ تصمیم در مورد چنین معاملاتی در جلسه هیأت مدیره و مجمع عمومی مربوط حق رأی نخواهند داشت. تبصره - معاملات شرکت با اشخاص حقوقی مشمول این ماده و شرکت های تابعه در امور مربوط به خرید و فروش کالا و خدمات مرتبط با فعالیت جاری شرکت در صورتی که مطابق روال عادی و متعارف مبادلات شرکت با

سایرین انجام شود صرفاً از حیث اخذ مجوز هیأت مدیره مشمول مقررات مندرج در این ماده نخواهد بود.

ماده ۶۰۶ - معاملات مذکور در ماده ۶۰۵ هر چند در مجمع عمومی عادی تصویب نشود، در مقابل اشخاص ثالث معتبر است مگر در موارد تدلیس و تقلب که شخص ثالث در آن شرکت داشته و یا از آن آگاه بوده باشد. در صورتی که بر اثر انجام معامله به شرکت خسارتی وارد آمده باشد، مدیران ذی نفع و مدیرانی که آگاهانه اجازه معامله را داده‌اند متضامناً مسؤول جبران خسارت وارده به شرکت می‌باشند.

ماده ۶۰۷ - در صورتی که معاملات مذکور در ماده (۶۰۵) این قانون بدون اجازه هیأت مدیره صورت گرفته باشد، هرگاه مجمع عمومی عادی شرکت آنها را تصویب نکند آن معاملات قابل ابطال خواهد بود و شرکت می‌تواند تا سه سال از تاریخ انعقاد هر معامله و در صورتی که معامله مخفیانه انجام گرفته باشد تا سه سال از تاریخ کشف آن، ابطال معامله را از دادگاه تجارتي صلاحیتدار درخواست کند. لیکن در هر حال مسؤولیت مدیر یا مدیران ذی نفع در مقابل شرکت باقی خواهد بود. تصمیم به درخواست ابطال معامله با مجمع عمومی عادی است که پس از استماع گزارش بازرس مبنی بر عدم رعایت تشریفات لازم جهت انجام معامله در این مورد رأی خواهد داد. مدیر یا مدیران ذی نفع در معامله، حق شرکت در رأی‌گیری را نخواهند داشت. مجمع عمومی مذکور در این ماده به دعوت هیأت مدیره یا بازرس شرکت تشکیل خواهد شد. معاملات موضوع این ماده در مقابل اشخاص ثالث معتبر است.

ماده ۶۰۸ - مدیران شرکت حق ندارند هیچ گونه وام یا اعتبار از شرکت تحصیل نمایند و شرکت نمی‌تواند دیون آن را تضمین یا تعهد کند، مگر با تصویب مجمع عمومی عادی شرکت به اتفاق آراء این گونه عملیات باطل و متخلف ملزم به

استرداد اصل و پرداخت خسارت جریمه بر پایه بیست درصد (۲۰٪) در سال از تاریخ پرداخت وام یا اعتبار تا روز استرداد آن به شرکت می‌باشد. در مورد بانک‌ها و شرکت‌های مالی و اعتباری، معاملات مذکور به شرط آنکه تحت قیود و شرایط عادی و جاری انجام گیرد معتبر خواهند بود. ممنوعیت مذکور شامل اشخاصی نیست که به نمایندگی شخص حقوقی عضو هیأت مدیره در جلسات هیأت مدیره شرکت می‌کنند و همچنین شامل همسر، پدر، مادر، اولاد، اولاد اولاد، برادر و خواهر اشخاص مذکور در این ماده می‌باشد. پرداخت وام به افراد اخیر که دارای رابطه استخدامی با شرکت می‌باشند، مطابق ضوابط داخلی شرکت امکان‌پذیر است. ماده ۶۰۹ - مدیران نمی‌توانند فعالیت تجاری که متضمن رقابت با شرکت باشد، انجام دهند. هر مدیری که از این ماده تخلف کند و تخلف مدیر موجب ضرر شرکت گردد، مسؤول جبران آن خواهد بود. منظور از ضرر در این ماده اعم از ورود خسارت تقویت منفعت است.

ماده ۶۱۰ - پرداخت هر گونه حقوق و مزایا به اعضای موظف و پرداخت حق حضور به اعضای غیر موظف هیأت مدیره با تصویب مجمع عمومی عادی مجاز می‌باشد.

مجمع عمومی می‌تواند اختیار فوق در خصوص تعیین حقوق و مزایای اعضای موظف را به تفویض کند. پرداخت پاداش به اعضای هیأت مدیره متناسب با بهبود عملکرد سالیانه شرکت و با تصویب مجمع می‌باشد و پاداش پرداختی به هر عضو موظف نباید از یکسال حقوق وی و به هر عضو غیر موظف از یکسال حق حضور وی بیشتر باشد لیکن در مواردی که عملکرد شرکت متضمن سود باشد مجمع می‌تواند پاداشی مازاد بر پاداش فوق را با تصویب دوسوم آراء به اعضای هیأت مدیره پرداخت کند. در هر حال مجموع پاداش پرداختی به اعضای هیأت مدیره نباید در شرکت سهامی عام از دو درصد (۲٪) سود قابل تخصیص و

در شرکت سهامی خاص از پنج درصد (۵٪) سود قابل تخصیص شرکت بیشتر باشد. مقررات اساسنامه و هر گونه تضمینی که مغایر با این ماده باشد باطل و بلااثر است.

تبصره- اطلاعات مربوط به تمامی پرداختهای موضوع این ماده باید به صورت مشخص در گزارش منضم به صورت‌های مالی هیأت مدیره به مجمع افشا شود.

ماده ۶۱۱- اعمال و اقدامات مدیران شرکت در مقابل اشخاص ثالث نافذ و معتبر است و نمی‌توان به عذر عدم اجرای تشریفات مربوط به طرز انتخاب آنها، اعمال آنان را غیر معتبر دانست.

ماده ۶۱۲- در صورتی که مدیر یا مدیران فاقد حق امضاء، مبادرت به انجام اعمال حقوقی تعهد آور به نام و برای شرکت بکنند، منفرداً و متضامناً با شرکت در مقابل اشخاص ثالث مسؤولیت خواهند داشت. در صورت عدم تأیید عمل از سوی شرکت، مدیر یا مدیران شرکت مسؤولیت خواهند داشت.

ماده ۶۱۳- هیأت مدیره موظف است ظرف یک ماه قبل از انقضای مدت مأموریت، از مجمع عمومی برای انتخاب اعضای هیأت مدیره دعوت کند. در صورتی که هیأت مدیره از مجمع دعوت نکند و یا به هر دلیلی مانع از تشکیل آن شود، بازرس موظف است ظرف مدت دو هفته از مجمع دعوت کند و در صورت خودداری بازرس از دعوت و یا عدم وجود بازرس در شرکت، دارندگان سرمایه شرکت حق خواهند داشت، مستقیماً به دعوت مجمع اقدام کنند به شرط آنکه کلیه تشریفات راجع به دعوت مجمع را رعایت نموده و علاوه بر ذکر دستور جلسه، عدم دعوت از مجمع توسط هیأت مدیره و یا بازرس را در دعوتنامه قید کنند.

در صورتی که به هر دلیل مجمع برگزار نشود و یا نسبت به انتخاب هیأت مدیره اتخاذ تصمیم نکند، هر ذی نفع می‌تواند از دادگاه تجارتي ذی صلاح

درخواست تعیین هیأت مدیره کند. دادگاه تجارتي مکلف است به ترتیب از میان صاحبان بیشترین سرمایه یا سهام، هیأت مدیره را انتخاب کند.

در صورتی که صاحبان سرمایه یا سهام واجد شرایط لازم برای احراز سمت هیأت مدیره نباشند، دادگاه تجارتي نسبت به چگونگی ادامه فعالیت شرکت یا انحلال آن اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

ماده ۶۱۴ - مدیران شرکت که عمداً مجمع عمومی صاحبان سهام را در هر موقع که انتخاب بازرس شرکت باید انجام پذیرد، به این منظور دعوت نمایند و یا بازرس شرکت را در مواقعی که حضور او طبق قانون الزامی است، به مجمع عمومی دعوت نکنند به پرداخت جزای نقدی از بیست میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم و به مدت یک تا سه سال از مدیریت شرکت‌های تجاری محروم خواهند شد.

ماده ۶۱۵ - هیأت مدیره مکلف است، امکان دسترسی هر یک از سهامداران را بصورت‌های مالی، گزارش فعالیت مدیران و گزارش بازرس و نسخه‌برداری از آنها را ده روز قبل از انعقاد مجمع عمومی فراهم نماید.

ماده ۶۱۶ - هیأت مدیره مکلف است هر سال مالی یک پانزدهم از سود قابل تخصیص شرکت، موضوع ماده (۷۲۸) را به عنوان اندوخته قانونی منظور کند، همین که این اندوخته به بیست و پنج درصد (۲۵٪) سرمایه شرکت رسید، منظور کردن آن اختیاری است و در صورتی که سرمایه شرکت افزایش یابد، کسر یک پانزدهم مذکور تا وقتی که اندوخته قانونی به بیست و پنج درصد (۲۵٪) کل سرمایه برسد ادامه خواهد یافت.

ماده ۶۱۷ - اگر بر اثر زیان‌های وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از میان برود، هیأت مدیره مکلف است بلافاصله ضمن ارائه گزارش لازم متضمن

امکان تأدیه بدهی‌های شرکت از محل دارایی‌های شرکت به بازرس، نسبت به دعوت مجمع عمومی فوق العاده اقدام کند تا موضوع انحلال یا ابقای شرکت مورد تصمیم‌گیری واقع شود. هرگاه مجمع مزبور رأی به انحلال شرکت ندهد باید در همان جلسه و با رعایت مواد ۴۸۳ و ۴۸۴ این قانون سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه موجود کاهش و یا سرمایه شرکت را به میزان لازم برای خروج از شمول صدر ماده افزایش دهد.

در صورتی که هیأت مدیره بر خلاف این ماده به دعوت مجمع عمومی فوق العاده مبادرت نکند یا علی‌رغم دعوت، مجمع مزبور تشکیل نشود یا در صورت تشکیل مطابق مقررات قانونی اتخاذ تصمیم نکند، هر ذی‌نفع می‌تواند انحلال شرکت را از دادگاه تجارتي صلاحیتدار درخواست نماید.

ماده ۶۱۸ - هر یک از مدیران شرکت که اموال، دارایی‌ها و امکانات شرکت و یا با سوء نیت اختیارات خود را، بر خلاف منافع شرکت برای مقاصد شخصی یا برای شرکت یا مؤسسه دیگری که خود به طور مستقیم یا غیر مستقیم در آن ذی‌نفع می‌باشد و یا با تبانی با هر شخص دیگری مورد استفاده قرار دهند، علاوه بر بازپرداخت منافع حاصله و جبران خسارات وارده، به حبس تعزیری از سه ماه و یک روز تا سه سال و محرومیت از تصدی مدیریت هر شرکت تجاری به مدت سه برابر حبس محکوم خواهند شد.

مبحث نهم - بازرس شرکت

ماده ۶۱۹ - مجمع عمومی عادی در هر سال شخصی را به عنوان بازرس انتخاب می‌کند تا بر طبق این قانون به وظایف خود عمل کند. انتخاب مجدد

بازرس بلامانع است. مجمع عمومی عادی در هر زمان می‌تواند بازرس را به شرط انتخاب جانشین عزل کند.

تبصره- نحوه انتخاب بازرس برای شرکت‌های سهامی. مطابق آیین نامه‌ای است که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶۲۰ - مجمع عادی باید علاوه بر بازرس اصلی، یک شخص را به عنوان بازرس علی‌البدل انتخاب کند تا در صورت معذوریت، فوت، استعفا و سلب صلاحیت بازرس و یا انحلال (برای اشخاص حقوقی) بازرس اصلی، جایگزین وی گردد.

ماده ۶۲۱ - انتخاب اولین بازرس شرکت‌های سهامی عام در مجمع عمومی مؤسس و انتخاب اولین بازرس شرکت‌های سهامی خاص توسط مؤسسین یه عمل خواهد آمد.

ماده ۶۲۲ - اشخاص زیر نمی‌توانند به سمت بازرس شرکت سهامی انتخاب شوند:

۱- اشخاص مذکور در ماده ۴۵۸ و ۴۵۹ این قانون.

۲- مدیران شرکت.

۳- پدر، مادر، اجداد، خواهر، برادر، همسر و بستگان درجه یک همسر، فرزندان و همسر فرزندان مدیران شرکت.

۴- هر کس که خود یا همسرش از مدیران شرکت موظفاً حقوق دریافت می‌کند.

۵- هر کس که خود یا همسرش موظفاً از شرکت‌هایی که یک یا چند تن از مدیران در آنها مدیر یا سهامدار باشند، حقوق دریافت می‌کند.

۶- اشخاص حقوقی که مدیران شرکت در آنها مدیر یا شریک می‌باشند.

۷- سهامدارانی که بیش از ده درصد (۱۰٪) از سهام شرکت را داشته باشند.

۸- شرکاء و مدیران اشخاص حقوقی که به عنوان بازرس شرکت انتخاب شده‌اند.

۹- مؤسسات حسابرسی که خود یا یک چند تن از مدیران آن در شرکتی سمت مدیریت دارند و یا مدیران و یا اعضای آن در مجموع بیش از بیست درصد (۲۰٪) سرمایه شرکتی را دارا می‌باشند از انتخاب شدن به عنوان بازرس شرکت مزبور ممنوع می‌باشند.

ماده ۶۲۳ - هر کس با وجود منع قانونی، آگاهانه سمت بازرسی را در شرکت سهامی بپذیرد، به جزای نقدی از یکصد میلیون ریال تا سیصد میلیون ریال و محرومیت از تصدی بازرسی شرکت‌های تجاری از ۲ تا ۵ سال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۲۴ - بازرس علاوه بر وظایفی که در سایر موارد این قانون برای وی مقرر گردیده، مکلف است درباره صورت‌های مالی که هیأت مدیره برای تسلیم به مجمع عمومی عادی تهیه می‌کند بر پایه استانداردهای حسابرسی اظهار نظر کند و همچنین درباره درستی مطالب و اطلاعاتی که مدیران در گزارش خود به مجمع عمومی گذاشته‌اند، اظهار نظر کند. بازرس باید اطمینان حاصل کند که حقوق صاحبان سهام در حدودی که قانون و اساسنامه شرکت تعیین کرده است به طور یکسان رعایت شده است و در صورتی که مدیران اطلاعاتی بر خلاف واقع در اختیار صاحبان سهام قرار دهند بازرس مکلف است که مجمع عمومی را از آن آگاه سازد. بازرس باید گزارش موضوع این ماده را به مجمع عمومی عادی تسلیم کند و هیأت مدیره مکلف است امکان دسترسی هر یک از سهامداران به گزارش

مذکور و نسخه برداری از آن را لااقل ۱۰ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی عادی فراهم کند.

ماده ۶۲۵ - در صورتی که بازرس شرکت از انجام تکالیف مقرر در ماده ۶۲۴ تخلف نماید، به پرداخت جزای نقدی از سی میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۲۶ - هرگاه بازرس شرکت سهامی در گزارشهای خود راجع به اوضاع شرکت به مجمع عمومی آگاهانه اطلاعات خلاف واقع بدهد و یا این گونه اطلاعات را تصدیق کند، به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. این مجازات قابل تبدیل به جزای نقدی نمی باشد.

ماده ۶۲۷ - بازرس در چارچوب وظایف خود، می تواند در هر موقع هر گونه رسیدگی و بازرسی لازم را، نسبت به امور شرکت انجام داده و اسناد و مدارک و اطلاعات مربوطه به شرکت را مطالبه کرده و مورد رسیدگی قرار دهد. بازرس می تواند به مسئولیت خود در انجام وظایفی که بر عهده دارد از نظر کارشناسان استفاده نماید به شرط آنکه آنها را قبلاً به نحو مضبوطی به شرکت معرفی شده باشد. این کارشناسان در مواردی که بازرس تعیین می کند مانند خود بازرس حق هر گونه تحقیق و رسیدگی را خواهند داشت.

ماده ۶۲۸ - هر یک از مدیران شرکت که عامداً مانع یا مخل انجام وظایف بازرس شود یا اسناد و اطلاعاتی را که برای انجام وظایف وی لازم است در اختیار بازرس قرار ندهد، به جزای نقدی از بیست میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم و به مدت دو تا پنج سال از مدیریت هر شرکت تجاری محروم خواهد شد .

ماده ۶۲۹ - چنانچه بازرس در جریان بررسی امور شرکت متوجه تخلف یا تقصیری از ناحیه مدیران شرکت شود، بایستی مراتب را به اولین مجمع عمومی

عادی گزارش کند. در صورتی که انتظار تا تشکیل جلسه مزبور موجب ورود زیان به شرکت شود، بازرس موظف است با قید فوریت مجمع یا د شده را به طور فوق العاده دعوت کند.

ماده ۶۳۰ - در صورتی که مجمع عمومی بدون دریافت گزارش بازرس یا بر اساس گزارش اشخاصی که بر خلاف ماده ۶۲۲ این قانون به عنوان بازرس تعیین شده‌اند، صورت‌های مالی شرکت را مورد تصویب قرار دهد، این تصویب فاقد اثر قانونی است.

تبصره - تصمیمات مجامع عمومی فوق العاده مشمول حکم این ماده می‌شود.

ماده ۶۳۱ - در صورتی که مجمع عمومی بازرس تعیین نکرده باشد، یا بازرس تعیین شده از ارائه گزارش ناتوان باشد و یا خودداری نماید. مرجع قضایی صلاحیتدار به درخواست هر ذی نفع، شخصی را به طور موقت به سمت بازرس شرکت انتخاب خواهد کرد تا وظایف مربوط را تا انتخاب بازرس به وسیله مجمع عمومی انجام دهد. تصمیم مرجع قضایی در این مورد قطعی و لازم الاجراست.

ماده ۶۳۲ - بازرس شرکت به سبب تخلفاتی که در رابطه با انجام وظایف خود مرتکب می‌شود، در مقابل شرکت، سهامداران و اشخاص ثالث مسؤول جبران خسارات وارده می‌باشد.

ماده ۶۳۳ - بازرس و همچنین همسر و فرزندان وی نمی‌توانند در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت انجام می‌گیرد، به طور مستقیم یا غیر مستقیم ذی نفع شوند. چنین معامله‌ای باطل بوده و بازرس متخلف مسؤول جبران خسارت وارده بر شرکت خواهد بود.

تبصره - در صورتی که بازرس شخص حقوقی باشد، ممنوعیت مندرج در ماده ۶۲۲ اعمال می‌شود.

ماده ۶۳۴ - در صورتی که بازرس شرکت آگاهانه در معاملات مذکور در ماده ۶۳۳ مشارکت کند، به مدت سه تا پنج سال از تصدی سمت بازرسی شرکت‌های تجاری محروم خواهد شد.

ماده ۶۳۵ - دریافت وام، اعتبار، هدیه، و هر گونه تسهیلات و نیز اخذ تضمین برای دیون و یا تعهد توسط بازرس شرکت، پدر، مادر، اجداد، خواهر، برادر، همسر و بستگان درجه یک همسر، فرزندان و همسر فرزندان بازرس به شرح مزبور در ماده ۶۳۳ این قانون، از شرکت ممنوع می‌باشد، تخلف از این ماده توسط بازرس موجب بطلان عمل حقوقی انجام شده و الزام به جبران خسارات وارده به شرکت توسط بازرس و پرداخت معادل بیست درصد (۲۰٪) مبلغ دریافتی یا ارزش تعهد در هر سال از سوی ذی نفع عمل مربوط به شرکت می‌باشد. همچنین متخلف از این ماده به محرومیت از تصدی سمت بازرسی و مدیریت شرکت‌های تجاری، به مدت سه سال محکوم می‌شود.

تبصره ۱- در صورتی که بازرس شخص حقوقی باشد، شرکت‌های مادر، تابعه و وابسته به آن نیز مشمول این محدودیت خواهد بود.

تبصره ۲- در مورد بانک‌ها و شرکت‌های مالی و اعتباری در صورتی که بازرس، پدر، مادر، اجداد، خواهر، برادر، همسر و بستگان درجه یک همسر، فرزندان و همسر فرزندان بازرس تحت قیود و شرایط عادی و جاری و بدون دخالت بازرس از بانک یا شرکت مالی و اعتباری ذی ربط وام یا اعتبار تحصیل کنند، معتبر خواهد بود.

ماده ۶۳۶ - تعیین حق الزحمه بازرس با مجمع عمومی عادی است.

ماده ۶۳۷ - بازرس علاوه بر رعایت موارد مذکور در این قانون، در تمامی مراحل انجام وظایف خود، ملزم به رعایت ظوابط و موازین حرفه‌ای مربوطه از جمله درستکاری، بی طرفی، دقت و رازداری می‌باشد.

مبحث دهم - تغییرات در سرمایه شرکت

- ماده ۶۳۸ - سرمایه شرکت فقط با صدور سهام جدید افزایش می‌یابد.
- ماده ۶۳۹ - تأدیه مبلغ اسمی سهام جدید به یکی از شیوه‌های زیر امکان‌پذیر است:
- ۱- پرداخت نقدی.
  - ۲- تبدیل مطالبات نقدی حال شده اشخاص از شرکت به سهام جدید.
  - ۳- انتقال سود تقسیم نشده یا اندوخته اختیاری یا عواید حاصله از اضافه ارزش سهام جدید به سهام شرکت.
  - ۴- تبدیل اوراق مشارکت به سهام.
- تبصره ۱- فقط در شرکت سهامی خاص تأدیه مبلغ اسمی سهام جدید به غیر نقد نیز مجاز است.
- تبصره ۲- انتقال اندوخته قانونی به سرمایه ممنوع است.
- ماده ۶۴۰ - شرکت می‌تواند سهام جدید را برای مبلغ اسمی بفروشد یا مبلغی را علاوه بر مبلغ اسمی سهم به عنوان اضافه ارزش سهم از خریداران دریافت کند. شرکت می‌تواند عواید حاصله از اضافه ارزش سهام فروخته شده را به اندوخته منتقل سازد یا نقداً بین صاحبان سهام سابق تقسیم کند یا در ازای آن سهام جدید به صاحبان سهام سابق بدهد.
- ماده ۶۴۱ - مجمع عمومی فوق العاده، که در مورد افزایش سرمایه، به پیشنهاد هیأت مدیره و پس از قرائت گزارش بازرس شرکت، اتخاذ تصمیم می‌کند.

مجمع عمومی فوق العاده که در مورد افزایش سرمایه اتخاذ تصمیم می نماید. شرایط مربوط به فروش سهام جدید و تأدیه قیمت آن را تعیین یا اختیار تعیین آن را به هیأت مدیره واگذار خواهد کرد.

پیشنهاد هیأت مدیره راجع به افزایش سرمایه باید متضمن توجیه لزوم افزایش سرمایه و نیز شامل صورت های مالی شرکت از ابتدای سال مالی جاری و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد حاکی از وضع شرکت از ابتدای سال مالی قبل باشد. گزارش بازرس که باید شامل اظهار نظر درباره پیشنهاد هیأت مدیره باشد، و حداقل ۳۰ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی در اختیار سهامداران قرار گیرد.

ماده ۶۴۲ - مجمع عمومی فوق العاده می تواند به هیأت مدیره اجازه دهد ظرف مدت معینی که نباید از دو سال تجاوز کند سرمایه شرکت را تا مبلغ معینی افزایش دهد.

ماده ۶۴۳ - هیأت مدیره در هر حال مکلف است در هر نوبت پس از عملی ساختن افزایش سرمایه، حداکثر ظرف مدت یک ماه مراتب را ضمن اصلاح اساسنامه در قسمت مربوط به مقدار سرمایه ثبت شده شرکت، به مرجع ثبت شرکت ها اعلام کند تا پس از ثبت جهت اطلاع عموم آگهی شود.

ماده ۶۴۴ - هر یک از مدیران که قبل از به ثبت رسیدن افزایش سرمایه یا در صورتی که ثبت افزایش سرمایه مزورانه یا بدون رعایت تشریفات لازم انجام گرفته باشد، سهام جدید صادر و منتشر کنند، به جزای نقدی از سی میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۶۴۵ - در خرید سهام جدید، سهامداران شرکت به نسبت سهامی که دارا می باشند حق تقدم دارند و این حق قابل واگذاری است. مهلتی که طی آن

سهامداران را می‌توانند حق تقدم مذکور را اعمال کنند کمتر از یک ماه نخواهد بود. این مهلت از روزی که برای پذیرهنویسی تعیین می‌گردد، شروع می‌شود.

ماده ۶۴۶ - به استثنای مواردی که در این قانون پیش بینی شده است، در صورتی که هر یک از مدیران شرکت در هنگام افزایش سرمایه حق تقدم سهامداران را نسبت به پذیرهنویسی و خرید سهام جدید رعایت نکنند و یا مهلتی را که جهت پذیرهنویسی سهام جدید باید در نظر گرفته شود به سهامداران ندهند، به جزای نقدی از سی میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۶۴۷ - اساسنامه شرکت نمی‌تواند متضمن اختیار تصمیم به افزایش سرمایه برای هیأت مدیره باشد.

ماده ۶۴۸ - در صورتی که شرکت قبلاً اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام منتشر کرده باشد چنانچه هر یک از مدیران شرکت، حقوق‌دارندگان این گونه اوراق نسبت به تبدیل آنها به سهام شرکت را در نظر نگرفته یا قبل از انقضاء مدتی که طی آن این قبیل اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام شرکت است، اوراق مشارکت جدید قابل تبدیل به سهام منتشر کنند یا پیش از تبدیل اوراق مشارکت یا بازپرداخت مبلغ آنها سرمایه شرکت را مستهلک سازند یا آن را از طریق باز خرید سهام کاهش دهند یا اقدام به تقسیم اندوخته کنند یا در نحوه تقسیم منافع تغییراتی بدهند، به جزای نقدی از ده میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۶۴۹ - مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را از طریق فروش سهام جدید تصویب می‌کند یا اجازه آن را به هیأت مدیره می‌دهد، می‌تواند حق تقدم صاحبان سهام را نسبت به پذیره نویسی تمام یا قسمتی از سهام جدید را از آنها سلب کند به شرط آنکه چنین تصمیمی پس از قرائت گزارش هیأت مدیره و گزارش بازرس اتخاذ گردیده و متناسب با میزان سهام هر سهامدار باشد و گرنه باطل خواهد بود.

گزارش هیأت مدیره باید مشتمل بر توجیه لزوم افزایش سرمایه و سلب حق تقدم از سهامداران و معرفی شخص یا اشخاصی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده و تعداد و قیمت این گونه سهام و عواملی که در تعیین قیمت در نظر گرفته شده است، باشد. گزارش بازرس باید حاکی از تأیید عوامل و جهاتی باشد که در گزارش هیأت مدیره ذکر شده است.

ماده ۶۵۰ - در مورد ماده ۶۴۹ چنانچه سلب حق تقدم در پذیره نویسی سهام جدید موجب هر نوع انتفاع برای بعضی از صاحبان سهام گردد، این گروه سهامداران حق ندارند در اخذ رأی درباره سلب حق تقدم سایر سهامداران شرکت کنند. در احتساب حد نصاب رسمیت جلسه و اکثریت لازم جهت معتبر بودن تصمیمات مجمع عمومی، سهام سهامدارانی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده است به حساب نخواهد آمد.

ماده ۶۵۱ - پس از اتخاذ تصمیم راجع به افزایش سرمایه، مراتب باید از طریق نشر آگهی در روزنامه شرکت به اطلاع سهامداران برسد. در این آگهی باید اطلاعات مربوط به مبلغ افزایش سرمایه و حسب مورد مبلغ اضافه ارزش سهم و تعداد سهامی که هر سهامدار به نسبت سهام خود حق تقدم در خرید آنها را دارد. مهلت پذیره نویسی و نحوه پرداخت ذکر گردد. در صورتی که برای سهام جدید شرایط خاصی در نظر گرفته شده باشد چگونگی این شرایط در آگهی قید خواهد شد.

ماده ۶۵۲ - شرکت مکلف است ظرف مهلتی که نباید کمتر از یک ماه باشد، گواهی حق تقدم خرید سهام ناشی از افزایش سرمایه را به وسیله مطمئنی از قبیل پست سفارشی، الکترونیکی و غیره برای دارنده حق تقدم ارسال نماید. صاحبان سهام بی نام مکلفند برای دریافت گواهی حق تقدم ظرف مدت مزبور به

نشانی مشخص شده در آگهی افزایش سرمایه حضوراً یا از طریق رایانه رجوع نمایند.

ماده ۶۵۳ - گواهی نامه حق تقدم باید به همان ترتیبی که برای امضای اوراق سهام شرکت مقرر شده امضاء و مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱- نام و مرکز اصلی شرکت.

۲- شماره ثبت شرکت.

۳- مبلغ سرمایه فعلی و مبلغ افزایش سرمایه شرکت.

۴- تعداد و نوع سهامی که دارنده گواهی نامه، حق خرید آن را دارد و ذکر مبلغ اسمی سهم و حسب مورد مبلغ اضافه ارزش آن.

۵- نام بانک و مشخصات حساب سپرده‌ای که وجوه لازم باید در آن پرداخت شود.

۶- مهلتی که دارنده گواهی نامه می‌تواند از حق خرید مندرج در گواهی نامه استفاده کند.

۷- شرایط دیگری که برای پذیره نویسی مقرر شده باشد.

ماده ۶۵۴ - در صورتی که سهامداران دارای حق تقدم، ظرف مدت مقرر از این حق استفاده نکنند، حسب مورد تمام یا باقیمانده سهام جدید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ خاتمه پذیره نویسی به متقاضیان فروخته خواهد شد.

حق تقدم موضوع این ماده در شرکت‌های سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تنها از طریق بازار بورس فروخته خواهد شد و در سایر شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های سهامی خاص نحوه عرضه و فروش سهام فوق طبق تصمیم مجمع تعیین می‌شود.

تبصره - چنانچه حق تقدم خرید سهام متعلق به سهامدارانی که در مهلت مقرر در ماده (۶۴۵) از حق تقدم خود استفاده نکرده‌اند، فروخته شود، مبلغ مذکور

پس از کسر هزینه‌های مربوطه به عرضه و فروش به حساب سهامداران مربوط منظور و پرداخت می‌شود.

ماده ۶۵۵ - هر یک از مدیران شرکت سهامی که عامداً اطلاعات نادرستی به مجمع عمومی بدهند یا اطلاعات نادرست را تصدیق کنند که منجر به سلب حق تقدم از صاحبان سهام نسبت به پذیره نویسی سهام جدید شود، به جزای نقدی از بیست میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم و به مدت یک تا سه سال از مدیریت شرکت‌های تجاری محروم خواهند شد.

ماده ۶۵۶ - شرکت‌های سهامی عام باید قبل از عرضه سهام جدید برای پذیره نویسی عمومی، ابتدا طرح آگهی پذیره نویسی سهام جدید را به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم و رسید دریافت کنند.

ماده ۶۵۷ - طرح آگهی پذیره نویسی مذکور در ماده (۶۵۶) باید به امضای دارندگان امضای مجاز شرکت رسیده و مشتمل بر نکات زیر باشد:

- ۱- نام و شماره ثبت شرکت.
- ۲- موضوع شرکت و نوع فعالیت‌های آن.
- ۳- مرکز اصلی شرکت.
- ۴- در صورتی که شرکت برای مدت محدود تشکیل شده باشد تاریخ انقضای مدت آن.
- ۵- مبلغ سرمایه شرکت قبل از افزایش سرمایه.
- ۶- اگر سهام ممتاز منتشر شده باشد تعداد و امتیازات آن.
- ۷- هویت کامل اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت.
- ۸- شرایط حضور و حق رأی صاحبان سهام در مجامع عمومی.
- ۹- مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود و تشکیل اندوخته و تقسیم دارایی بعد از تصفیه.

- ۱۰- مبلغ و تعداد اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهم که شرکت منتشر کرده است و مهلت و شرایط تبدیل اوراق مشارکت به سهم.
- ۱۱- مبلغ بازپرداخت نشده انواع دیگر اوراق مشارکتی که شرکت منتشر کرده است و تصمیمات مربوط به آن.
- ۱۲- مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است.
- ۱۳- مبلغ افزایش سرمایه.
- ۱۴- تعداد و نوع سهام جدیدی که سهامداران با استفاده از حق تقدم خود تعهد کرده‌اند.
- ۱۵- تاریخ شروع و خاتمه مهلت پذیره نویسی.
- ۱۶- مبلغ اسمی و نوع سهامی که باید پذیره نویسی شود و حسب مورد مبلغ اضافه ارزش سهم.
- ۱۷- حداقل تعداد سهامی که هنگام پذیره نویسی باید تعهد شود.
- ۱۸- نام بانک و مشخصات حساب سپرده‌ای که وجوه لازم باید در آن پرداخته شود.
- ۱۹- نحوه عمل در مورد کسر و یا اضافه مبلغ پذیره نویسی شده نسبت به مبلغ افزایش سرمایه اعلام شده.
- ۲۰- ذکر نام روزنامه شرکت.
- ماده ۶۵۸ - صورت‌های مالی سال قبل شرکت که به تصویب مجمع عمومی رسیده است باید به ضمیمه سند پذیره نویسی سهام جدید به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم گردد و در صورتی که تا آن موقع صورت‌های مالی سال قبل شرکت تصویب نگردیده باشد این نکته باید در سند پذیره نویسی قید شود.

ماده ۶۵۹ - مرجع ثبت شرکت‌ها مکلف است حداکثر ظرف ۲۰ روز از تاریخ دریافت مدارک مقرر در ماده ۶۵۷، در صورت مطابقت اسناد و مفاد آنها با مقررات قانونی، اجازه انتشار آگهی پذیره نویسی را صادر نماید.

ماده ۶۶۰ - آگهی پذیره نویسی سهام جدید باید علاوه بر روزنامه شرکت، دست کم در دو روزنامه کثیرالانتشار و نیز در محل مرجعی که خرید سهام در نزد آن به عمل می‌آید یا در پایگاه الکترونیکی منتشر شود. در آگهی پذیره نویسی باید قید شود که آخرین صورت‌های مالی شرکت که به تصویب مجمع عمومی رسیده است در نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و در مرکز شرکت برای مراجعه علاقمندان آماده است.

ماده ۶۶۱ - خریداران ظرف مهلتی که در آگهی پذیره نویسی سهام جدید معین شده است و نباید از یک ماه کمتر باشد، سند پذیره نویسی سهام را امضاء کرده، مبلغی را که باید پرداخت شود تأدیه و رسید دریافت خواهند کرد.

ماده ۶۶۲ - پذیره نویسی سهام جدید به موجب سند پذیره نویسی سهم که باید شامل نکات زیر باشد به عمل خواهد آمد:

- ۱- نام، موضوع، مرکز اصلی و شماره ثبت شرکت.
- ۲- سرمایه شرکت قبل از افزایش سرمایه.
- ۳- مبلغ افزایش سرمایه.
- ۴- شماره و تاریخ اجازه انتشار آگهی پذیره نویسی سهام جدید و مرجع صدور آن.

- ۵- تعداد و نوع سهامی که پذیره نویسی می‌شود و مبلغ اسمی آن.
- ۶- نام بانک و شماره حسابی که بهای سهم در آن پرداخته می‌شود.
- ۷- هویت و نشانی کامل پذیره نویس.

ماده ۶۶۳ - مقررات مواد ۴۹۳ و ۴۹۴ این قانون در مورد سند پذیره نویسی موضوع ماده قبل نیز حاکم است.

ماده ۶۶۴ - پس از گذشتن مهلتی که برای پذیره نویسی معین شده است و در صورت تمدید بعد از انقضای مدت تمدید شده، هیأت مدیره حداکثر تا یک ماه به امر پذیره نویسی رسیدگی کرده و تعداد سهام هر یک از پذیره نویسان را تعیین و اعلام مراتب را جهت ثبت به آگهی به مرجع ثبت شرکتها اطلاع خواهد داد.

ماده ۶۶۵ - هر گاه پس از رسیدگی به اسناد پذیره نویسی، مقدار سهام خریداری شده بیش از میزان افزایش سرمایه باشد، هیأت مدیره مکلف است ضمن تعیین مقدار سهام خریدار، دستور استرداد وجه سهام اضافه خریداری شده را به بانک مربوطه بدهد.

ماده ۶۶۶ - هرگاه افزایش سرمایه شرکت تا شش ماه از تاریخ تسلیم آگهی پذیره نویسی مذکور در ماده (۶۵۷) به مرجع ثبت شرکتها، به ثبت نرسد به درخواست هر یک از پذیره نویسان سهام جدید، مرجع ثبت شرکت که آگهی پذیره نویسی به آن تسلیم شده است، گواهی نامه ای حاکی از عدم ثبت افزایش سرمایه شرکت صادر و به مرجع یا بانکی که پذیره نویسی یا خرید سهام و تأدیه وجوه در آن به عمل آمده است ارسال می دارد تا اشخاصی که سهام جدید را پذیره نویسی کرده اند به بانک مراجعه و وجوه پرداختی خود را مسترد دارند. در این صورت هر گونه هزینه ای که برای افزایش سرمایه شرکت پرداخت شد یا تعهد شده باشد به عهده شرکت است

ماده ۶۶۷ - برای ثبت افزایش سرمایه شرکت های سهامی خاص، ارائه اظهار نامه ای که به امضای کلیه اعضای هیأت مدیره رسیده باشد، به ضمیمه مدارک زیر به مرجع ثبت شرکتها، کافی خواهد بود:

۱- صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را تصویب نموده یا اجازه آن را به هیأت مدیره داده است و در صورت اخیر، صورتجلسه هیأت مدیره در مورد افزایش سرمایه.

۲- یک نسخه از روزنامه‌ای که آگهی مذکور در ماده (۶۵۱) این قانون در آن منتشر گردیده است.

۳- اظهار نامه‌ای که حاکی از فروش کلیه سهام جدید و در صورتی که همه یا برخی از سهام جدید، سهام ممتاز باشد شرح امتیازات و موجبات آن.

۴- در صورتی که قسمتی از افزایش سرمایه به صورت غیر نقد باشد باید تمام قسمت غیر نقد تسلیم شرکت گردیده باشد. مجمع عمومی فوق العاده باید با حضور صاحبان سهام شرکت و آورندگان سرمایه نقدی و غیر نقدی تشکیل شده و رعایت مقررات ۵۶۵ لغایت ۵۶۸ این قانون در آن قسمت که به آورده غیر نقد مربوط می‌شود الزامی خواهد بود و یک نسخه از صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده باید به اظهار نامه مذکور در این ماده ضمیمه شود.

تبصره- اظهار نامه‌های مذکور در این ماده باید به امضاء کلیه اعضاء هیأت مدیره رسیده باشد.

ماده ۶۶۸ - وجوهی که به حساب افزایش سرمایه تأدیه می‌شوند باید در حساب سپرده مخصوص نگهداری شوند. تأمین و توقیف و انتقال وجوه مزبور به حسابهای شرکت ممکن نیست مگر پس از به ثبت رسیدن افزایش سرمایه شرکت.

ماده ۶۶۹ - در صورتی که مجمع عمومی فوق العاده، افزایش سرمایه را تصویب و تأدیه آن را از طریق تبدیل مطالبات حال شده اشخاص از شرکت نیز تجویز کرده باشد، سهام جدیدی که در نتیجه این گونه افزایش سرمایه صادر خواهند شد، با امضای سند خرید سهم توسط طلبکارانی که مایل به پذیره‌نویسی و یا خرید سهام جدید، حسب مورد باشند، انجام می‌گیرد. سهامدارانی که فاقد

مطالبات حال شده از شرکت می‌باشند و یا مطالبات آنها کافی نباشد می‌توانند با تأدیه بهای سهام از حق تقدم خود در افزایش سرمایه استفاده کنند.

ماده ۶۷۰ - در سند خرید سهم مذکور در ماده (۶۶۹)، نکات مندرج در بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۵) و (۷) ماده (۶۶۲) باید قید شود.

ماده ۶۷۱ - پس از انجام پذیره نویسی یا خرید، با توجه به ماده (۶۶۹) باید در موقع به ثبت رسانیدن افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکت‌ها، صورت کاملی از مطالبات حال شده بستانکاران پذیره‌نویس یا متقاضی که به سهام شرکت تبدیل شده است به ضمیمه رونوشت اسناد و مدارک حاکی از صحت مطالبات مذکور که بازرس شرکت آن را تأیید کرده باشد، همراه با صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده و اظهار نامه هیأت مدیره مبنی بر اینکه کلیه این سهام خریداری شده و بهای آن دریافت شده است به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم شود.

ماده ۶۷۲ - علاوه بر کاهش اجباری سرمایه مذکور در ماده (۶۱۷) مجمع عمومی فوق العاده شرکت می‌تواند به پیشنهاد هیأت مدیره در مورد کاهش سرمایه شرکت به طور اختیاری اتخاذ تصمیم کند مشروط بر آنکه بر اثر کاهش سرمایه به تناسب حقوق صاحبان سهام لطمه‌ای وارد نشود و سرمایه شرکت از حداقل مقرر در ماده ۴۸۳ این قانون کمتر نگردد.

تبصره - کاهش سرمایه از طریق کاهش تعداد سهام به نسبت مساوی و یا کاهش بهای اسمی سهام و یا رد مبلغ کاهش یافته هر سهم به صاحب آن انجام می‌گیرد.

ماده ۶۷۳ - پیشنهاد هیأت مدیره راجع به کاهش سرمایه باید حداقل ظرف مدت یک ماه قبل از تشکیل مجمع عمومی فوق العاده به بازرس شرکت تسلیم گردد.

پیشنهاد مزبور باید متضمن توجیه لزوم کاهش سرمایه و همچنین شامل صورت‌های مالی شرکت از ابتدای سال مالی در جریان و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد شامل صورت‌های مالی سال قبل باشد.

ماده ۶۷۴ - بازرس شرکت پیشنهاد هیأت مدیره در مورد کاهش سرمایه را مورد رسیدگی قرار داده و نظر خود را طی گزارش به مجمع عمومی فوق العاده تسلیم خواهد نمود و مجمع پس از استماع گزارش بازرس تصمیم خواهد گرفت.
ماده ۶۷۵ - هیأت مدیره قبل از اقدام به کاهش اختیاری سرمایه باید تصمیم مجمع عمومی را درباره کاهش، حداکثر ظرف یک ماه در روزنامه رسمی و روزنامه شرکت آگهی کند.

ماده ۶۷۶ - در مورد کاهش اختیاری سرمایه شرکت، هر یک از دارندگان اوراق مشارکت و یا بستانکارانی که منشاء طلب آنها قبل از تاریخ آخرین آگهی مذکور در ماده ۶۷۵ باشد، می‌توانند ظرف دو ماه از تاریخ نشر آخرین آگهی، اعتراض خود را نسبت به کاهش سرمایه شرکت به دادگاه تجارتي تقدیم کنند.

ماده ۶۷۷ - در صورتی که به نظر دادگاه تجارتي، اعتراض نسبت به کاهش سرمایه، وارد تشخیص داده شود و شرکت جهت تأمین پرداخت طلب معترض وثیقه‌ای که به نظر دادگاه تجارتي کافی باشد نسپارد، در این صورت آن دین حال شده و دادگاه تجارتي حکم به پرداخت آن خواهد داد.

ماده ۶۷۸ - در مهلت دو ماه مذکور در ماده (۶۷۶) و همچنین در صورتی که اعتراض شده و وثیقه موضوع ماده قبل تودیع نشده باشد کاهش سرمایه تا اجرای حکم قطعی دادگاه تجارتي، ممنوع است.

ماده ۶۷۹ - برای کاهش بهای اسمی سهام شرکت و رد مبلغ کاهش یافته هر سهم، هیأت مدیره شرکت باید مراتب را طی آگهی به اطلاع کلیه سهامداران

برساند. آگهی باید در روزنامه شرکت منتشر شود و به نحو مضبوطی به آگاهی سهامداران برسد.

ماده ۶۸۰ - آگهی مذکور در ماده (۶۷۹) باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱- نام و نشانی مرکز اصلی شرکت.

۲- مبلغ سرمایه شرکت قبل و بعد از اتخاذ تصمیم در مورد کاهش سرمایه.

۳- بهای اسمی سهام و یا تعداد سهام قبل و بعد از کاهش سرمایه .

۴- نحوه پرداخت و مهلتی که برای بازپرداخت مبلغ کاهش یافته هر سهم یا مبلغ سهام کاهش یافته در نظر گرفته شده و محلی که در آن این بازپرداخت انجام می‌گیرد.

ماده ۶۸۱ - خرید سهام شرکت، توسط خود شرکت ممنوع است.

ماده ۶۸۲ - هر یک از اعضای هیأت مدیره شرکت سهامی که در مورد کاهش سرمایه، مقررات مواد (۶۷۲)، (۶۷۳) و (۶۷۹) این قانون را رعایت نکنند، به جزای نقدی از پانزده میلیون (۱۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و محرومیت از مدیریت شرکت‌های تجاری از یک تا سه سال محکوم خواهند شد.

ماده ۶۸۳ - هر یک از اعضای هیأت مدیره شرکت سهامی که در صورت از میان رفتن بیش از نصف سرمایه شرکت بر اثر زیان‌های وارده حداکثر تا دو ماه مجمع عمومی فوق‌العاده را دعوت نکنند تا موضوع انحلال یا بقای شرکت مورد بررسی قرار گیرد و حداکثر تا یک ماه نسبت به ثبت و آگهی تصمیم مجمع مذکور، اقدام نکنند به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا هشتاد میلیون (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و محرومیت از مدیریت شرکت‌های تجاری از یک تا سه سال، محکوم خواهند شد.

مبحث یازدهم - انحلال و تصفیه شرکت سهامی

ماده ۶۸۴ - شرکت سهامی در موارد زیر منحل می‌شود:

- ۱- شرکت موضوعی را که برای آن تشکیل شده است، انجام داده یا انجام آن غیر ممکن باشد، مگر اینکه مجمع عمومی فوق العاده در خصوص تغییر موضوع از طریق اصلاح اساسنامه اتخاذ تصمیم کند.
- ۲- شرکت برای مدت معین تشکیل گردیده و آن مدت منقضی شده باشد، مگر این که مجمع عمومی فوق العاده مدت مذکور را قبل از انقضا تمدید کند.
- ۳- در صورت ادغام در شرکت دیگر و یا تجزیه که منجر به محو شخصیت حقوقی شرکت شود.
- ۴- در صورت صدور حکم قطعی دادگاه تجارتي طبق ماده (۶۸۵) این قانون.

۵- در صورت ورشکستگی .

۶- با تصمیم اختیاری مجمع عمومی فوق العاده.

ماده ۶۸۵ - در موارد زیر هر ذی نفع می‌تواند انحلال شرکت را از دادگاه تجارتي درخواست کند:

- ۱- در صورتی که تا یکسال پس از به ثبت رسیدن شرکت، اقدام مؤثر برای انجام موضوع آن صورت نگرفته یا فعالیتهای شرکت در مدت بیش از یک سال متوقف شده باشد.
- ۲- در صورتی که مجمع عمومی سالانه در مورد صورت‌های مالی هر یک از سالهای مالی تا ده ماه از تاریخی که اساسنامه تعیین کرده، اتخاذ تصمیم نکرده باشد.

۳- در صورتی که سمت هر یک از مدیران شرکت بیش از شش ماه بلا متصدی مانده باشد.

۴- در مورد بندهای (۱) و (۲) ماده (۶۸۴)، در صورتی که مجمع فوق العاده برای اعلام انحلال شرکت تشکیل نشود و یا رأی به انحلال شرکت ندهد.

ماده ۶۸۶ - در خصوص موارد مذکور در ماده (۶۸۵)، دادگاه تجارتي بلافاصله برحسب مورد ضمن اخطار کتبی به شرکت، مهلتی که از شش ماه تجاوز نخواهد کرد را به شرکت خواهد داد تا نسبت به رفع موجب یا موجبات انحلال اقدام نماید. در صورتی که پس از انقضای مهلت، شرکت موجب یا موجبات انحلال را بر طرف نسازد، دادگاه تجارتي به موضوع رسیدگی و نسبت به صدور حکم انحلال مبادرت خواهد کرد.

ماده ۶۸۷ - انحلال و تصفیه امور شرکت سهامی به موجب مقررات این بخش انجام می‌گیرد، مگر در مورد ورشکستگی که تابع مقررات ناظر به ورشکستگی می‌باشد.

ماده ۶۸۸ - امر تصفیه با هیأت مدیره می‌باشد، مگر آنکه اساسنامه شرکت یا مجمع عمومی فوق العاده یا دادگاهی که رأی به انحلال می‌دهد، ترتیب دیگری مقرر دارد.

تبصره- بر کناری مدیران تصفیه با همان مرجعی است که آنها را برگزیده است.

ماده ۶۸۹ - در هر صورت مدیران تصفیه شرکت‌های سهامی عام نباید کمتر از سه نفر باشد.

ماده ۶۹۰ - نحوه و شرایط انتخاب مدیر یا مدیران تصفیه و نحوه تشکیل جلسات آنها تابع ترتیبات ملحوظ در این قانون در مورد هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۶۹۱ - اشخاص حقوقی را می‌توان به عنوان مدیر تصفیه انتخاب نمود.

ماده ۶۹۲ - چنانچه امر تصفیه بلا تصدی مانده باشد یا مدیران تصفیه تعیین نشده باشند یا تعیین شده لیکن به وظایف خود عمل نکنند، بازرس شرکت مکلف است مراتب را به دادگاه تجارتی جهت تعیین مدیر یا مدیران شرکت تصفیه منعکس کند. در هر حال هر ذی نفع حق دارد تعیین مدیر یا مدیران تصفیه را از دادگاه تجارتی بخواهد.

ماده ۶۹۳ - شرکت به محض انحلال، در حال تصفیه محسوب می‌شود و باید در دنبال نام شرکت همه جا عبارت «در حال تصفیه» ذکر شود و نام مدیر یا مدیران تصفیه در کلیه اوراق و آگهی‌های مربوط به شرکت قید گردد.

ماده ۶۹۴ - نشانی مدیر یا مدیران تصفیه همان نشانی مرکز اصلی شرکت خواهد بود مگر آنکه به موجب تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده یا حکم دادگاه تجارتی نشانی دیگری تعیین شده باشد.

ماده ۶۹۵ - تا پایان کار تصفیه، شخصیت حقوقی شرکت جهت انجام امور مربوط به تصفیه باقی خواهد ماند و مدیران تصفیه موظف به خاتمه دادن کارهای جاری، اجرای تعهدات، وصول مطالبات و تقسیم دارایی شرکت می‌باشند و هرگاه برای اجرای تعهدات شرکت معاملات جدیدی لازم شود مدیران تصفیه انجام خواهند داد.

ماده ۶۹۶ - تصمیم راجع به انحلال و اسامی مدیر یا مدیران تصفیه باید ظرف مدت ده‌روز از طرف مدیر یا مدیران تصفیه به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام گردد تا پس از ثبت برای اطلاع همگان در روزنامه رسمی یا روزنامه شرکت آگهی شود.

ماده ۶۹۷ - انحلال شرکت مادام که به ثبت نرسیده و آگهی نشده باشد، نسبت به اشخاص ثالث بی اثر است.

ماده ۶۹۸ - از تاریخ تعیین مدیر یا مدیران تصفیه، سمت هیأت مدیره زائل شده و تصفیه شرکت آغاز می گردد. مدیران تصفیه باید کلیه اموال و دفاتر، اوراق و اسناد مربوط به شرکت را تحویل گرفته و بلافاصله امر تصفیه را عهده دار شوند.

ماده ۶۹۹ - مدیران تصفیه نماینده شرکت در حال تصفیه بوده و کلیه اختیارات لازم برای امر تصفیه حتی از طریق طرح دعوی و ارجاع به داوری و حق سازش را دارا می باشند و می توانند برای طرح دعاوی و دفاع وکیل تعیین نمایند. محدود کردن اختیارات مدیران تصفیه باطل و بی اثر است.

ماده ۷۰۰ - در صورتی که اداره شرکت در حال تصفیه به وسیله هیأت مدیره انجام شود، نحوه دعوت و حدنصاب های تشکیل و تصمیم گیری همانند هیأت مدیره شرکت فعال خواهد بود.

ماده ۷۰۱ - مقررات مواد (۵۸۲)، (۶۱۱)، (۶۱۲)، (۶۱۴)، (۶۲۸)، (۷۳۲) این قانون در مورد مدیران تصفیه نیز اعمال می گردد.

ماده ۷۰۲ - انتقال دارایی شرکت در حال تصفیه تحت هر عنوان کلاً یا بعضاً به اشخاص زیر باطل است:

۱- مدیران تصفیه یا اقارب آنها از طبقه اول و دوم تا درجه چهارم و شرکت هایی که مدیران مزبور در آنها دارای سمت مدیریت هستند و یا حداقل ۵۰ درصد سرمایه آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به مدیران تصفیه یا اقارب آنها به شرح فوق می باشد.

۲- چنانچه مدیر تصفیه شخص حقوقی باشد، شخص حقوقی مدیر تصفیه، شرکت‌های مادر، تابعه و وابسته به آن و همچنین مدیران شخص حقوقی مدیر تصفیه و اقارب آنها تا درجه دوم.

۳- چنانچه مدیر تصفیه (شخص حقیقی و حقوقی) شریک یا مدیر اشخاص حقوقی دیگری باشد و اشخاص حقوقی مزبور طرف معامله واقع شوند. مدیر یا مدیرانی که بر خلاف این ماده عمل کنند ضامن اصل و منافع مال موضوع انتقال بوده و به پرداخت خسارت معادل پنجاه درصد (۵۰٪) ارزش مال مزبور محکوم می‌شوند.

تنها در صورتی که دو بار دارایی شرکت در حال تصفیه به مزایده گذاشته شده باشد و خریداری برای آن پیدا نشود، مدیر یا مدیران تصفیه می‌توانند با تصویب اکثریت صاحبان سرمایه و با این قید که قیمت خرید آنها از قیمت پایه مزایده که به تأیید کارشناس رسمی دادگستری رسیده کمتر نباشد، دارایی شرکت را خریداری کنند.

ماده ۷۰۳ - تصفیه باید ظرف مدتی که مجمع عمومی معین می‌کند انجام شود. مدت مذکور نباید بیش از ۲ سال باشد. چنانچه ظرف این مدت امر تصفیه خاتمه نیابد، مدیر یا مدیران تصفیه باید با ذکر علل و جهات خاتمه نیافتن تصفیه امور شرکت، مهلت اضافی را که برای خاتمه دادن به امر تصفیه لازم می‌دانند و تدابیری را که جهت پایان دادن به امر تصفیه در نظر گرفته‌اند به اطلاع مجمع عمومی صاحبان سهام رسانیده و مجمع عمومی صاحبان سهام پس از استماع نظریه بازرس در مورد گزارش مدیران تصفیه نسبت به تمدید دوره تصفیه حداکثر برای دو سال دیگر اقدام می‌نمایند. مدیر یا مدیران تصفیه برای حداکثر ۲ سال انتخاب می‌شوند، انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ماده ۷۰۴ - هرگاه مدیر یا مدیران تصفیه توسط دادگاه تجارتي تعیین شده باشند، تمدید مدت مأموریت آنان نیز با رعایت شرایط مندرج در ماده ۷۰۳ با دادگاه تجارتي خواهد بود.

ماده ۷۰۵ - تا هنگامی که کار تصفیه پایان نیافته، مدیر یا مدیران تصفیه باید همه ساله مجمع عمومی را با شرایط و تشریفات مقرر در قانون و اساسنامه دعوت نموده و صورت‌های مالی را همراه با گزارش عملکرد خود به مجمع عمومی تقدیم نمایند.

تبصره - نسخه‌ای از صورت‌های مالی و گزارش مزبور، یک هفته پیش از تشکیل مجمع، جهت اظهار نظر به بازرس شرکت ارائه می‌گردد.

ماده ۷۰۶ - در دوره تصفیه دعوت از مجامع عمومی در کلیه موارد به عهده مدیر یا مدیران تصفیه می‌باشد.

در صورت ناتوانی یا خودداری مدیر یا مدیران تصفیه از انجام این تکلیف، بازرس شرکت موظف به دعوت از مجامع عمومی خواهد بود. چنانچه بازرس شرکت به دعوت از مجمع عمومی اقدام ننماید، دادگاه تجارتي به تقاضای هر ذی نفع حکم به تشکیل مجمع عمومی خواهد داد.

ماده ۷۰۷ - در هر مورد که به موجب مقررات این بخش، تشکیل مجمع عمومی برای اتخاذ تصمیم در امر تصفیه ضرورت داشته باشد، اما به هر دلیل مجمع عمومی تشکیل نشود یا تصمیم‌گیری ننماید، دادگاه تجارتي با لحاظ ماده (۷۱۰) به درخواست هر ذی نفع تصمیم مقتضی در خصوص موضوع اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۷۰۸ - حکم ماده ۶۱۵ در مورد ایجاد امکان دسترسی سهامداران به صورت‌های مالی، گزارش فعالیت مدیران و گزارش بازرس در زمان تصفیه شرکت نیز جاری است.

ماده ۷۰۹ - حکم مواد ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۷۱، ۵۷۲ راجع به دعوت و تشکیل مجامع عمومی و شرایط حدنصاب و اکثریت در مجامع، در مدت تصفیه نیز جاری است.

ماده ۷۱۰ - در مواردی که به موجب این قانون مدیران تصفیه مکلف به دعوت مجامع عمومی و تسلیم گزارش کارهای خود می‌باشند، هرگاه مجمع عمومی مورد نظر دو مرتبه با رعایت تشریفات مقرر در این قانون دعوت شده ولی تشکیل نگردد و یا تشکیل شده و نتواند تصمیم بگیرد مدیران تصفیه باید گزارش خود و صورت‌های مالی را در روزنامه شرکت منتشر کنند.

ماده ۷۱۱ - تقسیم دارایی شرکت میان سهامداران خواه در مدت تصفیه و خواه پس از آن ممکن نیست مگر آنکه شروع تصفیه و دعوت بستانکاران قبلاً سه مرتبه و هر مرتبه به فاصله ۳۰ روز در روزنامه رسمی و روزنامه شرکت آگهی شده و لااقل شش ماه از تاریخ انتشار اولین آگهی گذشته باشد.

ماده ۷۱۲ - آن بخش از دارایی نقدی شرکت که در مدت تصفیه مورد نیاز نیست، میان سهامداران به نسبت سهام آنها تقسیم می‌شود، به شرط آنکه حقوق بستانکاران ملحوظ و معادل دیونی که هنوز سررسید آن نرسیده است موضوع شده باشد.

ماده ۷۱۳ - پس از ختم تصفیه، انجام تعهدات و تأدیه کلیه دیون، دارایی شرکت ابتدا به مصرف بازپرداخت مبلغ اسمی سهام به سهامداران خواهد رسید و مازاد به ترتیب مقرر در اساسنامه شرکت و در صورتی که اساسنامه ساکت باشد به نسبت سهام بین سهامداران تقسیم خواهد شد. مدیر تصفیه باید نحوه تقسیم دارایی بین سهامداران را به طریق مقتضی به اطلاع سهامداران برساند.

ماده ۷۱۴ - تخلف از مقررات مواد (۷۱۱) تا (۷۱۳) مدیران تصفیه را مسؤول جبران خسارات بستانکارانی قرار خواهد داد که طلب خود را دریافت نکرده‌اند.

ماده ۷۱۵ - در صورتی که مدیر یا مدیران تصفیه از مفاد مواد (۷۱۱) تا (۷۱۳)، عمداً تخلف کنند به جزای نقدی از پنجاه میلیون ریال تا دویست و پنجاه میلیون ریال یا محرومیت از مدیریت شرکت‌های تجاری از یک تا سه سال و یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۷۱۶ - مدیران تصفیه مکلفند ظرف یک ماهه پس از ختم تصفیه، مراتب را به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام دارند تا توسط مرجع مزبور به ثبت رسیده و در روزنامه رسمی و روزنامه شرکت آگهی شود و نام شرکت از دفتر ثبت شرکت‌ها و دفتر ثبت تجاری حذف شود.

ماده ۷۱۷ - مدیران تصفیه باید بلافاصله پس از اعلام پایان تصفیه، وجوهی که باقی مانده است را در حساب مخصوص نزد یکی از بانک‌های ایران تودیع و صورت اسامی بستانکاران و سهامدارانی که مطالبات خود را دریافت نکرده‌اند را نیز به آن بانک ارائه و مراتب را طی آگهی مذکور در ماده قبل به اطلاع اشخاص ذی‌نفع برسانند تا نسبت به دریافت طلب خود از بانک اقدام کنند.

پس از انقضای ده سال از تاریخ انتشار آگهی پایان تصفیه هر مبلغ از وجوهی که در بانک باقی مانده باشد در حکم مال بلاحساب بوده و از طرف بانک با اطلاع دادستان شهرستان محل به خزانه دولت منتقل خواهد شد.

ماده ۷۱۸ - دفاتر و سایر اسناد و مدارک شرکت تصفیه شده باید به مدت ده سال مالی باید منتهی به سال ختم تصفیه شرکت، توسط مدیر یا مدیران تصفیه به صورت اسناد الکترونیکی اصل یا جایگزین تهیه شوند و با اخذ گواهی از یکی از مراجع موضوع ماده (۳۱) قانون تجارت الکترونیکی مصوب سال ۱۳۸۲، همزمان با

اعلام ختم تصفیه به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم شود تا به مدت ده سال از تاریخ ختم تصفیه توسط مرجع مزبور برای مراجعات لازم نگهداری شوند.

ماده ۷۱۹ - در صورتی که مدیر یا مدیران تصفیه قصد استعفا از سمت خود را داشته باشند، باید مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت را برای اعلام استعفای خود و تعیین جانشین دعوت نمایند. در صورتی که مجمع عمومی عادی مزبور تشکیل نشود و یا نتواند مدیر یا مدیران تصفیه جدید را انتخاب کند و نیز هرگاه مدیر یا مدیران تصفیه توسط دادگاه تجارتي تعیین شده باشند، مدیر یا مدیران تصفیه مکلفند که قصد استعفای خود را به دادگاه تجارتي اعلام کنند و تعیین مدیر یا مدیران تصفیه جدید را از دادگاه تجارتي بخواهند دادگاه تجارتي مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و نسبت به انتخاب جانشین تعیین تکلیف نماید. در هر حال استعفای مدیر یا مدیران تصفیه تا هنگامی که جانشین آنان به ترتیب مذکور در این ماده انتخاب نشوند و مراتب طبق ماده (۶۹۶) این قانون ثبت و آگهی نشده باشد بی‌اثر است.

چنانچه امر تصفیه شرکت در خاتمه مدت مأموریت مدیر یا مدیران تصفیه، پایان نپذیرد و مدیر یا مدیران مزبور تمایل به انتخاب مجدد برای این سمت را نداشته باشند باید ضمن اعلام مراتب به بازرس شرکت، هنگام دعوت مجمع عمومی صاحبان سهام برای انتخاب مدیران تصفیه، این امر را اعلام نمایند، در صورتی که مجمع عمومی تشکیل نشود و یا نتواند مدیر یا مدیران تصفیه را انتخاب کند یا مدیران مزبور توسط دادگاه تجارتي انتخاب شده باشند باید از دادگاه تجارتي ذی صلاح درخواست انتخاب مدیر یا مدیران تصفیه جدید را بنمایند. دادگاه تجارتي مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و نسبت به تعیین جانشین اقدام کند.

ماده ۷۲۰ - اگر مدیران متعدد و توسط مجمع عمومی انتخاب شده باشند، در صورت فوت، ورشکستگی و یا تعذر از ادامه مدیریت به دلایلی نظیر بیماری صعب‌العلاج یا حبس یک یا چندتن از آنان، مدیر یا مدیران تصفیه باقی مانده باید مجمع عمومی شرکت را برای تعیین جانشین مدیر یا مدیران مذکور دعوت نمایند و در صورتی که مجمع عمومی عادی مزبور تشکیل نشود یا نتواند فرد جانشین را انتخاب کند در صورتی که مدیر یا مدیران مذکور توسط دادگاه تجارتي تعیین شده باشند، مدیر یا مدیران تصفیه باقی مانده مکلفند تعیین جانشین را از دادگاه تجارتي بخواهند.

اگر امر تصفیه منحصرأ به عهده یک نفر باشد و مدیر تصفیه توسط مجمع عمومی شرکت انتخاب شده باشد در صورت فوت، ورشکستگی و یا تعذر از ادامه مأموریت به دلایلی نظیر بیماری صعب‌العلاج و حبس، هر ذی‌نفع می‌تواند از مرجع ثبت شرکت‌ها بخواهد که مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت را برای تعیین جانشین مدیر تصفیه مذکور دعوت نماید در صورتی که مجمع عمومی عادی مزبور تشکیل نگردد یا نتواند جانشین مدیر تصفیه را انتخاب نماید یا در صورتی که مدیر مذکور توسط دادگاه تجارتي تعیین شده باشد هر ذی‌نفع می‌تواند تعیین جانشین را از دادگاه تجارتي بخواهد.

ماده ۷۲۱ - مجمع عمومی فوق‌العاده و یا دادگاه تجارتي که مدیر یا مدیران تصفیه را انتخاب می‌کند موظف است همزمان بازرسی اصلی و علی‌البدل شرکت را انتخاب نماید.

ماده ۷۲۲ - مدیر یا مدیران تصفیه هر شرکت سهامی که مرتکب جرایم زیر شوند، به محرومیت یک تا سه سال از مدیریت شرکت‌های تجاری و یا جزای نقدی از سی میلیون (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا هشتاد میلیون (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و یا به هر دو محکوم خواهند شد:

- ۱- چنانچه ظرف یک ماه از انتخاب خود تصمیم راجع به انحلال شرکت و نام و مشخصات خود را به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام نکنند.
  - ۲- در صورتی که تا شش ماه پس از شروع به امر تصفیه مجمع عمومی را دعوت نکرده و صورت‌های مالی و نحوه تصفیه امور شرکت و مدتی را که جهت پایان دادن به امر تصفیه لازم می‌دانند به آگاهی مجمع عمومی نرسانند.
  - ۳- چنانچه پیش از پایان کار تصفیه هر ساله مجمع عمومی را با رعایت شرایط و تشریفات که در این قانون پیش‌بینی شده است دعوت نکرده و صورت‌های مالی شرکت را به همراه گزارش حاکی از اقداماتی که تا آن موقع انجام داده‌اند به مجمع مذکور ارائه نکنند.
  - ۴- در صورتی که در خاتمه دوره تصدی خود بدون آنکه تمدید مدت مأموریت خود را خواستار شوند به عملیات خود ادامه دهند.
  - ۵- چنانچه ظرف مدت یک ماه پس از ختم تصفیه مراتب را به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام ننمایند.
  - ۶- در صورتی که پس از اعلام ختم تصفیه وجوهی را که باقی مانده است در حساب مخصوص در یکی از بانک‌های ایران تودیع ننمایند، و صورت اسامی بستانکاران و صاحبان سهامی را که حقوق خود را دریافت نداشته‌اند به آن بانک تسلیم نکرده و مراتب را طی آگهی پایان تصفیه به اطلاع اشخاص ذی‌نفع نرسانند.
- ماده ۷۲۳ - شرایط، اختیارات، وظایف و مسؤولیت‌های بازرس در دوره تصفیه شرکت همانند قبل از تصفیه است.
- ماده ۷۲۴ - مدیر یا مدیران تصفیه هر شرکت سهامی در صورتی که اموال یا اعتبارات شرکت در حال تصفیه را بر خلاف منافع شرکت بطور مستقیم یا غیرمستقیم برای مقاصد شخصی یا برای شرکت یا مؤسسه دیگری که خود در آن

ذی نفع می‌باشند مورد استفاده قرار دهند علاوه بر بازپرداخت منافع حاصله و جبران خسارات وارده، به حبس تعزیری از سه‌ماه و یک روز تا سه سال و محرومیت از تصدی مدیریت هر شرکت تجاری به مدت سه برابر حبس محکوم خواهند شد.

مبحث دوازدهم - حساب‌های شرکت

ماده ۷۲۵ - هیأت مدیره شرکت باید پس از انقضای سال مالی صورت‌های مالی شرکت را مطابق استانداردهای حسابداری مصوب مراجع ذی صلاح به ضمیمه گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت طی سال مالی مزبور تنظیم کند و حداقل سی روز قبل از تاریخ مجمع عمومی عادی سالانه در اختیار بازرس شرکت گذاشته شود.

ماده ۷۲۶ - رئیس و اعضای هیأت مدیره شرکت که مدارک مقرر در ماده قبل را به موقع تنظیم یا تسلیم نکنند به جزای نقدی از ده میلیون ریال تا هشتاد میلیون ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۷۲۷ - سود خالص شرکت در هر سال مالی عبارت است از درآمد همان سال مالی منهای کلیه هزینه‌های مربوطه که طبق استانداردهای حسابداری به رسمیت شناخته شده‌اند پس از کسر مالیات شرکت.

ماده ۷۲۸ - سود قابل تخصیص عبارت است از سود خالص سال مالی شرکت موضوع ماده (۷۲۷) منهای زیان انباشته ابتدای سال به علاوه سود انباشته ابتدای سال پس از اعمال تعدیلات سنواتی.

ماده ۷۲۹ - مجمع عمومی عادی سالانه در صورت تصویب صورت‌های مالی و احراز اینکه سود قابل تخصیص وجود دارد، پس از کسر اندوخته قانونی به شرح ماده (۶۱۶) این قانون، مبلغی که باید بین صاحبان سهام تقسیم شود و یا به

حساب اندوخته اختیاری منظور شود، را تعیین می‌کند. علاوه بر این مجمع عمومی می‌تواند تصمیم بگیرد مبالغی از اندوخته‌هایی که شرکت در اختیار دارد، بین صاحبان سهام تقسیم شود. در این صورت در تصمیم مجمع عمومی باید صریحاً قید شود که مبالغ مورد نظر از کدام یک از اندوخته‌ها باید برداشت و تقسیم شود. هر سودی که بدون رعایت مقررات این قانون تقسیم شود، سود موهوم تلقی خواهد شد.

ماده ۷۳۰ - نحوه پرداخت سود تعیین شده در ماده قبل توسط مجمع عمومی معین می‌شود و اگر مجمع عمومی در خصوص نحوه پرداخت تصمیمی نگرفته باشد، هیأت مدیره نحوه پرداخت را تعیین خواهد نمود. در هر حال پرداخت سود به صاحبان سهام باید ظرف چهار ماه پس از تصمیم مجمع عمومی راجع به تقسیم سود انجام پذیرد.

ماده ۷۳۱ - مدیران شرکت که بدون رعایت تشریفات و ترتیبات مقرر در این قانون مبادرت به تقسیم سود کنند علاوه بر جبران خسارت به جزای نقدی ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و محرومیت یک تا سه سال از مدیریت شرکت‌های تجاری محکوم می‌شوند و در صورتی که سود توزیع شده بین سهامداران موهوم باشد مدیران مزبور به حبس تعزیری از یک سال تا سه سال نیز محکوم می‌شوند.

ماده ۷۳۲ - مدیران شرکت که به منظور پنهان داشتن وضعیت واقعی شرکت صورت‌های مالی غیر واقعی به مجمع عمومی ارائه یا منتشر کرده باشند، به حبس تعزیری از شش ماه تا هجده ماه محکوم خواهند شد.

مبحث سیزدهم - تبدیل شرکت‌ها

ماده ۷۳۳ - شرکت سهامی خاص با رعایت شرایط لازم برای تأسیس شرکت‌های سهامی عام و لحاظ شرایط زیر می‌تواند به شرکت سهامی عام تبدیل شود:

۱- موضوع تبدیل به تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت سهامی خاص رسیده باشد.

۲- دو سال تمام از تاریخ ثبت شرکت گذشته و صورت‌های مالی شرکت در دو سال پیاپی به تصویب مجمع عمومی سهامداران رسیده باشد.

۳- اساسنامه آن با رعایت مقررات این قانون در مورد شرکت سهامی عام تنظیم یا اصلاح شده باشد.

۴- الزام تأمین حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) سرمایه شرکت از طریق عرضه سهام به عموم رعایت شود.

ماده ۷۳۴ - شرکت سهامی خاص باید ظرف یک ماه از تاریخی که مجمع عمومی فوق‌العاده سهامداران تبدیل شرکت را تصویب کرده است، صورتجلسه مجمع عمومی فوق‌العاده را به ضمیمه مدارک زیر به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم کند:

۱- اساسنامه‌ای که برای شرکت سهامی عام تنظیم شده و به تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده رسیده است.

۲- صورت‌های مالی مذکور در ماده ۷۳۳ که به تأیید حسابرس رسمی رسیده باشد.

۳- اعلامیه تبدیل شرکت که باید به امضای دارندگان امضای مجاز شرکت رسیده و مشتمل بر نکات زیر باشد:

- الف- نام و شماره ثبت شرکت .
- ب- موضوع شرکت و نوع فعالیت آن.
- ج- مرکز اصلی شرکت و در صورتی که شرکت شعبه‌ای داشته باشد، نشانی شعب آن.
- د- در صورتی که شرکت برای مدت محدود تشکیل شده باشد تاریخ انقضای مدت آن.
- ه- سرمایه شرکت.
- و- اگر سهام ممتاز منتشر شده باشد تعداد و امتیازات آن.
- ز- هویت کامل مدیران شرکت.
- ح- شرایط حضور و حق رأی سهامداران در مجامع عمومی.
- ط- مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود و تشکیل اندوخته.
- ی- مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است.
- ک- ذکر نام روزنامه شرکت .
- ماده ۷۳۵ - مرجع ثبت شرکت‌ها پس از وصول مدارک مذکور در ماده شماره ۷۳۴ و تطبیق مندرجات آنها با این قانون، تبدیل شرکت را ثبت و مراتب رابه هزینه شرکت آگهی خواهد نمود. در غیر این صورت ایرادات را ظرف مدت پانزده روز از تاریخ وصول مدارک کتباً به متقاضی اعلام می‌کند.
- ماده ۷۳۶ - در آگهی تبدیل شرکت باید کلیه مندرجات اعلامیه تبدیل شرکت ذکر گردیده و قید شود که اساسنامه شرکت، صورت‌های مالی و گزارش بازرس دو سال قبل از اتخاذ تصمیم نسبت به تبدیل در مرجع ثبت شرکت‌ها و در مرکز شرکت برای علاقمندان آماده می‌باشد. آگهی تبدیل شرکت باید علاوه بر روزنامه شرکت، در یک روزنامه کثیرالانتشار نیز منتشر شود.

ماده ۷۳۷ - شرکت سهامی خاص که بخواهد با افزایش سرمایه به شرکت سهامی عام تبدیل شود باید سهام جدید خود را که در نتیجه افزایش سرمایه به وجود می آید با رعایت مواد (۶۵۶) لغایت (۶۶۵) و ماده (۶۶۸) این قانون برای پذیره نویسی عمومی عرضه نماید. مرجع ثبت شرکتها پس از وصول تقاضا و مدارک مربوط به تبدیل شرکت و تطبیق آنها با مقررات قانون در صورتی که شرکت بتواند با افزایش سرمایه از طریق پذیره نویسی عمومی به شرکت سهامی عام تبدیل شود، اجازه انتشار آگهی پذیره نویسی سهام را صادر خواهد نمود. در آگهی پذیره نویسی باید شماره و تاریخ اجازه نامه مزبور قید گردد.

ماده ۷۳۸ - در صورتی که سهام جدیدی که به ترتیب مذکور در ماده قبل عرضه شده است تماماً تأدیه نشود، شرکت نمی تواند به شرکت سهامی عام تبدیل گردد.

مبحث چهاردهم - شرکت با مسئولیت محدود

ماده ۷۳۹ - شرکت با مسئولیت محدود شرکتی است که به وسیله یک یا چند شخص تشکیل گردیده و هر یک از شرکاء نسبت به بدهی ها و تعهدات شرکت تا میزان سرمایه ای که در شرکت گذارده اند، مسئولیت خواهند داشت.

ماده ۷۴۰ - در شرکت با مسئولیت محدود تقسیم سرمایه به قطعات یا برگ سهام یا به شکل اوراق تجارتي قابل انتقال اعم از با نام یا بی نام ممنوع بوده و میزان سهم الشرکه هر یک از صاحبان سرمایه به درصد تعیین می شود.

ماده ۷۴۱ - در کلیه اوراق مربوط به شرکت، پس از نام شرکت باید عبارت «با مسئولیت محدود» آورده شود. در غیر این صورت شرکت در برابر اشخاص ثالث مشمول مقررات شرکت تضامنی خواهد بود.

اسم شرکت نباید متضمن اسم هیچ یک از صاحبان سرمایه باشد و گرنه شریکی که اسم او در اسم شرکت قید شده در مقابل اشخاص ثالث حکم شریک ضامن در شرکت تضامنی را خواهد داشت.

ماده ۷۴۲ - حداقل سرمایه نقدی شرکت با مسؤولیت محدود یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال می باشد که در هنگام تأسیس باید تماماً به حساب شرکت در شرف تأسیس پرداخت شود.

ماده ۷۴۳ - شرکاء نسبت به قیمتی که درحین تشکیل شرکت برای آورده‌های غیرنقدی معین شده درمقابل اشخاص ثالث مسؤولیت تضامنی دارند.

ماده ۷۴۴ - اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک تا سه سال و محرومیت از مدیریت شرکتهای تجاری به میزان دو برابر مدت حبس تعیین شده در حکم مربوطه محکوم می شوند:

الف- مؤسسین و مدیرانی که پرداخت تمام آورده نقدی و تقدیم و تسلیم آورده غیرنقدی را در اوراق و اسنادی که باید برای ثبت شرکت بدهند، بر خلاف واقع اظهار کرده باشند.

ب- کسانی که به وسایل متقلبانه آورده غیرنقدی را بیش از قیمت واقعی آن تقویم کرده باشند.

ماده ۷۴۵ - مقررات ماده (۶۱۷) ناظر به کاهش سرمایه اجباری و ماده (۶۷۲) راجع به کاهش اختیاری سرمایه شرکت سهامی نسبت به شرکت با مسؤولیت محدود نیز اعمال می شود.

ماده ۷۴۶ - تشکیل مجمع عمومی در شرکت با مسؤولیت محدود الزامی است مگر در موردی که شمار شرکاء کمتر از سه عضو باشد که در این صورت تشکیل مجمع منوط به پیش‌بینی در اساسنامه است.

ماده ۷۴۷ - در صورتی که شرکت با مسئولیت محدود با بیش از یک شخص تأسیس شود، لیکن بعداً به هر دلیل تعداد شرکاء به یک شخص کاهش یابد، مدیر یا مدیران مکلفند مراتب را ظرف یک ماه از طریق روزنامه رسمی به اطلاع عموم برسانند. هر یک از مدیران که از این تکلیف سرباز زنند، به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۷۴۸ - برای تشکیل شرکت با مسئولیت محدود مدارک زیر باید توسط مؤسس یا مؤسسین به مرجع ثبت شرکتها تسلیم شود:

۱- اظهار نامه تشکیل شرکت.

۲- اساسنامه.

۳- صورتجلسه انتخاب مدیر یا مدیران و قبول کتبی آنها.

۴- صورتجلسه انتخاب بازرس، در صورتی که برای شرکت در اساسنامه انتخاب بازرس پیش‌بینی شده باشد.

۵- صورتجلسه تعیین روزنامه شرکت.

۶- گواهی یکی از بانک‌های محل اقامت شرکت دایر بر واریز تمامی سرمایه مقرر برای تأسیس شرکت به حساب شرکت در شرف تأسیس.

۷- موافقت سازمان با نهاد ذی‌ربط چنانچه انجام موضوع شرکت نیازمند اخذ چنین موافقتی باشد.

۸- تصویر مدارک هویت مؤسس یا مؤسسین.

۹- نشانی مؤسس یا مؤسسین.

ماده ۷۴۹ - اظهار نامه تشکیل شرکت باید با قید تاریخ به امضای مؤسس یا مؤسسین رسیده و موارد زیر در آن ذکر شود:

۱- نام شرکت.

- ۲- هویت کامل و اقامتگاه مؤسس یا مؤسسین.
  - ۳- موضوع شرکت.
  - ۴- مبلغ کل سرمایه به تفکیک نقد و غیر نقد آن.
  - ۵- میزان آورده مؤسس یا هر یک از مؤسسین و نام بانک و شماره حسابی که وجوه به آن واریز شده است.
  - ۶- میزان سهم‌الشرکه هر یک از مؤسسین .
  - ۷- مرکز اصلی شرکت.
  - ۸- مدت شرکت.
- ماده ۷۵۰ - فعالیت و نحوه اداره شرکت مطابق اساسنامه صورت می‌گیرد
 اساسنامه شرکت باید با قید تاریخ به امضاء مؤسس یا مؤسسین رسیده و مشتمل بر مطالب زیر باشد:
- ۱- نام شرکت .
  - ۲- موضوع شرکت .
  - ۳- مدت شرکت.
  - ۴- مرکز اصلی شرکت.
  - ۵- مبلغ سرمایه شرکت.
  - ۶- مواعد و نحوه تشکیل مجامع.
  - ۷- تعداد مدیران، مدت مأموریت آنها و نحوه تعیین مدیر و جانشین برای آنها در مواردی که از ادامه کار ناتوان یا ممنوع می‌شوند.
  - ۸- تعیین حدود اختیارات مدیران.
  - ۹- چنانچه تعیین بازرس برای شرکت مدنظر باشد، مدت مأموریت، نحوه انتخاب بازرس، وظایف و اختیارات آن.
  - ۱۰- چگونگی انحلال اختیاری و تصفیه شرکت.

۱۱- نحوه تغییر اساسنامه.

۱۲- شرایط و ترتیب افزایش و کاهش سرمایه شرکت.

۱۳- تعیین آغاز و پایان سال مالی و موعد تنظیم صورت‌های مالی و تسلیم آن به بازرس و مجمع عمومی سالانه.

۱۴- روابط بین شرکاء.

۱۵- نحوه تقسیم منافع.

ماده ۷۵۱ - موافقت شرکاء یا مدیران شرکت برای انتقال سهم‌الشرکه ضرورت ندارد، لیکن شرکاء در خرید سهم‌الشرکه‌ها در شرایط مساوی نسبت به اشخاص ثالث اولویت دارند. درارتباط با موارد مذکور می‌توان در اساسنامه شرکت ترتیب دیگری مقرر کرد.

ماده ۷۵۲ - انتقال سهم‌الشرکه فقط به موجب سند رسمی به عمل می‌آید، در غیر این صورت انتقال به عمل آمده در مقابل اشخاص ثالث قابل استناد نیست.

ماده ۷۵۳ - شرکت موظف است نسخه‌ای از سند رسمی انتقال را به انضمام صورتجلسه متضمن تغییر در شرکاء و میزان سهم‌الشرکه به مرجع ثبت شرکت‌ها ارسال نماید.

ماده ۷۵۴ - مرجع ثبت شرکت‌ها نمی‌تواند صورتجلسه تغییرات در شرکاء شرکت که به ترتیب مقرر در مواد (۷۵۲) و (۷۵۳) انجام نشده باشد را پذیرفته و آگهی نماید.

ماده ۷۵۵ - نحوه دعوت، تشکیل، حدنصاب، رأی‌گیری و اختیارات مجمع عمومی به موجب اساسنامه خواهد بود مگر آنکه مقررات این بخش از قانون ترتیب دیگری پیش‌بینی کرده باشد.

ماده ۷۵۶ - دعوت از شرکاء از سوی مدیرعامل شرکت در روزنامه شرکت عمل می‌آید، مگر آنکه همه شرکاء با امضاء نسخه دوم دعوتنامه از تاریخ و

دستور جلسه آگاهی یابند که در این صورت و نیز در صورتی که همه شرکاء در جلسه حاضر باشند، نشر دعوتنامه در روزنامه شرکت ضرورت ندارد. تصمیم‌گیری مجمع عمومی شرکاء بدون رعایت تشریفات بالا فاقد اعتبار است.

ماده ۷۵۷ - شرکایی که دست کم یک پنجم سرمایه شرکت را دارا می‌باشند می‌توانند از مدیر عامل بخواهند که برای دعوت از مجمع عمومی یا شرکاء با قید موضوع جلسه، اقدام کند. مدیر عامل باید حداکثر تا بیست روز مجمع یا جلسه مورد درخواست را با رعایت تشریفات مقرر دعوت کند، در غیر این صورت درخواست کنندگان می‌توانند خود به دعوت مجمع یا تمامی شرکاء اقدام کنند به شرط آنکه حسب مورد کلیه تشریفات راجع به دعوت مجمع یا دعوت از شرکاء را رعایت نموده و در آگهی دعوت به عدم اجابت درخواست خود از سوی مدیر عامل تصریح نمایند.

مجمع یا شرکاء دعوت شده می‌توانند منحصراً در موضوعی تصمیم‌گیری کنند که در تقاضانامه شرکاء فوق ذکر شده است.

ماده ۷۵۸ - در صورتی که کلیه سرمایه متعلق به یک شخص باشد، تشریفات دعوت، تشکیل و رأی‌گیری الزامی نیست. لیکن کلیه تصمیمات باید طی صورتجلسه‌ای به امضای صاحب سرمایه رسیده و در شرکت نگهداری گردد.

ماده ۷۵۹ - فاصله بین آگهی دعوت و تشکیل جلسه حداقل ده روز و حداکثر سی روز خواهد بود.

ماده ۷۶۰ - تصمیم‌گیری در مجمع یا در جلسه شرکاء در تمامی موارد با موافقت دارندگان بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه پذیرفته می‌شود مگر در موارد زیر که موافقت دارندگان حداقل دوسوم سرمایه ضروری است:

۱- تغییر اساسنامه .

۲- کاهش یا افزایش سرمایه شرکت.

۳- انحلال شرکت.

۴- ادغام شرکت.

۵- تبدیل شرکت به نوع دیگری از شرکت‌های تجاری.

ماده ۷۶۱ - هر یک از شرکاء به نسبت سهمی که در شرکت دارند، دارای حق رأی خواهند بود مگر اینکه اساسنامه ترتیب دیگری مقرر داشته باشد.

ماده ۷۶۲ - در هیچ مورد اکثریت شرکاء نمی‌تواند شریکی را مجبور به ازدیاد سهم‌الشرکه خود کند.

ماده ۷۶۳ - شرکت با مسئولیت محدود به وسیله یک یا چند مدیر که بایستی شخص حقیقی باشند و از میال شرکاء یا غیرشرکاء تعیین می‌گردند، اداره می‌شود، مدت مدیریت مدیران در اساسنامه مشخص می‌شود.

ماده ۷۶۴ - چنانچه شرکت تنها دارای یک مدیر باشد. مدیر مزبور عنوان مدیرعامل را خواهد داشت.

ماده ۷۶۵ - جز در موضوعاتی که به موجب مقررات این قانون اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص شرکاء است، مدیران شرکت دارای تمامی اختیارات لازم برای اداره امور شرکت می‌باشند مشروط بر آنکه تصمیمات و اقدامات آنها در حدود موضوع شرکت باشد. محدود کردن اختیارات مدیران در اساسنامه یا به موجب تصمیمات شرکاء فقط از لحاظ روابط بین مدیران و صاحبان سهام معتبر بوده و در مقابل اشخاص ثالث باطل و بی‌اثر است.

ماده ۷۶۶ - مدیر یا مدیران شرکت با مسئولیت محدود دارای همان وظایف و مشمول همان محدودیت‌ها و مسئولیت‌های مدنی و کیفری مدیران شرکت‌های سهامی خاص هستند.

ماده ۷۶۷ - در صورتی که تعداد مدیران شرکت از یک تن بیشتر باشد. بایستی شخص حقیقی را از میان خود یا فرد دیگری را به عنوان مدیرعامل انتخاب و حدود وظایف و اختیارات وی را تعیین نمایند.

ماده ۷۶۸ - تقسیم منافع به نسبت سرمایه شرکاء به عمل می‌آید، مگر اینکه در اساسنامه ترتیب دیگر مقرر شده باشد.

ماده ۷۶۹ - در صورتی که به موجب اساسنامه، برای شرکت بازرسی تعیین شده باشد تمامی شرایط لازم جهت انتخاب، وظایف و اختیارات، محدودیتها و مسؤولیت‌های بازرسی در شرکت‌های سهامی شامل چنین بازرسی نیز خواهد بود. به جز مقرراتی که در خصوص شرکت با مسؤولیت محدود در این قانون آمده است.

ماده ۷۷۰ - انحلال و تصفیه شرکت با مسؤولیت محدود تابع همان مقرراتی است که برای شرکت سهامی پیش‌بینی گردیده است.

ماده ۷۷۱ - مرجعی که تصمیم به انحلال شرکت گرفته است برای امور تصفیه شرکت، شخص یا اشخاصی را به عنوان مدیر تصفیه انتخاب می‌نماید.

ماده ۷۷۲ - دوره مدیریت مدیران تصفیه شرکت با مسؤولیت محدود حداکثر دو سال است، چنانچه تمدید دوره مدیریت لازم باشد مدیر یا مدیران تصفیه باید ضمن ارائه گزارش توجیهی تمدید مدت مدیریت خود را از شرکاء درخواست نمایند.

تعیین بازرسی برای دوره تصفیه اختیاری می‌باشد مگر آنکه در اساسنامه ترتیب دیگری مقرر شده باشد. حدود وظایف و مسؤولیت‌های چنین بازرسی تابع مقررات شرکت سهامی خواهد بود.

ماده ۷۷۳ - مقررات ماده ۷۰۲ این قانون در خصوص انتقال اموال شرکت‌های سهامی در حال تصفیه، نسبت به شرکت با مسئولیت محدود در حال تصفیه نیز اعمال می‌شود.

مبحث پانزدهم - شرکت تضامنی

ماده ۷۴۴ - شرکت تضامنی شرکتی است که توسط حداقل دو شخص تشکیل می‌شود و در صورتی که دارایی‌هایی شرکت برای پرداخت دیون کافی نباشد هر یک از شرکاء متضامناً مسؤول پرداخت تمامی دیون شرکت خواهند بود، هر توافقی میان شرکاء بر خلاف حکم این ماده در مقابل اشخاص ثالث باطل و بی‌اثر است.

ماده ۷۷۵ - شرکت تضامنی دارای نام مخصوصی است که عبارت «شرکت تضامنی» و حداقل نام یکی از شرکاء باید در آن ذکر شود. اگر نام شرکت مشتمل بر اسامی تمامی شرکاء نباشد باید بعد از نام شرکت عبارت «وشرکاء» قید شود.

ماده ۷۷۶ - در شرکت تضامنی تقسیم منافع میان شرکاء به نسبت سهم‌الشرکه می‌باشد، مگر آنکه اساسنامه ترتیب دیگری مقرر نموده باشد.

ماده ۷۷۷ - برای تشکیل شرکت تضامنی، سرمایه مقرر در اساسنامه در هنگام تأسیس باید پرداخت شود چنانچه بخشی از سرمایه به صورت غیر نقدی باشد، آورده غیر نقد بایستی توسط کارشناس رسمی دادگستری ارزیابی و تسلیم شود.

ماده ۷۷۸ - رعایت تشریفات مربوط به تأسیس شرکت با مسئولیت محدود، در مورد شرکت تضامنی نیز الزامی است مگر آنکه در این بخش ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۷۷۹ - در شرکت تضامنی هیچ یک از شرکاء نمی‌تواند سهم‌الشرکه خود را به سایر شرکاء یا به غیر آنان منتقل کند مگر به رضایت تمام شرکاء.

ماده ۷۸۰ - در صورت موافقت شرکاء با انتقال سهم‌الشرکه به شرح ماده (۷۷۹)، مدیرعامل شرکت مکلف است ظرف مدت ده روز از تاریخ موافقت، ضمن انتشار مراتب در روزنامه شرکت، صورتجلسه انتقال را جهت ثبت و نشر در روزنامه رسمی به مرجع ثبت شرکت‌ها ارائه کند.

ماده ۷۸۱ - مدیرعامل در صورت تخلف از انجام تکلیف مقرر در ماده ۷۸۰ به جزای نقدی از سی میلیون (۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا هشتاد میلیون (۸۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۷۸۲ - مادام که شرکت تضامنی منحل نشده مطالبه دیون آن باید از خود شرکت به عمل آید و پس از انحلال، بستانکاران شرکت می‌توانند برای وصول مطالبات خود به هر یک از شرکاء که بخواهند و یا به تمام آنها رجوع کنند. هیچ یک از شرکاء نمی‌تواند به استناد اینکه میزان بدهی‌های شرکت از میزان سرمایه او در شرکت بیشتر می‌باشد، از پرداخت دیون شرکت خودداری ورزد. فقط در رابطه بین شرکاء مسئولیت هر یک از آنها در پرداخت بدهی‌های شرکت به نسبت سرمایه‌ای خواهد بود که در شرکت گذاشته است، مشروط بر آنکه در اساسنامه ترتیب دیگری مقرر نشده باشد.

ماده ۷۸۳ - هر کس به عنوان شریک در شرکت تضامنی موجودی داخل شود، متضامناً با سایر شرکاء مسؤول دیونی که شرکت قبل از ورود او داشته، هم خواهد بود اعم از این که در نام شرکت تغییر داده شده یا نشده باشد.

ماده ۷۸۴ - هرگاه شرکت تضامنی منحل شود تا زمانی که بدهی‌های شرکت از دارایی آن پرداخت نشده هیچ یک از بستانکاران شخصی شرکاء حقی در دارایی شرکت نخواهد داشت. اگر دارایی شرکت برای پرداخت بدهی‌های آن کافی نباشد، بستانکاران شرکت حق دارند بقیه طلب خود را از تمام یا هر یک از شرکاء مطالبه کنند. ولی در این مورد بستانکاران شرکت بر بستانکاران شخصی شرکاء حق تقدم نخواهند داشت.

هر توافقی بین شرکاء برخلاف این ترتیب در مقابل اشخاص ثالث باطل و بی اثر خواهد بود.

ماده ۷۸۵ - بستانکاران شخصی شرکاء حق ندارند طلب خود را از دارایی شرکت تأمین یا وصول کنند ولی می‌توانند نسبت به سهم مدیون خود از منافع شرکت یا سهمی که در صورت انحلال شرکت ممکن است به مدیون مزبور تعلق گیرد هر اقدام قانونی که مقتضی باشد به عمل آورند.

بستانکاران شخصی شرکاء در صورتی که نتوانسته باشند طلب خود را از دارایی شخصی مدیون خود وصول کنند و سهم مدیون از منافع شرکت کافی برای تأدیه طلب آنها نباشد، می‌توانند انحلال شرکت را تقاضا نمایند مشروط بر آنکه لااقل یکصد و هشتاد روز قصد خود را به وسیله اظهارنامه رسمی به اطلاع شرکت رسانیده باشند در این صورت شرکت یا بعضی از شرکاء می‌توانند مادام که حکم نهایی انحلال صادر نشده با پرداخت طلب بستانکاران مزبور تا حد دارایی مدیون در شرکت یا با جلب رضایت آنان به طریق دیگر از انحلال شرکت جلوگیری کنند.

ماده ۷۸۶ - مدیون شرکت نمی‌تواند در مقابل طلبی که ممکن است از یکی از شرکاء داشته باشد استناد به تهاتر کند شریک نیز نمی‌تواند در مقابل دینی که ممکن است بستانکاران او به شرکت داشته باشند به تهاتر استناد نماید. با این وجود کسی که بستانکار شرکت و مدیون یکی از شرکاء بوده و پس از انحلال

شرکت طلب او دریافت نشده در مقابل آن شریک حق استناد به تهاوتر خواهد داشت.

ماده ۷۸۷ - ورشکستگی شرکت ملازمه قانونی با ورشکستگی شرکاء و ورشکستگی بعضی از شرکاء ملازمه قانونی با ورشکستگی شرکت ندارد.

ماده ۷۸۸ - در صورت ورشکستگی یکی از شرکاء و همچنین در صورتی که یکی از بستانکاران شخصی یکی از شرکاء به موجب ماده (۷۸۵) انحلال شرکت را تقاضا کند سایر شرکاء می توانند سهم آن شریک را از دارایی شرکت نقداً تأدیه کرده و او را از شرکت خارج کنند.

ماده ۷۸۹ - اگر در نتیجه ضررهای وارده سرمایه شرکت کم شود مادام که این کمبود جبران نشده تأدیه هر نوع منفعت به شرکاء ممنوع است.

ماده ۷۹۰ - جز در موارد فوق، نمی توان هیچ یک از شرکاء را به تکمیل سرمایه که به علت ضررهای وارده کم شده ملزم کرد و یا او را مجبور نمود بیش از آنچه که در اساسنامه مقرر شده است به شرکت سرمایه دهد.

ماده ۷۹۱ - نحوه دعوت، تشکیل جلسات حدنصاب و رأی گیری از شرکاء در شرکت تضامنی همانند شرکت با مسئولیت محدود می باشد.

ماده ۷۹۲ - در شرکت تضامنی تصمیم در اموری که به موجب این قانون یا اساسنامه شرکت به عهده شرکاء می باشد با موافقت تعداد حداقل دوسوم شرکاء که دست کم به همان میزان دارای سرمایه در شرکت باشند، اتخاذ می گردد، مگر در موارد زیر که حدنصاب های مزبور باید حداقل به سه چهارم برسد:

۱- انحلال شرکت.

۲- تغییر مفاد اساسنامه.

۳- تبدیل شرکت.

تبصره- ادغام شرکت تضامنی در صورت موافقت تمامی شرکاء امکان پذیر است.

ماده ۷۹۳ - شرکت تضامنی در موارد زیر منحل می شود:

۱- در صورت موافقت همه شرکاء.
۲- در صورت فسخ شرکت توسط هر یک از شرکاء مطابق مواد (۷۹۴) و (۷۹۵).

۳- در صورت ورشکستگی هر یک از شرکاء مطابق ماده (۷۹۶).

۴- در صورت فوت یا حجر هر یک از شرکاء مطابق ماده (۷۹۷).

۵- در صورتی که یکی از شرکاء به دلایلی انحلال شرکت را از محکمه تقاضا نماید و محکمه آن دلایلی را موجه دانسته، و حکم به انحلال بدهد. تبصره- هرگاه دلایل انحلال منحصراً مربوط به شریک یا شرکاء معین باشد محکمه میتواند به تقاضای سایر شرکاء به جای انحلال شرکت حکم اخراج آن شریک یا شرکای معین را بدهد.

۶- در صورتی که شرکت موضوعی را که برای آن تشکیل شده است انجام داده یا انجام آن غیرممکن باشد.

۷- در صورتی که شرکت برای مدت معین تشکیل گردیده و آن مدت منتهی شده باشد مگر آنکه مدت مذکور قبل از انقضاء تمدید شده باشد.

۸- در صورت ورشکستگی شرکت.

۹- در صورت ادغام شرکت در شرکت دیگر.

ماده ۷۹۴ - فسخ شرکت در صورتی ممکن است که در اساسنامه این حق از شرکاء سلب نشده و شریکی که قصد فسخ دارد مراتب را لااقل شش ماه قبل به تمامی شرکاء و مدیرعامل شرکت طی اظهارنامه رسمی اعلام نموده باشد.

اگر مطابق اساسنامه باید سال به سال به حساب شرکت رسیدگی شود
فسخ در موقع ختم محاسبه سالیانه به عمل می‌آید.

ماده ۷۹۵ - چنانچه سایر شرکاء شریک یا شرکایی را که مایل به فسخ
شرکت می‌باشند از تصمیم خود منصرف نکنند، شرکت با انقضای مهلت شش ماه
مقرر در ماده بالا منحل تلقی گردیده و تصفیه می‌شود.

ماده ۷۹۶ - شرکت هنگامی به علت ورشکستگی هر یک از شرکاء منحل
می‌شود که مدیر تصفیه شریک ورشکسته تقاضای انحلال شرکت را نموده و از
تاریخ ابلاغ تقاضای مزبور شش ماه گذشته و سایر شرکاء، مدیر تصفیه مزبور را از
تصمیم خود منصرف نکرده باشند.

ماده ۷۹۷ - در صورت فوت یا حجر هر یک از شرکاء بقای شرکت
موقوف به رضایت سایر شرکاء و قائم مقام متوفی و یا محجور خواهد بود. اگر
سایر شرکاء تصمیم به بقای شرکت داشته باشند باید ظرف مدت یک ماه از تاریخ
فوق مراتب را در روزنامه شرکت درج و به قائم مقام متوفی یا محجور اعلام
نمایند. قائم مقام مزبور مکلف است ظرف سه ماه رضایت یا عدم رضایت خود
راجع به بقاء شرکت را به شرکاء اعلام نماید در صورتی که قائم مقام متوفی
رضایت خود را اعلام نماید نسبت به فعالیت شرکت در مدت مزبور از نفع و ضرر
شریک خواهد بود ولی در صورت اعلام عدم رضایت در منافع حاصله در مدت
مذکور شریک بوده و نسبت به ضرر آن مدت سهم نخواهد بود.
سکوت تا انقضای سه ماه در حکم اعلام رضایت است.

ماده ۷۹۸ - نحوه اداره شرکت، شرایط انتخاب، اختیارات و مسؤولیت‌های
مدیران در شرکت تضامنی، در اساسنامه تعیین می‌شود، این حکم نمی‌تواند
مسؤولیت تضامنی شرکاء در مقابل اشخاص ثالث را نفی کند.

ماده ۷۹۹ - چنانچه به موجب اساسنامه، برای شرکت بازرسی تعیین شده باشد، تمامی شرایط لازم جهت انتخاب، وظایف و اختیارات، محدودیت‌ها و مسئولیت‌های بازرسی در شرکت‌های با مسئولیت محدود شامل چنین بازرسی نیز خواهد بود.

ماده ۸۰۰ - تشریفات و نحوه تصفیه شرکت تضامنی مشمول مقررات تصفیه شرکت‌های با مسئولیت محدود می‌باشد.

ماده ۸۰۱ - اداره امر تصفیه شرکت تضامنی به وسیله یک یا چند مدیر تصفیه انجام می‌گیرد که از حیث شرایط انتخاب، وظایف، اختیارات محدودیت‌های قانونی و مسئولیت‌ها، تابع مقررات مدیران تصفیه شرکت‌های با مسئولیت محدود می‌باشند.

ماده ۸۰۲ - تبدیل شرکت تضامنی به سایر شرکت‌ها ممنوع می‌باشد.

فصل سوم - ادغام و تجزیه شرکت‌ها

ماده ۸۰۳ - ادغام و تجزیه شرکت‌های تجاری، بدون نیاز به تصفیه و با شرایط و تشریفات مقرر در این قانون مجاز می‌باشد.

ماده ۸۰۴ - انتقال و ثبت دارایی‌ها در دفاتر مالی در امر تجزیه و ادغام به ارزش دفتری نیز مجاز می‌باشد.

ماده ۸۰۵ - ادغام شرکت‌های تجاری به دو صورت یک جانبه و دو(یا چند) جانبه امکانپذیر می‌باشد.

ماده ۸۰۶ - ادغام یک جانبه از طریق جذب یک یا چند شرکت با محو شخصیت حقوقی (به عنوان شرکت یا شرکت‌های ادغام شونده) در شرکت موجود با حفظ شخصیت حقوقی (با عنوان شرکت پذیرنده ادغام) انجام می‌پذیرد و ادغام

دو (یا چند) جانبه از طریق ادغام دو یا چند شرکت ادغام شونده با محو شخصیت حقوقی آنها و ایجاد شرکت جدید صورت می‌پذیرد.

هریک از شرکت‌های مزبور، شرکت طرف ادغام نامیده می‌شوند.

ماده ۸۰۷ - ادغام شرکت‌های تجاری در موارد زیر ممنوع است:

۱- ادغام شرکت سهامی عام در شرکت سهامی خاص.

۲- ادغام شرکت سهامی عام در شرکت با مسئولیت محدود.

۳- ادغام شرکت سهامی عام پذیرفته شده در بورس در شرکت سهامی

عام پذیرفته نشده در بورس.

۴- ادغام شرکت سهامی عام پذیرفته نشده در بورس در شرکت سهامی

عام پذیرفته شده در بورس، مگر با رعایت مقررات بورس ادغام شرکت تضامنی در سایر انواع شرکت‌های تجاری ممنوع است لیکن ادغام این نوع شرکت در شرکت تضامنی دیگر صرفاً با موافقت همه شرکاء امکانپذیر است.

ماده ۸۰۸ - پس از ثبت ادغام در مرجع ثبت شرکت‌ها، تمامی دارایی‌ها،

حقوق، تعهدات، دیون و مطالبات شرکت‌های موضوع ادغام به شرکت پذیرنده و یا شرکت جدید منتقل خواهد شد.

تبصره- با ارائه گواهی ثبت ادغام مراجع ذی‌ربط از جمله سازمان ثبت

اسناد و املاک کشور موظفند نسبت به اصلاح اسناد و مدارک مربوط به نام پذیرنده ادغام یا شریک جدید اقدام کنند.

ماده ۸۰۹ - سهامداران یا شرکاء شرکت‌های موضوع ادغام، به ازاء سهام

و سهم‌الشرکه خود که مشمول ادغام می‌باشند، سهام و یا سهم‌الشرکه شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید را دریافت می‌دارند.

ماده ۸۱۰ - برای ادغام، مدیران شرکت موظفند بدو موافقت کلی مجمع عمومی عادی فوق‌العاده در شرکت سهامی یا شرکاء در سایر شرکت‌ها را با ایده ادغام کسب کنند.

ماده ۸۱۱ - در تمامی شرکت‌های طرف ادغام، طرح مشترک ادغام باید به وسیله هیأت مدیره و در شرکت‌هایی که هیأت مدیره پیش‌بینی نشده است، به وسیله مدیرعامل مطابق ماده (۸۱۲) این قانون به مجمع عمومی فوق‌العاده در شرکت‌های سهامی و شرکاء در سایر شرکت‌ها ارائه گردد. هیأت مدیره باید طرح ادغام را همراه با گزارش بازرس در شرکت‌هایی که بازرس در آنها وجود دارد به مجمع ارائه دهد.

ماده ۸۱۲ - طرح مشترک ادغام بایستی متضمن جزئیات ادغام به ویژه موارد زیر بوده و به تصویب هیأت مدیره همه شرکت‌های طرف ادغام برسد.

- ۱- گزارش توجیهی مالی و اقتصادی.
- ۲- توصیف و ارزیابی دارایی‌ها و تعهداتی که باید به شرکت پذیرنده ادغام منتقل شوند.
- ۳- تاریخ‌هایی که در آنها شرکت‌های طرف ادغام، صورت‌های مالی مربوط به ادغام را قطعی و تنظیم نموده‌اند.
- ۴- تعیین بستانکاران و نوع طلب آنها و تفکیک نحوه ایفاء تعهدات شرکت.

- ۵- تفکیک اوراق مشارکت قابل تبدیل یا غیرقابل تبدیل به سهام.
- ۶- طرح اساسنامه شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید، اسامی مدیران و اعلام قبولی آنها.

۷- نحوه تعویض سهامی که در اثر ادغام، امکان تبدیل آنها نیست.

۸- تبیین شیوه‌های ارزیابی به کاررفته و محاسبه سهام معاوضی.

۹- میزان و نسبت سهام یا سهم‌الشرکه در شرکت جدید یا ادغام پذیر به
ازاء سهام یا سهم‌الشرکه سهامداران یا شرکاء و یا دارندگان اوراق مشارکت قابل
تبدیل به سهام در شرکت با شرکت‌های طرف ادغام.

۱۰- تعیین نحوه انتقال و ثبت دارایی‌ها از جمله به روش ارزش روز یا
دفتری.

ماده ۸۱۳ - پس از موافقت کلی مجمع یا شرکاء با ایده ادغام، تفاهم
نامه‌ای متضمن موارد زیر میان مدیران شرکت‌های طرف ادغام مبادله خواهد شد.

۱- شرایط و اصول کلی ادغام.

۲- تعیین مهلت زمانی برای تهیه طرح مشترک ادغام.

۳- تعیین مهلت زمانی برای مطرح ساختن طرح مشترک ادغام در مجمع
(مهلت زمانی نباید بیشتر از سه ماه پس از تصویب طرح مشترک ادغام در هیأت
مدیره باشد).

ماده ۸۱۴ - تصمیم هر یک از شرکت‌های طرف ادغام باید ظرف پانزده
روز از تاریخ تصویب طرح ادغام به منظور اطلاع عموم در روزنامه هر یک از
شرکت‌های مزبور آگهی و برای نشر در روزنامه رسمی به مرجع ثبت شرکت‌ها
ارسال شود.

ماده ۸۱۵ - بستانکارانی که طلب آنها فاقد وثیقه است می‌توانند ظرف دو
ماه پس از نشر آگهی ادغام در روزنامه شرکت نسبت به ادغام در مجمع عمومی،
اعتراض نمایند. در این صورت شرکت مکلف به جلب رضایت بستانکاران و
پرداخت فوری طلب حال شده بستانکاران معترض بوده و چنانچه موعد طلب
چنین بستانکاری نرسیده باشد، باید نسبت به تأمین وثیقه کافی مبادرت ورزد و یا
رضایت بستانکاران مبنی بر انتقال طلب به شرکت جدید و یا شرکت ادغام‌پذیر را
جلب نماید. در غیر این صورت هر یک از بستانکاران فاقد وثیقه می‌تواند از دادگاه

تجارتی صدور قرار دستور موقت مبنی بر تأخیر ثبت ادغام تا ارائه وثیقه کافی از سوی شرکت یا جلب رضایت بستانکار را تقاضا کند.

تبصره- در صورتی که بستانکاران و شرکت در قرارداد توافق دیگری کرده باشند طبق توافق عمل خواهد شد.

دادگاه تجارتی مکلف است خارج از نوبت در ماهیت دعوی اتخاذ تصمیم کند در هر حال تا تعیین تکلیف و اتخاذ تصمیم در ماهیت دعوی توسط دادگاه تجارتی رسیدگی کننده شرکت‌های طرف ادغام کماکان با حفظ شخصیت حقوقی به فعالیت ادامه می‌دهند.

ماده ۸۱۶ - دارندگان اوراق مشارکت مشمول حکم ماده (۸۱۵) می‌باشند. چنانچه همه یا بخشی از اوراق مزبور، قابل تبدیل به سهام باشند و دارنده آن به طرح ادغام در مهلت مقرر اعتراض نکند کماکان تمامی حقوق ناظر به چنین اوراقی را در مقابل شرکت جدید یا شرکت ادغام‌پذیر دارا خواهد بود.

ماده ۸۱۷ - شرکت‌های مشمول ماده ۶۱۷ نمی‌توانند در سایر شرکت‌ها ادغام شوند مگر آنکه قبلاً اقدام لازم برای خروج از شرایط ماده مزبور را به عمل آورده باشند.

ماده ۸۱۸ - هیأت مدیره، در شرکت‌هایی که به موجب این قانون یا اساسنامه خود، دارای هیأت مدیره می‌باشند و یا مدیرعامل در سایر شرکت‌ها، مکلفند پس از گذشت حداقل پنج ماه از تاریخ تصویب طرح مشترک ادغام توسط آخرین شرکت طرف ادغام و عدم وصول اعتراض یا عدم صدور دستور تأخیر ثبت ادغام از سوی دادگاه تجارتی، درخواست ثبت ادغام را به همراه مدارک مذکور در ماده (۸۱۲) این قانون به مرجع ثبت شرکت‌ها ارائه نمایند. مدت مزبور به هیچ عنوان نباید از شش ماه تجاوز نماید.

ثبت ادغام باید ظرف بیست روز از تاریخ ثبت در روزنامه‌های شرکت‌های طرف ادغام منتشر گردد.

ماده ۸۱۹ - در صورت خودداری مدیران از انجام تکالیف مقرر در ماده (۸۱۸) هر ذی‌نفع می‌تواند با ارائه مدارک لازم ثبت ادغام را از مرجع ثبت شرکت‌ها درخواست نماید چنانچه مرجع مزبور به هر دلیلی از ثبت ادغام خودداری نماید متقاضی می‌تواند الزام مدیران و مرجع ثبت شرکتها را از دادگاه تجارتي صالح درخواست نماید.

ماده ۸۲۰ - تجزیه شرکت به دو صورت انجام می‌پذیرد:

الف- بخشی از دارایی‌ها و تعهدات شرکت موجود، با حفظ شخصیت حقوقی آن، به منظور تشکیل یک یا چند شرکت جدید اختصاص می‌یابد.

ب- دارایی‌ها و تعهدات شرکت موجود، به منظور تشکیل دو یا چند شرکت جدید اختصاص می‌یابد و شخصیت حقوقی شرکت موجود محو می‌گردد. تبصره ۱- انتقال دارایی‌های موضوع این ماده به ارزش دفتری مجاز است. تبصره ۲- بر اساس طرح تجزیه و با ارائه گواهی ثبت تجزیه شرکت مراجع ذی‌ربط از جمله سازمان ثبت اسناد و املاک موظفند نسبت به اصلاح اسناد و مدارک مربوط به شرکت‌های ناشی از تجزیه اقدام کنند.

ماده ۸۲۱ - هر شرکت تجاری، تنها به شرکت‌هایی از نوع خود تجزیه می‌باشد.

تبصره ۱- تجزیه شرکت تضامنی پس از تصفیه کلیه دیون و تعهدات شرکت و یا جلب رضایت همه بستانکاران و اشخاصی که شرکت در قبال آنها متعهد می‌باشد، مجاز است.

تبصره ۲- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس باید قبل از تجزیه موافقت بورس را برای تجزیه اخذ نمایند.

ماده ۸۲۲ - تخصیص سهام یا سهم‌الشرکه شرکت یا شرکت‌های ناشی از تجزیه به نسبت مشارکت سهامداران یا شرکاء در شرکت موجود می‌باشد.
ماده ۸۲۳ - مدیران شرکت مکلفند به ارائه طرح تجزیه مشتمل بر موارد زیر می‌باشند:

- ۱- گزارش توجیهی از دلایل و جهات تجزیه.
- ۲- گزارش وضعیت فنی، مالی و اقتصادی شرکت قبل و بعد از تجزیه.
- ۳- تفکیک بستانکاران و نوع طلب آنها و نحوه ایفاء تعهدات شرکت.
- ۴- نحوه تجزیه دارایی‌ها، تعهدات، سرمایه و وضعیت کارکنان شرکت.
- ۵- مقطع زمانی که ارقام صورت‌های مالی شرکت مورد تجزیه واقع می‌شود.
- ۶- چگونگی تجزیه اوراق مشارکت غیر قابل تبدیل به سهام شرکت.
- ۷- طرح اساسنامه شرکت ناشی از تجزیه اسامی مدیران و اعلام قبولی آنها.
- ۸- نحوه تجزیه دارایی‌های نامشهود (اعم از ثبت شده و ثبت نشده).
- ۹- تعیین نحوه انتقال ثبت دارایی‌ها از جمله به روش ارزش روز یا دفتری.

ماده ۸۲۴ - تصمیم شرکت به تجزیه، بایستی ظرف مدت پانزده روز از تاریخ تصویب طرح تجزیه توسط مجمع عمومی فوق‌العاده یا شرکاء به منظور اطلاع عموم در روزنامه شرکت آگهی شود. بستانکاران و دارندگان اوراق مشارکت می‌توانند ظرف مدت دو ماه پس از نشر آگهی تجزیه اعتراض خود را به شرکت اعلام نمایند.

ماده ۸۲۵ - تجزیه شرکت هایی که اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام منتشر نموده‌اند، قبل تبدیل به اوراق مشارکت به سهام یا تسویه حساب با دارندگان این گونه اوراق، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۸۲۶ - در صورت وجود بستانکار یا دارنده اوراق مشارکت معترض، مفاد مواد (۸۱۵) و (۸۱۶) این قانون لازم‌الرعایه می‌باشد.

ماده ۸۲۷ - مدیران شرکت مکلفند پس از گذشت حداقل پنج ماه از تاریخ تصویب طرح تجزیه توسط شرکت و عدم وصول اعتراض و یا عدم صدور دستور تأخیر ثبت تجزیه از سوی دادگاه تجارتي، درخواست ثبت تجزیه را به همراه مدارک مذکور در ماده (۸۲۳) این قانون به مرجع ثبت شرکت‌ها ارائه نمایند، مدت مزبور به هیچ عنوان نباید از شش ماه تجاوز نماید.

ثبت تجزیه باید ظرف بیست روز از تاریخ ثبت در روزنامه‌های شرکت‌های ناشی از تجزیه منتشر شود.

ماده ۸۲۸ - مادام که مراتب تجزیه شرکت به شرح مذکور در ماده (۸۲۷) به ثبت نرسیده باشد، شرکت موجود همچنان شخصیت حقوقی خود را حفظ خواهد نمود.

ماده ۸۲۹ - در صورتی که ظرف مدت مقرر درخواست ثبت تجزیه شرکت به شرح مذکور در ماده (۸۲۷) انجام پذیرفته باشد، تمامی اقدامات انجام شده برای انجام امر تجزیه بی‌اثر است.

ماده ۸۳۰ - در صورت تحقق ادغام، یا تجزیه، در صورتی که بر اساس طرح ادغام و یا تجزیه، اموال دارای سند رسمی به شرکت یا شرکت‌های پذیرنده ادغام، یا شرکت جدید حسب مورد انتقال نیافته باشد، ادارات ثبت املاک و اسناد و سایر مراجع ثبتی ذی‌ربط نسبت به انتقال اموال مزبور اقدام خواهند کرد.

در صورت نیاز، مدیر یا مدیران شرکت پذیرنده ادغام و یا شرکت جدید، نماینده شرکت‌های موضوع ادغام و یا تجزیه و نیز شرکت‌های پذیرنده ادغام و یا شرکت جدیدی برای امضای اسناد یا ارائه درخواست هستند.

ماده ۸۳۱ - به محض تصویب طرح مشترک ادغام و یا طرح تجزیه در مجامع عمومی و شرکاء مربوطه، شرکت در حال ادغام یا در حال تجزیه تلقی می‌شود و باید به دنبال نام شرکت همه جا عبارت «در حال ادغام» یا «در حال تجزیه» در مکاتبات و سربرگ شرکت قید شود.

فصل چهارم - مقررات نهایی (متفرقه)

ماده ۸۳۲ - شرکت‌های تجاری موجود باید حداکثر ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون نسبت به تطبیق وضعیت خود با یکی از انواع شرکت‌های تجاری موضوع باب شرکت‌های تجاری این قانون و یا انحلال اقدام نمایند، در غیراین صورت منحل محسوب شده و هر گونه فعالیتی به نام چنین شرکتی مشمول عنوان استفاده از مؤسسه موهوم تلقی خواهد شد. در صورت عدم اجرای تکلیف مقرر در این ماده، هر ذی‌نفع می‌تواند از دادگاه تجارتي اعلام انحلال شرکت مزبور را درخواست کند.

ماده ۸۳۳ - اتخاذ تصمیم در خصوص تطبیق مقررات اساسنامه شرکت‌های تجاری موجود با مقررات این قانون و یا انحلال شرکت، در مورد شرکت‌هایی که به موجب این قانون و یا مقررات اساسنامه برای آنها مجمع عمومی عادی پیش‌بینی گردیده، با مجمع مزبور و در سایر شرکت‌ها با رأی دارندگان بیش از نیمی از سرمایه معتبر است.

ماده ۸۳۴ - شرکت‌های دولتی و شرکت‌های تعاونی مشمول مقررات این قانون هستند. لیکن در صورت وجود احکام متفاوت دیگری در سایر قوانین، آن احکام بر این گونه شرکت‌ها حاکم خواهند بود.

باب هفتم - بازسازی و ورشکستگی

فصل اول - بازسازی

ماده ۸۳۵ - تاجری که توانایی پرداخت دیون خود را ندارد ولی، به تشخیص سازمان بازسازی قادر به ادامه فعالیت تجارتي است مشمول بازسازی قرار می‌گیرد.

ماده ۸۳۶ - مشمولان ماده (۸۳۵) این قانون مکلفند ظرف مدت سی روز از تاریخ شروع توقف در پرداخت دیون، درخواست رسیدگی به سازمان بازسازی را تسلیم کنند.

ماده ۸۳۷ - هیأت تشخیص با درخواست یکی از اشخاص زیر، در خصوص ناتوانی تاجر از پرداخت دیون، توقف و تاریخ آن و همچنین شمول بازسازی یا ورشکستگی، ظرف یک ماه از تاریخ وصول درخواست، تصمیم می‌گیرد. این مهلت ممکن است تا مدت یک ماه تمدید شود.

۱- شخص تاجر.

۲- طلبکاری که طلب او ناشی از فعالیت تجاری است.

۳- دادستان.

تبصره ۱- بند (۲) شامل مطالبات کارگری، تأمین اجتماعی، استیجاری و مالیاتی ناشی از فعالیت تجارته نیز می‌شود.

تبصره ۲- معیارهای احراز ناتوانی تاجر در پرداخت دیون، توقف و تاریخ آن و همچنین شمول بازسازی یا ورشکستگی، مطابق آیین نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی، وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت دادگستری و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- به درخواست هیأت تشخیص، اشخاص ذی ربط موظفند نسبت به ارائه اطلاعات مربوط به تاجر که برای تصمیم‌گیری لازم است اقدام کنند. چنانچه تاجر اطلاعات لازم را به هیأت تشخیص ارائه نکند یا مبادرت به ارائه اطلاعات غلط به هیأت تشخیص کند، به حبس از یک تا پنج سال و جزای نقدی از یکصد میلیون ریال تا دو میلیارد ریال یا یکی از آن دو محکوم می‌شود.

ماده ۸۳۸ - هیأت تشخیص مکلف است، پس از تصویب شمول بازسازی، موضوع را بی‌درنگ در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشار آگهی کند.

ماده ۸۳۹ - هرگاه سند یا اطلاعات موضوع تبصره (۳) ماده (۸۳۷) در ادارات دولتی یا بانک‌ها و شهرداریها یا مؤسساتی که با سرمایه دولت تأسیس و اداره می‌شوند، موجود باشد و هیأت تشخیص آن را درخواست کند، اداره یا سازمان مربوط مکلف است فوری دستور هیأت تشخیص را انجام دهد، مگر اینکه ابراز سند یا اطلاعات درخواستی با مصالح سیاسی کشور یا نظام عمومی منافات داشته باشد که، در این صورت، باید موارد با توضیح لازم به هیأت تشخیص اعلام شود. چنانچه هیأت تشخیص قانع نشود باید به نحو مقتضی سند یا اطلاعات به هیأت تشخیص ارائه شود. در صورت امتناع، کسی که مسئولیت عدم ارائه سند یا اطلاعات متوجه او است، پس از رسیدگی در هیأت تشخیص و احراز تخلف در

مرجع صالح به انفصال موقت از خدمات دولتی از شش ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- تحویل اسناد سری دولتی باید با اجازه رییس قوه قضائیه باشد.
تبصره ۲- ادارات دولتی و بانکها و شهرداریها، و سایر مؤسسات یاد شده در این ماده در صورتی که خود نیز طرف دعوا باشند ملزم به رعایت مفاد این ماده خواهند بود.

تبصره ۳- چنانچه در موعدی که هیأت تشخیص معین کرده است، متصرف اسناد و مدارک نتواند آن را ارایه کند، باید در پاسخ هیأت تشخیص با ذکر دلیل تأخیر، تاریخ ابراز اسناد و اطلاعات را اعلام کند.

ماده ۸۴۰ - در مواردی که ابراز اصل سند لازم باشد ادارات، سازمانها و بانکها پس از دریافت دستور هیأت تشخیص، اصل سند را به طور مستقیم به هیأت تشخیص می‌فرستد. فرستادن دفاتر جاری به هیأت تشخیص لازم نیست و رونوشت بخش گواهی شده آن توسط مرجع مذکور کافی است.

ماده ۸۴۱ - هیأت تشخیص می‌تواند امر تحقیق و رسیدگی در خصوص موضوع بازسازی را به کارشناس ارجاع کند.

ماده ۸۴۲ - تاجری که هیأت تشخیص وی را مشمول بازسازی دانسته است، باید ظرف مدت سه ماه از تاریخ اعلام هیأت، طرح بازسازی را با نظارت کمیته‌ای از نمایندگان طلبکاران تهیه و برای بررسی و تصویب به هیأت ارایه کند. این مدت یک بار قابل تمدید است.

ماده ۸۴۳ - هیأت تشخیص موظف است پس از یک ماه از تاریخ وصول طرح، آن را بررسی کند. مدت مذکور حداکثر ۱۵ روز دیگر قابل تمدید است.

در صورت عدم رایحه طرح بازسازی ظرف مهلت مقرر، هیأت با صدور سند عدم امکان بازسازی، پرونده امر را برای رسیدگی به ورشکستگی تاجر به دادگاه تجارتی می‌فرستد.

ماده ۸۴۴ - هیأت تشخیص پس از دریافت طرح بازسازی و بررسی آن در مهلت مقرر، حسب مورد یکی از تصمیمات زیر را اتخاذ می‌کند.

- ۱- تصویب طرح و ابلاغ آن برای اجرا.
- ۲- عودت طرح با اعلام موارد برای اصلاح به کمیته موضوع ماده ۸۴۲.
- ۳- اصلاح طرح و ابلاغ آن برای اجرا.
- ۴- ارجاع موضوع برای اجرای مقررات ورشکستگی.

تبصره ۱- در صورت عودت طرح برای اصلاح، کمیته فوق موظف است ظرف مدت سی روز طرح اصلاح شده را به هیأت رایحه کند که در این صورت هیأت یکی از تصمیمات بندهای ۱، ۳ و ۴ را انتخاب می‌کند.

تبصره ۲- هیأت تشخیص مکلف است بر اجرای مصوبات خود، از جمله طرح بازسازی، نظارت کند و در صورتی که در دوره بازسازی تشخیص دهد، طرح توفیقی ندارد، می‌تواند پرونده را به دادگاه تجارتی برای اخذ تصمیم راجع به ورشکستگی بفرستد. از تاریخ قطعیت صدور حکم ورشکستگی مأموریت سازمان بازسازی در مورد آن تاجر پایان یافته تلقی می‌شود.

ماده ۸۴۵ - طرح بازسازی باید متضمن موارد زیر باشد.

- ۱- نحوه ادامه فعالیت.
- ۲- نحوه مدیریت طرح (شامل مجریان اصلی، چگونگی اجرا و نظارت بر آن).

۳- اسامی طلبکاران و نحوه پرداخت دیون.

۴- فهرست تعهدات و چگونگی ایفاء آنها.

- ۵- نحوه وصول مطالبات.
- ۶- دوره بازسازی طرح.
- ۷- تعیین تکلیف در مورد کارکنان.
- ۸- میزان منابع لازم و نحوه تأمین آن.
- ۹- ادغام و تجزیه (برای شرکت‌های تجارتی).
- ۱۰- اندازه و نوع فعالیت‌ها شامل افزایش، حذف و نوسازی آنها.
- ۱۱- دارایی‌های مازاد قابل واگذاری و تعیین موارد مصارف وجوه حاصل از آن.

۱۲- اصلاحات لازم در اساسنامه.

۱۳- صورت‌های مالی حسابرسی شده برای شرکت‌ها.

ماده ۸۴۶ - اگر مواردی از اخراج کارگران به جهات اقتصادی در طرح پیش‌بینی شده باشد، هیأت تشخیص پس از استماع نظر نماینده کارگران می‌تواند طرح را تصویب کند. طرح بازسازی مصوب هیأت لازم‌الاجرا است.

ماده ۸۴۷ - طرح پس از تصویب، باید در روزنامه رسمی و کثیرالانتشار آگهی شود، در صورتی که ظرف یک ماه از تاریخ آگهی اعتراضی نشود، مندرجات طرح در برابر اشخاص ذی‌نفع قابل استناد است

ماده ۸۴۸ - دوره بازسازی نباید از سه سال تجاوز کند. این مدت مانع اجرای مقررات ماده (۸۸۲) این قانون نخواهد بود.

ماده ۸۴۹ - اصلاح و تغییر طرح بازسازی در حین اجرا، با پیشنهاد تاجر، اخذ نظر کمیته طلبکاران، و تصویب هیأت تشخیص و با رعایت مقررات این قانون امکان‌پذیر است.

ماده ۸۵۰ - رأی هیأت تشخیص بر اجرای بازسازی موجب حال شدن دیون مؤجل نمی‌شود و خسارت تأخیر تادیه را نیز قطع نمی‌کند.

تبصره - خسارت تأخیر تأدیه بر مبنای شاخص قیمت خرده فروشی است که هر سال توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام و تعیین می‌شود. به هر حال خسارت تأخیر و تأدیه نباید کمتر از شش درصد (۶٪) در سال باشد.

ماده ۸۵۱ - تصمیم هیأت تشخیص مبنی بر شروع اجرای بازسازی موجب تعلیق تمامی دعاوی ناشی از فعالیت‌های تجاری اقامه شده علیه تاجر که منشاء مطالبات آنها قبل از این تاریخ باشد، اعم از اینکه مربوط به محکومیت بدهکار به پرداخت وجه باشد، یا فسخ و ابطال قرارداد به نسبت عدم تأدیه مبلغ مورد تعهد، می‌شود. همچنین کلیه عملیات اجرایی از طرف طلبکاران نسبت به اموال منقول و غیرمنقول تاجر را معلق می‌کند.

مهلت پرداخت مورد توافق قبلی به حالت تعویق در می‌آید و ترتیب تأدیه بدهی مورد توافق بستانکار و بدهکار بی‌اثر می‌شود.

ماده ۸۵۲ - تا پایان مهلت اعلام طلب بستانکاران، دعاوی در جریان معلق می‌ماند. در مورد این دعاوی پس از پایان مهلت اعلام طلب، با حضور نماینده سازمان بازسازی به همراه بستانکار و بدهکار برای تعیین قطعی مبلغ و مسلم شدن طلب به جریان می‌افتد.

ماده ۸۵۳ - هرگاه تمام یا برخی از اشخاص متعهد یا ضامن سند تجارتي به موجب آرای هیأت تشخیص به طور جداگانه در حالت بازسازی قرار گیرند، بستانکار می‌تواند در هر آیین یا در تمام آنها مبلغ وصول نشده سند را اظهار کند.

ماده ۸۵۴ - هیچ یک از مشمولان بازسازی امضاءکننده سند تجارتي یا قائم مقام آنها، نمی‌تواند پیش از پایان این دوره، برای وجهی که به صاحب چنین طلبی پرداخت می‌شود، به امضاءکننده مشمول دیگر رجوع کند.

سازمان بازسازی با توجه به امکانات پرداخت مسؤولان متضامن، مبلغ سند تجارتي را به نحوی در طرح پرداخت دیون آنها، تقسیم می کند که دارنده سند بیش از مبلغ آن وجهی دریافت نکند.

ماده ۸۵۵ - هرگاه یک یا چند تن از مسؤولان متضامن سند تجارتي ورشکسته شوند، مبلغ سند تجارتي یا باقیمانده آن که تأدیه نشده است، فقط در همان آیین یا آیین های ورشکستگی پرداخت می شود و به آیین یا آیین های مسؤولان سند مشمول بازسازی تحمیل نمی شود.

سازمان تصفیه امور ورشکستگی مکلف است ترتیبی اتخاذ کند که دارنده سند بیش از مبلغ آن وجهی دریافت نکند.

ماده ۸۵۶ - اگر مسؤولان اصلی سند تجاری یعنی براتکش برات فاقد قبولی، متعهد سفته و یا صادر کننده چک مشمول بازسازی نباشند، دارنده موظف است برای وصول مبلغ سند ابتدا به آنها مراجعه کند. در این حالت، دارنده فقط به همان اندازه که وجه سند پرداخت یا تأمین نشده می تواند در طرح بازسازی مسؤول یا مسؤولان دیگر سند، اظهار طلب کند، پرداخت سند تجاری در این صورت تابع قواعد مقرر در مواد قبل خواهد بود.

مسؤولی که جزئی از مبلغ سند یا کل آن را می پردازد، مجاز است مطابق مقررات این قانون در آیین های موجود امضاء کنندگان مقدم اظهار طلب کند یا پس از پایان دوره بازسازی اقدام کند.

ماده ۸۵۷ - در مورد بازسازی و ورشکستگی اشخاصی که برای پرداخت یک دین مسؤولیت تضامنی دارند، نیز مفاد مواد (۸۵۳)، (۸۵۵)، (۸۵۶) و ذیل ماده (۸۵۴) این قانون رعایت خواهد شد.

ماده ۸۵۸ - اعمال حقوقی بدهکار مشمول بازسازی یا ورشکستگی بعد از شروع توقف پرداخت، بدین شرح، قابل ابطال است:

- ۱- هر نقل و انتقال رایگان راجع به اموال منقول و غیرمنقول.
  - ۲- هر معامله معوض ضرری که در آن تعهدات بدهکار به بیش از یک پنجم قیمت زمان معامله از تعهدات طرف مقابل بیشتر باشد.
  - ۳- تأدیه هر دین قابل مطالبه به طریق غیر متداول تجارتي.
  - ۴- تأدیه زود هنگام هر دین مؤجل حتی به طریق متداول.
  - ۵- ایجاد رهن یا نوع وثیقه برای تأمین پرداخت طلب مقدم بر آن.
- ماده ۸۵۹ - در صورتی که انتقال رایگان ظرف ۶ ماه از تاریخ توقف پرداخت به عمل آمده باشد، قابل ابطال است.
- ماده ۸۶۰ - تأدیه زود هنگام دین از طریق سند تجارتي به حقوق دارنده با حسن نیت خدشه‌ای وارد نمی‌کند. در صورتی که انتقال دهنده سند تجارتي، با آگاهی از توقف صادر کننده مبادرت به انتقال سند کند، ملزم به بازپرداخت مبلغ تأدیه شده آن است.
- ماده ۸۶۱ - اگر در دادگاه تجارتي ثابت شود که معامله صوری یا مسبوق به تبانی بوده است آن معامله باطل و عین و منافع موضوع معامله مسترد می‌شود، و اگر طرف معامله به لحاظ پرداخت وجه یا تملیک مالی بستانکار باشد، برابر مقررات بازسازی یا ورشکستگی نسبت به تأدیه آن اقدام خواهد شد.
- ماده ۸۶۲ - دعوی ابطال به وسیله سازمان بازسازی و یا سازمان تصفیه امور ورشکستگی قابل طرح در دادگاه تجارتي است.
- ماده ۸۶۳ - اگر قبل از شروع بازسازی یا ورشکستگی تاجر، شخصی اوراق تجارتي به او داده باشد تا وجه آن را وصول و به حساب صاحب سند نگاه دارد یا به مصرف معینی برساند و وجه اسناد، وصول یا تأدیه نشده و عین اسناد در حین بازسازی یا ورشکستگی نزد آن شخص موجود باشد، صاحبان آن می‌توانند

عین اسناد را استرداد کنند و چنانچه وجه اسناد وصول شده ولی تأدیه نشده باشد، مسترد می‌شود.

ماده ۸۶۴ - کالایی که نزد تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی امانت بوده یا به او داده شده است که به حساب صاحب کالا به فروش برساند، تا زمانی که عین آن نزد تاجر یا نزد شخص دیگری که از طرف آن تاجر به امانت یا برای فروش گذارده شده است موجود باشد، قابل استرداد است و چنانچه کالا فروخته شده باشد بهای آن مسترد می‌شود.

ماده ۸۶۵ - کالاهایی که تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی به حساب دیگری خریداری کرده و عین آن موجود است، اگر قیمت آن پرداخت نشده باشد از طرف فروشنده والا از طرف کسی که به حساب او آن مال خریداری شده قابل استرداد است.

ماده ۸۶۶ - هرگاه تمام یا قسمتی از کالایی که برای فروش به تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی داده شده است معامله شده و به گونه‌ای با خریدار احتساب نشده است از طرف صاحب مال قابل استرداد است، اعم از اینکه نزد تاجر مزبور یا خریدار باشد.

ماده ۸۶۷ - اگر کالایی که برای تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی حمل شده قبل از وصول از روی صورتحساب یا بارنامه‌ای که دارای امضاء ارسال کننده است، به فروش رسیده و فروش صوری نباشد دعوی استرداد پذیرفته نمی‌شود، والا مطابق ماده ۸۶۴ قابل استرداد است. استرداد کننده باید وجوهی را که به عنوان علی‌الحساب یا مساعده گرفته است، خواه از بابت کرایه حمل و حق کمیسیون و بیمه و غیره باشد، پردازد.

ماده ۸۶۸ - هرگاه شخصی کالایی را به تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی فروخته باشد و لیکن هنوز آن جنس نه به خود تاجر تسلیم شده و نه

به شخصی دیگر که به حساب او بیاورد، آن شخص می‌تواند به اندازه‌ای که وجه آن را نگرفته است از تسلیم کالا امتناع کند.

ماده ۸۶۹ - در مورد ماده (۸۶۸) و قسمت اخیر ماده (۸۶۷)، سازمان باسازسی، با اجازه هیأت تشخیص و یا سازمان تصفیه امور ورشکستگی، می‌تواند تسلیم کالا را تقاضا کند ولی باید قیمتی را بین فروشنده و تاجر مشمول باسازسی یا ورشکسته مقرر است، احتساب نماید.

ماده ۸۷۰ - در صورتی که معامله پیش از شروع باسازسی از طریق دادگاه باطل یا به دلیل تحقق شرط مندرج در قرارداد فسخ شود و عین کالا به هر اندازه موجود باشد، قابل استرداد است.

همچنین، هنگامی که حکم به فسخ قرارداد بعد از شروع باسازسی یا ورشکستگی صادر شده و دعوی نیز قبل از این تاریخ، به جهتی غیر از پرداخت ثمن، مطرح شده باشد، استرداد کالا قبول می‌شود.

ماده ۸۷۱ - تقاضای استرداد اموال منقول موضوع مواد (۸۶۳) الی (۸۷۰) این قانون فقط ظرف سه ماه از تاریخ انتشار آگهی باسازسی یا ورشکستگی موضوع مواد (۸۳۸) و (۹۴۸) این قانون قابل طرح است.

ماده ۸۷۲ - در صورتی که شرکاء ضامن در شرکت تجاری ورشکسته، به پرداخت دیون بی محل آن برابر مقررات و حکم دادگاه تجاری اقدام نکنند، هیأت باید برای هر یک طبق مواد ۹۰۰ به بعد این قانون باسازسی مالی در نظر بگیرد. در صورت عدم امکان باسازسی، دادگاه تجاری می‌تواند طبق همین مقررات حکم ورشکستگی آنها را صادر کند.

ماده ۸۷۳ - وقتی باسازسی یا ورشکستگی تاجر شروع می‌شود، مقررات مواد بعد نسبت به مدیران آن اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و همچنین نسبت به اشخاص حقیقی نماینده آن اشخاص حقوقی قابل اجرا است.

ماده ۸۷۴ - چنانچه به هنگام بازسازی یا ورشکستگی تاجر، معلوم شود کمبود یا عدم کفایت دارایی برای تأدیه دیون، معلول تخلف مدیران و یا اشخاص دیگری بوده است، دادگاه تجارتي می تواند، به تقاضای هر ذی نفع، مدیران یا آن اشخاص را به پراخت تمام یا بعض کمبود دارایی شخص تاجر به نحو تضامن یا انفرادی یا تسهیم محکوم کند.

ماده ۸۷۵ - تعقیب حقوقی مدیران و یا اشخاص مذکور در ماده فوق باید ظرف دو سال از تاریخ تصویب طرح بازسازی یا در صورت صدور سند عدم امکان بازسازی از تاریخ صدور حکم ورشکستگی به عمل آید.

ماده ۸۷۶ - مبالغی که در اجرای ماده (۸۷۴) این قانون وصول می شود جزء دارایی تاجر مشمول بازسازی یا ورشکستگی منظور شده و در حالت ادامه فعالیت تاجر مطابق شرایط مصرح در طرح بازسازی صرف پرداخت دیون می شود. در صورت صدور حکم ورشکستگی تاجر، این وجوه برای طلبکاران اختصاص می یابد.

ماده ۸۷۷ - دادگاه تجارتي می تواند طبق همین مقررات برای تاجری که طبق ماده (۸۷۴) این قانون محکومیت حاصل کرده، ولی تأمین محکوم به ممکن نشده است، حکم ورشکستگی صادر کند.

ماده ۸۷۸ - در صورتی که ادامه فعالیت تاجر اقتضاء کند، هیأت تشخیص در تصمیم خود راجع به تصویب طرح یا اصلاح آن می تواند مقرر کند که برای مدتی معلوم و حداکثر تا خاتمه دوره بازسازی، بدون کسب مجوز از هیأت، اموال مشخصی مقید یا منتقل نشود، یا قابل توقیف نباشد.

ممنوعیت های معاملات اموال غیرمنقول و منقول قابل ثبت تاجر، به اداره ثبت اسناد و املاک یا سایر مراجع ذی ربط برای اقدام مقتضی و به تمامی دفاتر اسناد رسمی برای اطلاع ابلاغ می شود.

ماده ۸۷۹ - معاملات و هر توقیف یا تأمین مغایر مقررات موضوع ماده (۸۷۸) این قانون به تقاضای هر ذی‌نفع ظرف مدت دو سال از تاریخ انعقاد معامله یا اجرای تأمین حسب مورد قابل ابطال و رفع در دادگاه تجارتي است.

ماده ۸۸۰ - خریداران سهم‌الشرکه و سهام جدید اعم از شرکاء یا صاحبان سهام سابق یا پذیره نویسان موظفند فوراً تمامی تعهدات خود را در قبال سهام‌الشرکه یا سهام خریداری شده اجرا کنند. ولی آنها می‌توانند تا سقف مطالبات مورد قبول و مشمول ارفاق (ابراء و اقساط) در طرح بازسازی در تهاتر استناد کنند. در دوران بازسازی، درج عبارت «شرکت در حال بازسازی» در اعلامیه پذیره‌نویسی الزامی است.

ماده ۸۸۱ - تاجر در حال بازسازی مکلف است در سربرگها و مکاتبات خود، عنوان «در حال بازسازی» را ذکر کند.

ماده ۸۸۲ - هیأت تشخیص اقساط مورد پذیرش بستانکاران را تنفیذ و موارد ابراء را قید می‌کند. این برائتها و اقساط ممکن است در هیأت تشخیص کاهش یابد. برای طلبکاران دیگر، مهلت‌های یکنواخت پرداخت در نظر گرفته می‌شود. به استثنای مطالبات مؤجل که وعده‌های طولانی‌تر مورد توافق پیش از شروع بازسازی به اعتبار خود باقی می‌ماند. مهلت‌های مذکور در این ماده می‌تواند از طول مدت مورد پیش‌بینی برای اجرای طرح بیشتر باشد.

ماده ۸۸۳ - طرح ادامه فعالیت می‌تواند متضمن پیش‌بینی حق انتخاب بستانکاران در وصول مبلغی کمتر از سقف طلب در برابر سررسیدی به تناسب کوتاه‌تر باشد. در این صورت، اقساط طلب باید در طول مدت اجرای طرح خاتمه یابد. همچنین، کاهش میزان طلب نیز فقط پس از پرداخت آخرین قسط در سررسید معین طبق شرایط مذکور در طرح قطعیت می‌یابد.

ماده ۸۸۴ - مطالبات جزئی اشخاص از شخص حقوقی مشمول طرح بازسازی تا سقف یک میلیون ریال، در صورتی که از پنج درصد (۵٪) دیون تشخیص و تصدیق شده تجاوز نکند، بدون ابراء و قسطبندی با حق تقدم برای طلبهای نازل تر بی درنگ قابل پرداخت است. این ترتیب، زمانی که مجموع مطالبات شخص بستانکار بر اثر انتقال حقوق دیگران از یک دهم (۱/۱۰) میزان یاد شده تجاوز کند، قابل اجرا نیست.

تبصره - حدنصاب تعیین شده در این ماده مطابق قاعده کلی سایر حدنصابهای این قانون هر پنج سال مطابق با نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی تعدیل می شود.

ماده ۸۸۵ - مطالبات کارکنان از جمله حقوق و مزایای معوقه و نیز مطالبات ناشی از پاداش سنوات و خسارت اخراج در صورتی که کمتر از نود روز حداقل حقوق باشد، بدون ابراء و قسطبندی قابل پرداخت است.

ماده ۸۸۶ - درج طلب در فهرست طلبکاران طرح بازسازی، باکسر ابرائات و قبول اقساط به وسیله بستانکار، به معنای پذیرش قطعی طلب است. مطالبات مورد اختلاف، فقط پس از پذیرش قطعی آنها در فهرست بستانکاران، قابل پرداخت است. با وجود این، هیأت تشخیص ممکن است پرداخت قسط طلب مورد اختلاف را به طور کلی و جزئی قبل از قطعیت منظور شدن آن در فهرست، اجازه دهد.

ماده ۸۸۷ - ممکن است مال مرهون را با موافقت صاحب حق و تصویب هیأت تشخیص با مال دیگر که امتیازی معادل به طلبکار می دهد، جایگزین کرد.

ماده ۸۸۸ - هر گونه تقسیم سود سهام یا پرداخت آن به سهامداران در دوره بازسازی ممنوع است.

ماده ۸۸۹ - اگر تاجر به تعهدات مالی خود ظرف مهلت‌های مقرر در طرح عمل نکند، یک یا چند طلبکار با مجموع حداقل بیست درصد (۲۰٪) کل مطالبات می‌توانند، پس از اعلام سازمان بازسازی، از هیأت تشخیص اعلام شکست طرح را بخواهند. هیأت تشخیص در صورت پذیرش تقاضای فوق مکلف است حداکثر ظرف سه ماه نسبت به وضعیت تاجر با یکی از طرق زیر اتخاذ تصمیم کند.

۱- واگذاری کلی و یا جزئی بنگاه.

۲- اصلاح طرح بازسازی.

۳- تغییر مدیران طرح.

۴- صدور سند عدم امکان بازسازی و درخواست حکم ورشکستگی.

ماده ۸۹۰ - واگذاری ممکن است به صورت انتقال تمام یا بخشی از اموال، دارایی و فعالیت‌های تاجر صورت پذیرد. منظور از فعالیت، بخش قابل تفکیک از مجموعه دارایی یا عوامل تولید است که می‌تواند جداگانه بکار گرفته شود تا کالا یا خدمت معینی را ایجاد کند.

ماده ۸۹۱ - اموالی که در طرح بازسازی، برای واگذاری یا ادامه فعالیت تعیین تکلیف نشده است، پس از تأیید هیأت تشخیص باید فروخته شود.

ماده ۸۹۲ - شرایط و نحوه واگذاری فعالیت‌ها، با اولویت ادامه فعالیت و رعایت غبطه بستانکاران، بر اساس پیشنهاد تاجر و تصویب هیأت تشخیص، تعیین می‌شود.

هیأت تشخیص اولویت ادامه فعالیت را در پیشنهادهای اصله بررسی و بهترین پیشنهاد را تأیید می‌کند.

در صورتی که پیشنهادها، از حیث تضمین ادامه فعالیت در شرایط مساوی باشند، پیشنهادی مورد تأیید قرار می‌گیرد که در آن رعایت غبطه بیشتر بستانکاران باشد.

ماده ۸۹۳ - در اجرای طرح مصوب هیأت تشخیص، در صورت امتناع شخص بدهکار، سازمان بازسازی می‌تواند به تنهایی اقدامات لازم از جمله اعضاء کلیه اسناد رسمی انتقال اموال منقول و غیرمنقول بنگاه را به منظور تحقق واگذاری، انجام دهد و حضور شخص بدهکار لازم نیست.

ماده ۸۹۴ - تا زمانی که اقدامات یاد شده در ماده قبل پایان نیافته است، سازمان بازسازی می‌تواند به مسئولیت خود اداره بنگاه مورد واگذاری را به انتقال گیرنده بسپارد، مشروط بر آنکه ابتدا حداقل یک سوم ثمن معامله از طرف خریدار پرداخت شده باشد، تقسیط بقیه ثمن با رعایت مقررات ماده (۸۴۸) این قانون امکان پذیر است.

ماده ۸۹۵ - با پرداخت کامل ثمن واگذاری و اجرای کامل ماده (۸۴۸) این قانون و ماده (۸۹۳) این قانون، بازسازی پایان می‌پذیرد. در صورت اجرای واگذاری جزئی، مبالغ دریافتی برای اجرای طرح بازسازی در اختیار شخص بدهکار قرار می‌گیرد.

از آن تاریخ، انتقال گیرنده مالک دارایی خالص بنگاه مورد واگذاری، بدون احتساب دیون شخص بدهکار است.

تبصره - در موردی که واگذاری شامل انتقال ابزار، ادوات و تجهیزاتی که تاجر برای آنها تضمین سپرده است، با انتقال آنها، تضمینات مزبور نیز به عهده شخص انتقال گیرنده منتقل می‌شود و وی ملزم به اجرای تعهدات مربوط در سررسیدهای تعیین شده خواهد بود.

ماده ۸۹۶ - در طرح ادامه فعالیت، نقل و انتقالات سهام یا سهم‌الشرکه شرکاء به استثناء مدیران در شرکت‌های تجاری، طبق مقررات اساسنامه و قانون آزاد است.

ماده ۸۹۷ - در صورت عدم پرداخت ثمن طبق شرایط مصرح در پیشنهاد مصوب، هیأت تشخیص می‌تواند، رأساً یا به درخواست سازمان بازسازی یا هر ذی‌نفع و از جمله پیشنهاد دهنده مردود، قرارداد واگذاری را باطل و با همان طرح بازسازی یا با طرحی نو به پیشنهاد دهنده یا پیشنهاد دهندگان جدید واگذار کند. در این خصوص هیأت ممکن است به سازمان بازسازی مأموریت جدید بدهد و حدود آن را مشخص کند.

ماده ۸۹۸ - تصمیم هیأت تشخیص دایر بر تصویب واگذاری کامل سبب حال شدن دیون مؤجل می‌شود و ثمن واگذاری به وسیله سازمان بازسازی میان بستانکاران با رعایت حق تقدم آنان تقسیم می‌شود. هیأت تشخیص، پس از اقدام لازم برای واگذاری، پایان عملیات انتقال و بازسازی را اعلام می‌دارد.

ماده ۸۹۹ - در موردی که واگذاری بنگاه متضمن انتقال اموال مقیدی است، واگذاری با حفظ حقوق بستانکاران اموال با وثیقه انجام می‌شود.

ماده ۹۰۰ - بازسازی مالی شامل تاجر حقیقی متوقف از پرداخت دینی می‌شود که پیش‌بینی شود با اعمال بازسازی می‌تواند ظرف دو سال تمام بدهی یا ظرف یکسال سه‌چهارم بدهی خود را بپردازد. تاجر باید با ارسال مدارک زیر بازسازی مالی را از هیأت تشخیص درخواست کند.

۱- دفاتر تجاری.

۲- صورت ریزداری و مشخصات کامل و بهای تقریبی آنها.

۳- صورت بستانکاران و بدهکاران با مشخصات کافی و نشانی کامل و

میزان طلب و بدهی هر یک از آنان.

۴- صورت و مشخصات اموالی که در وثیقه دیگران است با ذکر اسامی دارندگان وثیقه.

۵- صورت و مشخصات اموالی که در اجرای تصمیمات قضایی توقیف شده است.

۶- صورت تمامی دعاوی حقوقی و اجراییه‌های صادر له یا علیه درخواست کننده.

۷- گواهی عدم سوء پیشینه درخواست کننده از جهت ارتکاب جرائم سرقت، اختلاس، ارتشاء، کلاهبرداری و جرائم در حکم آن، خیانت در امانت جعل و جرایم در حکم آن، ورشکستگی به تقلب و تقصیر، تصرف غیرقانونی و جرائم در حکم آن در اموال دولتی و جرائم در حکم آن و عمومی و محرومیت کیفری موضوع ماده (۱۰۰۵) به بعد این قانون.

۸- فهرست تعهدات و نحوه ایفای آنها.

ماده ۹۰۱ - هیأت تشخیص در صورتی که کلیه مدارک لازم را در اختیار داشته باشند ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم درخواست با انجام بررسی لازم در خصوص حسابهای اموال، مطالبات و دیون، نسبت به مشمول بازسازی مالی تاجر و چگونگی آن تصمیم می‌گیرد. در صورت عدم امکان بازسازی مالی، هیأت تشخیص می‌تواند موضوع را برای تصمیم در خصوص ورشکستگی به دادگاه تجارتي ارسال کند.

ماده ۹۰۲ - هزینه‌های مربوط به چاپ و نشر آگهی، ارجاع امر به کارشناس و سایر هزینه‌هایی که به نظر هیأت تشخیص برای اتخاذ تصمیم درباره مشمول بازسازی مالی برای تاجر ضروری است، توسط تاجر پرداخت می‌شود.

ماده ۹۰۳ - به منظور انعقاد قرارداد ارفاقی، سازمان بازسازی پس از وصول کلیه مدارک فوق بستانکاران و بدهکار متقاضی را به جلسه‌ای که وقت آن، نباید زاید بر بیست روز از تاریخ نشر آگهی باشد، دعوت می‌کند.

جلسه فوق با حضور عده‌ای از بستانکاران که حداقل نصف بعلاوه یک از شمار بستانکاران و دوسوم مطالبات بدون وثیقه را دارا باشند، تشکیل می‌شود. در صورتی که اخذ تصمیم در جلسه اول مقدور نباشد جلسه دیگری به فاصله ده روز از جلسه اول تعیین می‌شود و روز و ساعت آن حضوراً به شرکت کنندگان در جلسه و به وسیله مقتضی به سایر بستانکاران اعلام می‌شود. بستانکارانی که دارای وثیقه هستند حق رأی ندارند، مگر آنکه از وثیقه خود صرف نظر کنند عدم حضور اکثریت مذکور یا عدم اتخاذ تصمیم به منزله عدم امکان بازسازی مالی است. هرگاه تصمیمی در جلسه اول یا دوم اتخاذ شود، حتی اگر یکی از بستانکاران فوق با حداکثر یک چهارم مطالبات هم، مخالف باشد، صورتجلسه‌ای از آن ظرف مدت یک هفته به سازمان بازسازی برای اظهار نظر مجدد کلیه مخالفان و بستانکاران غایب اعلان می‌شود.

ماده ۹۰۴ - بستانکاران غایب یا مخالف می‌توانند ظرف مدت یک هفته با تصمیم مزبور موافقت کنند. در صورتی که دارنده یا دارندگان یک چهارم مطالبات مستنداً نسبت به آن تصمیم معترض باشند، می‌توانند ظرف مدت سه روز از تاریخ فوق اعتراض خود را تسلیم هیأت تشخیص کنند. در صورتی که سازمان مذکور اعتراض یا اعتراضات را موجه تشخیص دهد، با صدور سند عدم امکان بازسازی موضوع را برای تصمیم در خصوص ورشکستگی به دادگاه تجارتي ارسال می‌کند.

ماده ۹۰۵ - از تاریخ پذیرش درخواست بازسازی مالی تا اتخاذ تصمیم توسط هیأت تشخیص، که در هر حال نباید از سه ماه تجاوز نماید، تاجر متقاضی

می‌تواند اداره امور مالی و بازرگانی خود را فقط تحت نظر سازمان بازسازی ادامه دهد.

ماده ۹۰۶ - هیأت تشخیص علاوه بر مورد مذکور در ماده (۹۰۰) این قانون، در موارد زیر نیز ضمن رد درخواست بازسازی مالی، سند عدم امکان بازسازی صادر و پرونده امر را به دادگاه تجارتي جهت رسیدگی به امر ورشکستگی ارجاع می‌کند.

۱- در صورتی که درخواست کننده قسمتی از دارایی خود را مخفی کرده باشد یا نسبت به آن معامله صوری انجام داده یا به وسیله اسناد صوری اموال و مطالبات و دیون خود را به میزانی که حقیقت ندارد، وانمود کرده است.

۲- در صورتی که بستانکاران با اکثریت مذکور در ماده (۹۰۴) این قانون پیشنهادهای راجع به بازسازی مالی را تصویب نکنند.

۳- هرگاه، پس از وصول گزارش سازمان بازسازی، محرز شود که درخواست کننده قادر به پرداخت دیون خود به نحو مقرر در ماده (۹۰۰) این قانون نیست.

۴- هرگاه سازمان بازسازی به علت عدم همکاری تاجر درخواست کننده نتواند ظرف مدت مذکور در ماده (۹۰۱) این قانون اتخاذ تصمیم کند.

ماده ۹۰۷ - هرگاه پس از تصدیق تصمیم اکثریت مذکور در ماده (۹۰۳)، دارنده یا دارندگان بیش از یک پنجم مطالبات، مدعی شوند که صورتحساب‌های غیرواقعی مبنای تصمیم اکثریت بستانکاران بوده است، می‌توانند از هیأت تشخیص درخواست لغو آن را بکنند. هیأت پس از رسیدگی و احراز صحت ادعا، ضمن الغای تصمیم مذکور، سند عدم امکان بازسازی صادر می‌کند. همچنین موردی که اجرای تمام یا قسمتی از تصمیمات اکثریت معطل بماند.

ماده ۹۰۸ - به منظور نیل به اهداف و اجرای مقررات بازسازی این قانون، هیأت مرکزی و هیأت‌های استانی تشخیص و همچنین سازمان بازسازی و دفاتر نمایندگی استانی آن به شرح مواد زیر تشکیل می‌شوند.

ماده ۹۰۹ - ترکیب هیأت مرکزی تشخیص به قرار زیر است:

- ۱- نماینده وزیر بازرگانی به عنوان رییس هیأت.
- ۲- قاضی شاغل در دادگستری با انتخاب رییس دادگستری محل.
- ۳- کارشناس امور مالی با انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی.
- ۴- کارشناس روابط کار با انتخاب وزیر کار و امور اجتماعی.
- ۵- کارشناس امور صنعتی با انتخاب وزیر صنایع و معادن.
- ۶- کارشناس امور بانکی با انتخاب رییس کل بانک مرکزی.
- ۷- نماینده اتاق صنایع، معادن و بازرگانی ایران و نماینده اتاق تعاون با تصویب هیأت ریسه اتاق‌های ذی‌ربط که حسب موضوع و وضعیت شخص حقوقی یک نفر حق رأی خواهد داشت.
- ۸- یک حقوقدان آشنا به حقوق بازسازی و ورشکستگی به انتخاب وزیر دادگستری.

ماده ۹۱۰ - شرایط و دوره انتخاب اعضای هیأت مرکزی تشخیص به شرح زیر است:

- ۱- داشتن حداقل ده سال سابقه کار مفید.
- ۲- داشتن حداقل مدرک لیسانس مرتبط.
- ۳- نداشتن سابقه کیفری مؤثر یا محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب و محکومیت‌های ماده (۱۰۰۵) به بعد این قانون.
- ۴- دوره تصدی اعضای هیأت چهار سال است و هر منتخب نمی‌تواند در بیش از یک هیأت تشخیص اعم از مرکزی و یا هیأت‌های استانی عضو باشد.

ماده ۹۱۱ - هیأت مرکزی تشخیص ضمن اعمال نظارت بر اجرای مقررات بازسازی، دارای وظایف و اختیاراتی به شرح زیر است:

۱- ایجاد رویه واحد در تصمیمات و اقدامات هیأت‌های استانی تشخیص.

۲- نظارت بر حسن اجرای مقررات بازسازی این قانون و مصوبات هیأت‌های استانی تشخیص.

۳- نظارت بر عملکرد سازمان بازسازی در اجرای تصمیمات هیأت‌های استانی تشخیص.

۴- رسیدگی به تجدید نظر خواهی از آرای هیأت‌های استانی تشخیص.

۵- رسیدگی به امر بازسازی تجاری که فعالیت آنها دارای اهمیت ملی است.

تبصره- تعیین ضوابط تشخیص اهمیت ملی بر عهده این هیأت است.

ماده ۹۱۲ - تشکیل جلسات هیأت مرکزی تشخیص و اخذ تصمیمات آن برابر مقررات زیر است:

۱- جلسات هیأت توسط رییس آن و در غیاب او، توسط نایب ریسی که با رأی اکثریت اعضا انتخاب شده است، اداره می‌شود.

۲- جلسه هیأت با حضور حداقل شش نفر از اعضا رسمیت می‌یابد.

۳- تصمیمات هیأت با رأی حداقل چهار نفر از آرای حاضر در جلسه معتبر است.

۴- در مواردی که تصمیم هیأت تشخیص متضمن آثار قضایی است تصمیم مربوط در صورتی که متضمن نظر مثبت قاضی هیأت باشد، نافذ است. تصمیم مزبور قابل تجدید نظر در دادگاه تجاری است.

ماده ۹۱۳ - در هر استان حداقل یک هیأت تشخیص تشکیل می‌شود، دوره فعالیت و شرایط انتخاب هیأت‌های استانی تابع قواعد مربوط به هیأت مرکزی تشخیص است.

ترکیب هیأت استانی تشخیص به قرار زیر است:

- ۱- نماینده وزارت بازرگانی به انتخاب رییس بازرگانی استان.
- ۲- قاضی شاغل در دادگستری به انتخاب رییس دادگستری استان.
- ۳- کارشناس امور مالی با انتخاب رییس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان.

- ۴- کارشناس روابط کار با انتخاب رییس اداره کل کار و امور اجتماعی استان.

- ۵- کارشناس امور صنعتی با انتخاب رییس سازمان صنایع و معادن استان.
- ۶- کارشناس امور بانکی با انتخاب بانک مرکزی .
- ۷- نماینده اتاق صنایع، معادن و بازرگانی ایران و نماینده اتاق تعاون با تصویب هیأت ریسه اتاق های ذی ربط استان که حسب موضوع و وضعیت شخص حقوقی یک نفر حق رأی خواهد داشت.

- ۸- ریاست هیأت استانی به عهده نماینده سازمان بازرگانی استان است.
- ماده ۹۱۴ - تشکیل جلسات هیأت استانی تشخیص و اخذ تصمیمات آن برابر مقررات زیر است:

- ۱- جلسات هیأت توسط رییس آن و در غیاب او، توسط نایب ریسی که با رأی اکثریت اعضا انتخاب شده است اداره می‌شود.
- ۲- جلسه هیأت استانی تشخیص با حضور حداقل پنج نفر از اعضا رسمیت می‌یابد.

۳- تصمیمات هیأت با رأی چهار نفر از آرای حاضر در جلسه معتبر است.

ماده ۹۱۵ - علاوه بر وظایف و اختیاراتی که در مواد دیگر این قانون برای هیأت تشخیص تعیین شده است، هیأت تشخیص استانی در حوزه استان خود دارای وظایف و اختیاراتی به شرح زیر است:

۱- اتخاذ تصمیم در خصوص شمول یا عدم شمول بازسازی نسبت به تاجر.

۲- نظارت و هدایت بر مدیریت تاجر در دوران بازسازی.

۳- اعلام ختم دوره بازسازی یا قطع آن و یا ارجاع امر به دادگاه تجاری برای اتخاذ تصمیم در مورد ورشکستگی تاجر.

در صورتی که فعالیت تاجر در یک استان مستقر باشد هیأت تشخیص استان مزبور مرجع رسیدگی به امر بازسازی می باشد و در صورتی که فعالیت تاجر در چند استان مستقر باشد، هیأت مرکزی تشخیص مرجع رسیدگی به امر بازسازی است.

ماده ۹۱۶ - هیأت های استانی تشخیص موظفند یک نسخه از مصوبات خود را به هیأت مرکزی تشخیص ارسال کنند. در صورتی که ظرف مدت بیست روز، هیأت مرکزی بر آن ایراد نکند قطعی است.

ماده ۹۱۷ - سازمان بازسازی در قالب مؤسسه ای دولتی وابسته به وزارت بازرگانی تشکیل می شود و تشکیلات آن اعم از ستاد مرکزی و دفاتر نمایندگی استانی بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۹۱۸ - ریاست سازمان بازسازی بر عهده رییس هیأت مرکزی تشخیص است که به پیشنهاد وزیر بازرگانی و تأیید هیأت وزیران با حکم وزیر

بازرگانی منصوب می‌شود. ریاست دفتر نمایندگی استان نیز بر عهده رییس هیأت استانی تشخیص است که به معرفی رییس سازمان بازرگانی استان و تأیید و حکم رییس سازمان باسازای منصوب می‌شود.

ماده ۹۱۹ - سازمان باسازای، علاوه بر وظایف و اختیارات پیش‌بینی شده در سایر مواد این قانون، دارای وظایف و اختیارات زیر است:
۱- نظارت بر مدیریت تاجر در چارچوب اجرای طرح باسازای یا باسازای مالی.

۲- نظارت بر اجرای طرح باسازای یا باسازای مالی تاجر.

۳- نظارت بر وصول مطالبات، واگذاری دارایی‌ها تاجر و پرداخت مطالبات بستانکاران بر اساس طرح باسازای یا باسازای مالی.

۴- تحصیل وجوه حاصل از واگذاری‌های جزئی و کلی و تقسیم بین بستانکاران یا اختصاص آن به سایر هزینه‌های پیش‌بینی شده در طرح با اذن هیأت تشخیص به عنوان امین اموال مطابق طرح باسازای.

۵- اجرای وظایفی که از سوی هیأت تشخیص در اجرای باسازای به آن محول می‌شود.

ماده ۹۲۰ - دولت اجازه دارد بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، مقررات مالی و معاملاتی و استخدامی سازمان باسازای دفاتر نمایندگی استانی و هیأت‌های تشخیص را بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و قانون استخدامی و سایر مقررات عمومی تصویب و برای اجرا ابلاغ کند.

ماده ۹۲۱ - حقوق و مزایای مجریان و مدیران تاجر در دوره باسازای، توسط هیأت تشخیص تعیین می‌شود.

ماده ۹۲۲ - منع صدور چک، موضوع مواد (۲۳۱) و (۲۳۲) مقررات چک این قانون در خصوص تاجری که با بازسازی وی موافقت شده است، با نظر هیأت تشخیص ممکن است لغو شود.

ماده ۹۲۳ - مدیر تاجر و سازمان بازسازی در دوره بازسازی می‌توانند اعمالی را که برای اداره امور تاجر یا شرکت در حدود بازسازی لازم است انجام دهند، ولی، به رهن گذاشتن اموال، ارجاع دعاوی به داور، مصالحه و لغو یا اصلاح قراردادها منوط به تصویب هیأت تشخیص است.

ماده ۹۲۴ - مؤجر نمی‌تواند به علت عدم پرداخت اجاره بها ظرف مهلت مقرر، قرارداد اجاره را فسخ کند یا حکم تخلیه اموال غیر منقول محل فعالیت تاجر تحت بازسازی را درخواست کند یا از دفترخانه و یا اجرای ثبت، صدور اجراییه تخلیه و وصول اجاره بها را درخواست کند، مگر آنکه مال الاجاره بیش از پنج ماه از تاریخ شروع بازسازی معوق مانده باشد.

ماده ۹۲۵ - هیأت تشخیص می‌تواند حسب مورد به تاجر یا سازمان بازسازی اجازه دهد که اموال منقول موجود در محل بنگاه را که فاسد شدنی است یا در معرض تنزل غیر متعارف قیمت بوده و یا نگهداری آنها مستلزم صرف هزینه‌های نامتعارف باشد و فروش آن اموال به اجرای فعالیت اقتصادی تعیین شده در بازسازی لطمه وارد نمی‌کند و شخص حقوقی را زیر سؤال نمی‌برد را به فروش رساند.

ماده ۹۲۶ - شروط ضمن عقدی که تجزیه قرارداد را موجب بطلان آن بدانند و نیز شروطی که در صورت شروع بازسازی امکان فسخ یا ابطال معامله را پیش‌بینی کند، باطل است، قراردادهای کار مشمول مقررات این ماده نیست.

ماده ۹۲۷ - دیونی که پس از شروع بازسازی برای ادامه فعالیت بنگاه برعهده تاجر ایجاد می‌شوند در سررسید قابل تأدیه است. در صورت واگذاری

کامل یا حصول ورشکستگی، یا دینی که در دوران ادامه فعالیت به هنگام اجل پرداخت نشده است نسبت به سایر مطالبات در تقدم قرار می‌گیرد.
ماده ۹۲۸ - در دوران بازسازی ترتیب اولویت پرداخت انواع دیون تاجر به شرح زیر است:

الف- دیون مربوط به دوران بازسازی.

ب- دیون مربوط به قبل از دوران بازسازی (با رعایت ترتیبات مقرر در طرح بازسازی). اولویت در دوران هر یک از بندهای (الف) و (ب) نیز به شرح زیر است:

۱- مطالبات کارگری.

۲- مطالبات تأمین اجتماعی.

۳- اقساط وامهای اعطایی بانکها و مؤسسات اعتباری.

۴- سایر دیون.

ماده ۹۲۹ - بعد از اعلان شروع بازسازی، هر بستانکار که منشاء طلب او پیش از تاریخ تحریر این تصمیم باشد طلب خود را متعاقب انتشار آگهی ماده بعدی به سازمان بازسازی اعلام می‌کند.

ماده ۹۳۰ - سازمان بازسازی مکلف است پس از تصویب شروع بازسازی حداکثر ظرف یک هفته موضوع را در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشار آگهی منتشر و نکات زیر را در آن قید کند.

۱- تاجر تحت بازسازی، اقامتگاه قانونی و تاریخ شروع بازسازی.

۲- لزوم مراجعه بستانکاران و سایر کسانی که ادعایی دارند به سازمان بازسازی ظرف یک ماه به همراه ارائه اسناد دیون حال شده اعم از وثیقه‌دار و بدون وثیقه. سازمان بازسازی می‌تواند این مدت را برای کسانی که در خارج اقامت دارند، یک ماه تمدید کند.

۳- لزوم معرفی بدهکاران دیون حال شده به سازمان بازسازی. متخلفین از این اخطار به جریمه نقدی معادل بیست و پنج (۲۵٪) دین، در دادگاه صالح به نفع تاجر مشمول بازسازی محکوم می‌شوند به علاوه، دادگاه می‌تواند در صورت احراز سوء نیت، تاجر متخلف را به حبس تأدیبی از سه تا شش ماه نیز محکوم کند.

۴- لزوم معرفی اشخاصی که به هر عنوان اموال تاجر تحت بازسازی را در اختیار آنها قرار دارد، و بنا بر رد آن اموال بوده است به سازمان بازسازی. اشخاص مذکور باید ظرف همان مدت سازمان بازسازی را در جریان امر قرار بدهند. تا در نخستین فرصت ممکن، به مورد، رسیدگی و تعیین تکلیف شود. در غیر این صورت به همان مجازات‌های بند قبل محکوم می‌شوند. آگهی موضوع این ماده در روزنامه دو بار به فاصله ده روز منتشر می‌شود. تبصره- بستانکاری که دعوی او علیه بدهکار در جریان رسیدگی است نیز مکلف به اعلام طلب می‌باشد.

ماده ۹۳۱ - پس از انقضای موعده مقرر برای ارائه اسناد، سازمان بازسازی با جلب نظر تاجر به مطالبات، رسیدگی و آنها را تصدیق یا رد می‌کند. سازمان بازسازی در صورت لزوم می‌تواند دفاتر تجارته بستانکار را ملاحظه کند.

ماده ۹۳۲ - سازمان بازسازی مکلف است پس از انقضای موعده ارائه اسناد موضوع ماده (۹۳۰) این قانون حداکثر ظرف پانزده روز فهرستی از طلبکاران را بدون در نظر گرفتن امتیاز طلب‌هایی که وثیقه دارند، تهیه کند سپس از طریق آگهی در روزنامه شرکت به اطلاع بستانکاران و کسانی که ادعای حقی نسبت به بدهکار دارند، برساند. همچنین قید بستانکارانی که ادعای آنها مردود شناخته می‌شود، به همراه درج علت آن، در فهرست مذکور ضروری است.

ماده ۹۳۳ - شخصی که نسبت به فهرست مذکور اعتراضی داشته باشد، می‌تواند ظرف مدت ده روز از تاریخ انتشار آگهی ماده قبل به دادگاه صالح مراجعه کند.

ماده ۹۳۴ - اسنادی که در ارائه آنها تأخیر شده است، در صورتی که عذر موجهی در بین باشد، تا قبل از تصویب طرح بازسازی توسط هیأت تشخیص، پذیرفته می‌شود و اگر هزینه‌ای بر اثر این تأخیر پیش آمده باشد بر عهده مدعی طلب است.

ماده ۹۳۵ - صورت قطعی مطالبات به انضمام اظهار نظر در نحوه پرداخت آنها بلافاصله به وسیله تاجر بدهکار، مأخذ قرار خواهد گرفت.

ماده ۹۳۶ - در مواردی که تصمیم هیأت تشخیص مستلزم تشکیل مجمع عمومی صاحبان سهام یا شرکاء باشد، هیأت مدیره یا مدیر شخص حقوقی موظف به تشکیل مجمع عمومی عادی و یا فوق‌العاده است. در صورتی که به هر دلیل هیأت مدیره یا مدیر شخص حقوقی به تشکیل مجمع اقدام نکند، سازمان بازسازی می‌تواند نسبت به تشکیل مجمع اقدام کند.

ماده ۹۳۷ - هیأت تشخیص می‌تواند در خصوص اعطای مهلت برای پرداخت بدهی مالیات یا بدهی به تأمین اجتماعی حداکثر تا سقف دوره بازسازی اقدام کند.

فصل دوم - ورشکستگی

ماده ۹۳۸ - اجرای حکم ورشکستگی و امر تصفیه تاجر بر عهده سازمان تصفیه امور ورشکستگی است. سازمان تصفیه امور ورشکستگی شخص حقیقی یا حقوقی را به عنوان مدیر تصفیه برای انجام این امر تعیین می‌کند.

ماده ۹۳۹ - حکم ورشستگی فقط به وسیله دادگاه تجارتي و در پی صدور سند عدم امکان بازسازی از طرف هیأت تشخیص صادر می شود و به طور موقت به اجرا درآید.

ماده ۹۴۰ - در صورت عدم کفایت پرداخت دیون از محل فروش اموال تاجر، مدیر تصفیه در حد نیاز به طرح دعاوی برای ابطال معاملات ضرری و وصول مطالبات و استرداد امانات ورشکسته نزد اشخاص اقدام می کند.

ماده ۹۴۱ - معامله ای ضرری است که به موجب آن بدهی تاجر بر دارایی او فزونی گیرد به طوری که بستانکاران بی وثیقه نتوانند از محل اموال موجود به تمام طلب های خود دست یابند.

ماده ۹۴۲ - از تاریخ صدور حکم ورشستگی، تاجر از مداخله در تمام اموال خود، حتی آنچه که ممکن است در مدت ورشستگی عاید شود، ممنوع است. در کلیه اختیارات و حقوق مالی شخص ورشکسته که استفاده از آن مؤثر در تأدیه دیون او باشد، سازمان تصفیه امور ورشستگی قائم مقام قانونی ورشکسته است و حق دارد به این عنوان از اختیارات و حقوق ورشکسته استفاده کند.

تبصره ۱- از تاریخ ارجاع پرونده تاجر از سوی هیأت تشخیص به دادگاه تجارتي تا صدور حکم راجع به ورشستگی، مداخله تاجر در اموال خود تنها در چارچوب تعیین شده توسط هیأت تشخیص و با نظارت و تأیید سازمان بازسازی مجاز است.

تبصره ۲- پیش از صدور حکم ورشستگی برای تاجری که مشمول بازسازی نباشد دخالت در اموال در حدود مقررات آزاد است. و اگر تاجر مشمول بازسازی باشد، نظارت سازمان بازسازی تا روز صدور حکم و دخالت سازمان تصفیه امور ورشستگی استمرار می یابد.

ماده ۹۴۳ - از تاریخ صدور حکم ورشکستگی، دعاوی راجع به اموال منقول و غیرمنقول و همچنین اقدامات اجرایی و تأمینی علیه ورشکسته به طرفیت سازمان تصفیه امور ورشکستگی اقامه یا تعقیب می‌شود و مدیر تصفیه به نیابت از سازمان مذکور انجام این امر را به عهده خواهد داشت.

ماده ۹۴۴ - تمام اموالی و حقوقی که از تاریخ توقف و به موجب قرار دادگاه به سود طلبکاران تأمین شده است، برای اجرای احکام تصفیه در اختیار سازمان تصفیه امور ورشکستگی قرار خواهد گرفت و هیچ امتیازی برای بستانکاران ایجاد نمی‌کند، مگر در صورت وثیقه‌های عینی اصل طلب.

ماده ۹۴۵ - از تاریخ صدور حکم ورشکستگی، دیون مؤجل ورشکسته با رعایت تخفیفات مقتضی به دیون حال تبدیل می‌شود و خسارت تأخیر نیز به دیون تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۹۴۶ - اگر تاجر مدیر شخص حقوقی ورشکسته به مفاد ماده (۸۳۶) عمل نکرده باشد، و ورشکستگی ناشی از عدم این اعلام باشد دادگاه تجارتي در حکم ورشکستگی، وی را علاوه بر جبران خسارت وارده، به محرومیت از مدیریت شرکت تجارتي به مدت پنج سال محکوم خواهد شد.

ماده ۹۴۷ - در صورت ورشکستگی شرکت‌های تضامنی، اموال شخصی شرکاء ضامن به ضمیمه اموال شرکت مهر و موم نمی‌شود، مگر آنکه دادگاه تجارتي حکم کرده باشد.

ماده ۹۴۸ - حکم دادگاه تجارتي راجع به ورشکستگی قابل تجدید نظر است.

تجدید نظر خواهی از طرف اصحاب دعوا باید ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قانونی و از طرف اشخاص ذی‌نفع که در ایران مقیم‌اند باید ظرف یک ماه و

از طرف آنهایی که در خارج اقامت دارند باید ظرف دو ماه از تاریخ آگهی حکم، انجام شود.

تبصره- دادگاه تجارتي باید ظرف ده روز پس از صدور حکم، مراتب را در روزنامه رسمي و روزنامه شرکت و برای تجار حقيقي در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی کند.

ماده ۹۴۹ - علاوه بر جهات موضوع مقررات آیین دادرسی مدنی سایر جهات درخواست تجدید نظر در مقررات بازسازی و ورشکستگی به قرار زیر است:

۱- ادعای صدور سند عدم امکان بازسازی بدون رعایت مقررات بازسازی.

۲- ادعای سقوط مطالبات تمامی بستانکاران .

ماده ۹۵۰ - در اجرای وظایف قانونی این بخش، سازمان تصفیه امور ورشکستگی، با استفاده از امکانات، اموال و دارایی‌ها و کارکنان اداره تصفیه امور ورشکستگی به صورت مؤسسه دولتی زیر نظر رییس قوه قضاییه تشکیل می‌شود. رییس سازمان مزبور با حکم رییس قوه قضاییه منصوب و دارای رتبه قضایی است. تشکیلات تفصیلی این سازمان با پیشنهاد وزارت دادگستری و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹۵۱ - سازمان تصفیه امور ورشکستگی در تهران مستقر می‌شود و می‌تواند در مرکز هر استان با توجه به حجم کار و ضرورت امر نسبت به تأسیس واحد استانی اقدام کند.

احکام ورشکستگی به سازمان تصفیه امور ورشکستگی ابلاغ می‌شود. در صورتی که در استان واحد استانی وجود داشته باشد، حکم به واحد استانی ابلاغ می‌شود.

ماده ۹۵۲ - حق الزحمه مدیران تصفیه، و سایر هزینه‌های تصفیه ورشکستگی از محل وجوه حاصل از فروش اموال و یا مطالبات تاجر تأمین می‌شود.

ماده ۹۵۳ - موارد رد رییس و کارکنان سازمان تصفیه امور ورشکستگی و واحدهای استانی آن و مدیران تصفیه همان است که در رد دادرسان در قانون آیین دادرسی مدنی ذکر شده است. در صورتی که کارکنان و یا مدیران تصفیه ایراد را موجه بدانند، رییس، کارکنان یا مدیران دیگری را برای انجام این کار تعیین می‌کند و چنانچه کارکنان یا مدیران ایراد را رد کنند قبول یا رد ایراد با نظر رییس است.

ماده ۹۵۴ - موارد رد مدیر تصفیه، برای مدیران اشخاص حقوقی که به عنوان مدیر تصفیه انتخاب می‌شوند، نیز جاری می‌باشد. همچنین اشخاص حقوقی که شرکت تابعه، وابسته یا مادر، یا شریک بستانکاران و یا تاجر ورشکسته وی می‌باشند نیز نمی‌توانند مدیر تصفیه تاجر مزبور باشند. همچنین بستانکاران تاجر ورشکسته نیز نمی‌توانند به عنوان مدیر تصفیه انتخاب شوند.

ماده ۹۵۵ - در صورتی که رییس سازمان تصفیه امور ورشکستگی مشمول موارد رد شود، دادگاه تجاری که حکم ورشکستگی را صادر کرده، فرد واجد شرایط دیگری از سازمان تصفیه امور ورشکستگی را برای انجام وظایف وی در رابطه با تصفیه ورشکستگی مورد نظر تعیین می‌کند.

ماده ۹۵۶ - هرگاه مدیر تصفیه و رییس و کارکنان سازمان تصفیه یا ارباب آنها تا درجه دوم از طبقه دوم نسبت به دارایی ورشکسته به نفع خود، طرف معامله واقع شوند آن معامله ممنوع و باطل است.

همچنین اگر مدیر تصفیه (شخص حقیقی و حقوقی) شریک یا مدیر اشخاص حقوقی دیگری باشد، و اشخاص حقوقی مزبور طرف معامله واقع شوند، معامله باطل است. حکم فوق نسبت به شخص حقوقی مدیر تصفیه، شرکت‌های

مادر، تابعه و وابسته آن و همچنین مدیران شخص حقوقی مدیر تصفیه و ارقاب آنها تا درجه دوم نیز جاری است.

ماده ۹۵۷ - مرجع رسیدگی اعتراض به اقدامات سازمان تصفیه امور ورشکستگی و مدیر تصفیه دادگاه تجارتي است که حکم ورشکستگی را صادر کرده است. اعتراض، جریان کار را توقیف نمی‌کند. مگر در مواردی که عمل متضمن وجود زیان باشد، که در این صورت، دادگاه مکلف است فوری و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی کند.

ماده ۹۵۸ - مدیر تصفیه مکلف است تمامی مستندات مربوط به امر تصفیه را به نحو مضبوطی نگهداری کند.

ماده ۹۵۹ - دادگاه تجارتي مکلف است نسخه‌ای از حکم ورشکستگی را بلافاصله پس از صدور حکم به سازمان تصفیه امور ورشکستگی و اداره ثبت ارسال کند سپس با درخواست سازمان تصفیه امور ورشکستگی، اطلاعات و مندرجات پرونده را در اختیار آن سازمان قرار دهد.

ماده ۹۶۰ - در صورتی که اموال ورشکسته در حوزه قضایی دیگری واقع باشد و دخالت در آن اموال نیازمند اجازه قضایی باشد، مدیر تصفیه با اخذ نیابت قضایی از مرجع قضایی صادر کننده حکم ورشکستگی برای مرجع قضایی محل وقوع اموال، در خصوص مورد اقدام مقتضی به عمل می‌آورد.

ماده ۹۶۱ - سازمان تصفیه امور ورشکستگی می‌تواند از گمرک جمهوری اسلامی ایران و شرکت پست جمهوری اسلامی ایران بخواهد که در مدت تصفیه، تمامی برگها و بسته‌هایی که به عنوان شخص حقوقی یا حقیقی ورشکسته ارسال می‌شود را برای آن سازمان بفرستد، سازمان مزبور می‌تواند به مدیر تصفیه نیابت بدهد. در این صورت مدیر تصفیه مکلف است هنگام باز کردن پاکتها و بسته‌ها از تاجر ورشکسته یا مدیر شخص حقوقی ورشکسته دعوت به عمل آورد.

ماده ۹۶۲ - ورشکسته و مدیران اشخاص حقوقی ورشکسته و در صورت فوت شخص ورشکسته، وارثان او و تمام اشخاصی که به نحوی از انحاء در اموال ورشکسته تصرف دارند، مکلفند تمام اموال، اسناد، مدارک و دفاتر مالی ورشکسته را بیدرنگ به سازمان تصفیه امور ورشکستگی معرفی کنند و در اختیار آن سازمان بگذارند. اشخاص مذکور، به غیر از شخص ورشکسته، در صورت تخلف علاوه بر جبران خسارت اموال تلف شده به دو برابر میزان خسارت محکوم می شوند. همچنین، در صورت تخلف شخص ورشکسته، وی به محرومیت از مدیریت شرکت های تجاری به مدت پنج سال پس از اعاده ورشکستگی محکوم می شود. سازمان تصفیه امور ورشکستگی، ضمن هشدار لازم به اشخاص، مجازاتی را که برای خودداری آنها معین شده تذکر می دهد.

ماده ۹۶۳ - مدیر تصفیه مکلف است با حضور عضو ناظر سازمان تصفیه امور ورشکستگی، تا زمانی که صورت اموال و دارایی های شخص تاجر ورشکسته از جمله انبار، مغازه ها، کالاو کارخانجات و غیره... برداشته نشده است، اقدام به بستن و مهر و موم آنها نکند.

تبصره ۱- چنانچه هنگام صدور حکم ورشکستگی، محصول نیمه ساخته در جریان تولید باشد و مهر و موم موجب ناتمام ماندن تولید و اتلاف منابع بکار رفته و خسارت بستانکاران شود مهر و موم آن بخش از اموال که برای تکمیل تولید ضرورت دارد تا تکمیل تولید به طور موقت به تعویق می افتد.

تبصره ۲- مدیر تصفیه می تواند هنگام مهر و موم، در صورتی که کالا فاسد شدنی باشد یا تاریخ مصرف آن بگذرد، کالا را به فروش برساند.

ماده ۹۶۴ - مستثنیات دین در اختیار ورشکسته گذارده می شود ولی در صورت اموال قید می گردد. مستثنیات دین همان است که در قانون آیین دادرسی مدنی آمده است.

ماده ۹۶۵ - اموالی که متعلق به اشخاص ثالث است یا اشخاص ثالث نسبت به آنها اظهار حقی دارند، در صورت اموال قید شده و مراتب در آن ذکر می شود.

ماده ۹۶۶ - مدیر تصفیه مکلف است حقوق اشخاص ثالث را نسبت به اموال غیر منقول ورشکسته که مستند به سند رسمی است، تعیین و ضمن صورت اموال قید کند.

ماده ۹۶۷ - فهرستی که به این ترتیب تنظیم شده به ورشکسته ارائه و از او پرسیده می شود که آن را صحیح و کامل می داند یا خیر. پاسخ ورشکسته در فهرست قید شده و به امضای او می رسد، همین ترتیب در خصوص مدیر یا مدیران شخص حقوقی ورشکسته باید رعایت شود.

ماده ۹۶۸ - تاجر یا مدیر شخص حقوقی ورشکسته مکلف است با مدیر تصفیه در امر تصفیه همکاری کند و در صورت اقتضاء مدیر تصفیه می تواند اقدام به احضار او کند و چنانچه جلب یا توقیف یا ممانعت از خروج او از حوزه قضایی یا از کشور لازم باشد، می تواند قرار لازم را از دادگاه تجارتي بخواهد.

قرار توقیف حداکثر یک ماه است و ادامه توقیف ورشکسته منوط به درخواست مدیر تصفیه و به حکم دادگاه به عمل می آید. رفع اثر از موارد فوق، به تقاضای مدیر تصفیه و حکم دادگاه به عمل می آید. ورشکسته یا مدیر شخص حقوقی ورشکسته نیز می تواند از ادامه محدودیت های خود هر ماه یکبار به دادگاه صادر کننده قرار توقیف، شکایت کند و رفع آن را بخواهد.

مدیر تصفیه، با تأیید عضو ناظر سازمان تصفیه امور ورشکستگی، باید نفقه تاجر ورشکسته و افراد تحت تکفل او را از اموال ورشکسته بردارد.

ماده ۹۶۹ - هرگاه مدیر تصفیه تشخیص بدهد که تاجر ورشکسته اموالی جز مستثنیات دین ندارد یا شخص حقوقی ورشکسته فاقد اموال باشد، مراتب را به

منظور یک نوبت آگهی در روزنامه‌ای کثیرالانتشار، به سازمان تصفیه امور ورشکستگی اعلام می‌کند. اگر بستانکاران یا بعضی از آنان درخواست اجراء مقررات ورشکستگی را ظرف مدت ده روز نکنند و هزینه آن را نپردازند جریان ورشکستگی پایان می‌پذیرد. در این مورد هزینه آگهی از محل اعتبار سازمان تصفیه امور ورشکستگی تأمین خواهد شد.

ماده ۹۷۰ - اگر به تشخیص مدیر تصفیه، حاصل فروش اموالی که فهرست آنها برداشته شده برای پرداخت هزینه تصفیه به روش عادی کافی نباشد، مدیر تصفیه اقدام به تصفیه اختصاری به ترتیب زیر می‌کند، مگر اینکه بستانکاری درخواست کند که کار طبق مقررات تصفیه عادی جریان پیدا کند و هزینه آن را قبلاً بدهد.

در مورد تصفیه اختصاری، سازمان تصفیه امور ورشکستگی آگهی می‌کند که ظرف سی روز هر کس هر گونه ادعایی دارد بکند سپس به ترتیبی که منافع بستانکاران اقتضاء می‌کند، بدون رعایت تشریفات قانونی، اموال را می‌فروشد و حاصل فروش را بین آنان تقسیم می‌کند و ختم عمل تصفیه را اعلام می‌دارد.

ماده ۹۷۱ - با صدور حکم ورشکستگی توسط دادگاه تجارتي، مدیر تصفیه مکلف است مراتب زیر را علاوه بر روزنامه رسمی، حسب مورد برای اشخاص حقوقی دو بار در روزنامه شرکت و برای تاجر حقیقی دو بار در روزنامه کثیرالانتشار آگهی کند. فاصله زمانی بین دو آگهی باید ده روز باشد و نسخه‌ای از آن برای بستانکاران ارسال شود. آگهی باید در بردارنده موارد زیر باشد:

۱- مشخصات و اقامتگاه ورشکسته و تاریخ حکم ورشکستگی.

۲- اخطار به بستانکاران و مدعیان بر این که، ادعای خود را ظرف دو ماه از تاریخ درج دومین آگهی در روزنامه شرکت یا روزنامه کثیرالانتشار به مدیر تصفیه اعلام کنند و اسناد خود (اصل یا رونوشت گواهی) را به مدیر تصفیه تسلیم

دارند. مدیر تصفیه می‌تواند این مدت را برای کسانی که در خارج از کشور اقامت دارند، به مدت یک ماه دیگر تمدید کند.

۳- اخطار به متعهدان و بدهکاران به ورشکسته پس از تاریخ اجرای طرح بازسازی که ظرف مدت مذکور، بدهی یا تعهد خود را اعلام کنند. متخلفین از این اخطار به جریمه نقدی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) ارزش تعهد یا دین محکوم خواهند شد.

۴- اخطار به کسانی که به هر عنوان اموال تاجر ورشکسته در نزد آنها است که آن اموال را ظرف مدت فوق‌الذکر در اختیار مدیر تصفیه بگذارند، وگرنه هر حقی که نسبت به آن مال دارند از آنها سلب خواهد شد.

۵- تعیین تاریخ و دعوت برای اولین جلسه بستانکاران که حداقل بیست روز و حداکثر سی روز پس از درج اولین آگهی تشکیل خواهد شد. تبصره- تکالیفی که در اجرای آنها تأخیر شده، در صورتی که عذر موجهی در بین باشد، در اسرع وقت و در دوران تصفیه ورشکستگی باید انجام شود.

ماده ۹۷۲ - اولین جلسه بستانکاران به ریاست مدیر تصفیه و با حضور عضو ناظر سازمان تصفیه، به منظور ارائه گزارش راجع به صورت اموال و سایر امور مربوط به شخص ورشکسته، تشکیل می‌شود.

ماده ۹۷۳ - مدیر تصفیه نسبت به اموالی که نسبت به آن ادعایی وجود دارد تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌کند و اگر آنها را محق بداند مبادرت به تسلیم آن می‌کند، وگرنه بیست روز به آنها مهلت می‌دهد که در دادگاه تجارتي اقامه دعوا کنند. کسی که ظرف بیست روز به دادگاه رجوع نکند دیگر دعوای او در جریان تصفیه و به منظور شرکت در آن شنیده نمی‌شود.

ماده ۹۷۴ - مدیر تصفیه با حضور عضو ناظر نسبت به اشیایی که مورد مطالبه اشخاص ثالث است برابر مقررات مواد (۸۶۱) به بعد این قانون راجع به استرداد اموال و همچنین مواد (۱۴۶) و (۱۴۷) قانون اجرای احکام مدنی تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند. این تصمیم ظرف مدت ده روز بدون تشریفات دادرسی قابل تجدید نظر در دادگاه تجارته است.

ماده ۹۷۵ - پس از انقضای مدت مقرر برای ارائه اسناد، مدیر تصفیه نظر ورشکسته یا مدیر شخص حقوقی ورشکسته را در صورتی که در دسترس او باشد، کسب خواهد کرد و نسبت به تصدیق یا رد آن اقدام می‌کند. مدیر تصفیه مکلف است به پذیرش آن اظهارات نیست.

ماده ۹۷۶ - در صورتی که مدیر تصفیه برای رسیدگی نیاز به دفاتر بستانکار داشته باشد، بستانکار مکلف به ابراز دفاتر است.

ماده ۹۷۷ - مطالباتی که به موجب سند رسمی وثیقه دارد باید در صورت طلب طبقه بندی شده بستانکاران منظور شود هر چند از طرف بستانکار اظهار نشده باشد.

ماده ۹۷۸ - پس از انقضای موعد ابراز اسناد، مدیر تصفیه ظرف مدت بیست روز به طلب‌های ادعا شده رسیدگی می‌کند و به تهیه صورت طبقه بندی شده بستانکاران، با قید حق رهن یا حق رجحان مبادرت می‌ورزد. بستانکارانی که مردود شده‌اند نیز با ذکر دلیل رد، ضمن این صورت قید می‌شوند.

ماده ۹۷۹ - مدیر تصفیه موظف است تنظیم صورت و نحوه رسیدگی به آن را از طریق آگهی به اطلاع بستانکاران و مدعیان حق برساند و امکان دسترسی به آن را فراهم سازد و ظرف یک ماه به بستانکاران و مدعیان حق ابلاغ کند.

ماده ۹۸۰ - هر کس نسبت به صورت تنظیم شده توسط مدیر تصفیه اعتراض داشته باشد پس از ابلاغ دادگاه صادر کننده حکم ورشکستگی، حق اقامه دعوا دارد.

اگر معترض ادعا کند که طلب او بی مورد رد شده یا کسر گردیده یا حق رهن یا رجحان او منظور نشده است، دعوا بر مدیر تصفیه اقامه می شود و اگر طلب یا حق شخصی که قبول شده مورد اعتراض باشد دعوا مشترکاً بر آن شخص و مدیر تصفیه اقامه خواهد شد و در صورتی که دعوا به نتیجه برسد و حکم به رد طلبی صادر شود، سهمی که به آن تخصیص داده شده در حدود طلب مدعی و هزینه دادرسی به او اختصاص می یابد و بقیه بین سایر بستانکاران تقسیم خواهد شد.

ماده ۹۸۱ - اسنادی که در ارائه آنها تأخیر شده است، در صورتی که عذر موجهی در بین باشد در مورد این ماده تا ختم ورشکستگی قبول می شود ولی هزینه ای که در اثر این تأخیر پیش آمده بر عهده مدعی طلب است. اگر مدیر تصفیه سندی را که ابراز شده بپذیرد اقدام به تصحیح صورت بستانکاران می کند و سایر بستانکاران را نیز به وسیله آگهی مطلع می سازد.

ماده ۹۸۲ - مدیر تصفیه مکلف است پس از رسیدگی به مطالبات، از بستانکارانی که تمام یا بخشی از طلب آنها قبول شده است و نیز از شخص ورشکسته، برای تشکیل جلسه ای دعوت به عمل آورد و گزارش کاملی نسبت به وضع دارایی و مطالبات شخص ورشکسته بدهد و نظر تاجر یا مدیر شخص حقوقی ورشکسته و بستانکاران را برای حسن اجرای امر تصفیه استماع و در صورت مجلس ذکر کند، ولی جز در موارد صلح و صرف نظر کردن از دعاوی، تصمیم با خود مدیر تصفیه است.

ماده ۹۸۳ - اموال تاجر ورشکسته منحصرأ از طریق مزایده فروخته می‌شود در موارد زیر ممکن است به طریقی غیر از مزایده، اقدام به فروش اموال کرد.

۱- اگر بستانکارانی که حداقل نصف به علاوه یک از شمار بستانکاران و دارندگان دوسوم مطالبات تشخیص و تصدیق شده هستند، به ترتیب دیگری رضایت بدهند.

۲- وقتی که مال در بورس یا در بازار قیمت معینی دارد. ولی، اموال مورد وثیقه را نمی‌توان به طریق غیر مزایده فروخت و در هر حال رضایت بستانکارانی که نسبت به آنها دارای حق وثیقه هستند، باید جلب شود.

تبصره- خرید اموال تاجر ورشکسته خارج از مزایده توسط هر یک از بستانکاران، تنها پس از تأیید مدیر تصفیه و نماینده سازمان تصفیه امور ورشکستگی قابل تنفیذ است.

ماده ۹۸۴ - نحوه مزایده اموال جز در مواردی که در این قانون به نحو دیگری مقرر شده است تابع قانون اجرای احکام مدنی است.

ماده ۹۸۵ - بستانکارانی که حداقل دوسوم از شمار بستانکاران و سه چهارم مطالبات را دارا باشند، می‌توانند از دعاوی صرفنظر کند.

هر بستانکاری می‌تواند درخواست کند که آن دعوا به او واگذار شود. در این مورد عواید حاصل فروش مالی که از این راه به دست می‌آید در حدودطلبی که دارد به درخواست کننده تعلق گرفته و مازاد آن به سایر بستانکاران متعلق خواهد بود.

ماده ۹۸۶ - وقتی پول حاصل از فروش یا وصول مطالبات در دسترس مدیر تصفیه قرار گرفت و صورت بستانکاران قطعی شد، مدیر تصفیه صورتی از حاصل دارایی و حساب نهایی تنظیم خواهد کرد، سپس با لحاظ هزینه‌های قانونی

مربوط به امر تصفیه، صورت تقسیم و حساب نهایی را تهیه و ظرف مدت ده روز در اختیار بستانکاران قرار می‌دهد و مراتب را به اطلاع آنها می‌رساند. همچنین، مدیر تصفیه باید خلاصه‌ای از صورت مربوط به سهم طلب هر یک از بستانکاران را برای آنها ارسال کند.

ماده ۹۸۷ - پس از پایان مدت ده روز، مدیر تصفیه مبادرت به پرداخت سهم طلب هر یک از بستانکاران می‌کند. بستانکاری که کاملاً به حق خود می‌رسد باید سند طلب خود را به مدیر تصفیه تسلیم کند. در موردی که قسمتی از طلب پرداخت شود، مراتب در سند قید می‌شود. در مورد فروش اموال غیرمنقول، اقدامات لازم در دفتر ثبت اسناد و املاک از طرف مدیر تصفیه به عمل می‌آید. اگر طلبی معلق باشد یا به اقساط باید تأدیه شود، سهم ویژه آن در صندوق دادگستری گذاشته می‌شود. پس از پرداخت سهمیه‌ها، مدیر تصفیه به هر یک از بستانکارانی که تمام حقوق آنها تأدیه نشده است، سند عدم کفایت دارایی می‌دهد. چنین بستانکاری فقط در مورد ملاتت تاجر ورشکسته می‌تواند به موجب این سند بقیه طلب خود را ادعا کند.

ماده ۹۸۸ - تقسیم موقت سهم طلب پس از انقضای مدت مذکور در ماده ۹۸۶ انجام می‌شود. برای بستانکارانی که در صورت نیامده‌اند سند عدم کفایت دارایی صادر می‌شود.

ماده ۹۸۹ - بستانکاران با وثیقه نسبت به حاصل فروش مال مورد وثیقه در برگ تقسیم حاصل فروش، مقدم بر سایر بستانکاران قرار دارند. طلب‌هایی که دارای وثیقه نیستند و همچنین باقیمانده طلب‌های با وثیقه که تمام آنها از فروش وثیقه پرداخت نشده است، به ترتیب طبقات زیر بر یکدیگر مقدمند و در تقسیم نامه حاصل از فروش اموال متوقف این تقدم رعایت و قید می‌شود. طبقه اول:

- الف- اجرت خدمه، خانه در سال آخر قبل از حکم ورشکستگی .
- ب- حقوق خدمتگذاران تاجر ورشکسته برای مدت شش ماه قبل از حکم ورشکستگی .
- ج- دستمزد کارگرانی که روزانه یا هفتگی مزد می گیرند برای مدت سه ماه قبل از حکم ورشکستگی.

طبقه دوم:

- الف- نفقه زن مطابق ماده، ۱۲۰۶ قانون مدنی.
- ب- مهریه زن تا میزان پنجاه میلیون ریال مشروط بر آنکه ازدواج حداقل پنجسال قبل از حکم ورشکستگی واقع شده باشد. مازاد مهریه در زمره دیون عادی است.

طبقه سوم: سایر بستانکاران.

ماده ۹۹۰ - مدیر تصفیه پس از تقسیم وجوه حاصل از فروش اموال و مطالبات، پایان عملیات تصفیه ورشکستگی را علاوه بر روزنامه رسمی در مورد اشخاص حقوقی در روزنامه شرکت و برای تاجر حقیقی در روزنامه کثیرالانتشار اعلام می کند. هرگاه پس از خاتمه ورشکستگی، اموال یا طلبی متعلق به ورشکسته کشف شود مدیر تصفیه آنها را در اختیار می گیرد و وجوه حاصل از فروش را بی هیچ تشریفات تا میزان مطالبات تصدیق شده بین بستانکاران تقسیم می کند. نسبت به سهم طلب هایی که به دلیل مشکوک بودن طلب ایداع شده و بعد تصرف در آنها شده است به همین ترتیب اقدام می شود.

ماده ۹۹۱ - بستانکاران به محض اعلام ختم بازسازی یا ختم تصفیه ورشکستگی تاجر خواه طلب خود را در مهلت مقرر اعلام کرده یا نکرده باشند، می توانند دعوای خود را بر وی مطرح کنند.

ماده ۹۹۲ - مدیران تصفیه موظفند پس از پایان تصفیه مراتب را همراه با انضمام گزارش کار خود به سازمان تصفیه امور ورشکستگی اعلام و اجازه اعلان و انتشار پایان عملیات تصفیه را تقاضا کنند تأیید سازمان تصفیه امور ورشکستگی به منزله مفاصاحساب مدیر تصفیه است.

ماده ۹۹۳ - مدیر تصفیه موظف است ظرف مدت هجده ماه از تاریخ ابلاغ حکم ورشکستگی به سازمان تصفیه امور ورشکستگی، تصفیه را انجام دهد، ولی، به هنگام ضرورت دادگاه تجارتي می تواند این مدت را تمدید کند.

ماده ۹۹۴ - در صورت تأخیر در امر تصفیه، هر ذی نفع می تواند از سازمان تصفیه امور ورشکستگی تعویض مدیر تصفیه را درخواست کند.

ماده ۹۹۵ - پس از صدور حکم ورشکستگی، اموال، حقوق و وجوهی که به وسیله اجرای دادگاهها، ثبت و سایر ادارات و بانکها، پس از تاریخ صدور سند عدم امکان بازسازی، از ورشکسته بازداشت یا برداشت شده باید به مدیر تصفیه ایمی که تعیین می شود تحویل شود و در اختیار او قرار گیرد.

ماده ۹۹۶ - حداکثر پس از شش ماه از تصویب این قانون، نظام رتبه بندی و تعیین صلاحیت مدیران تصفیه با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سازمان تصفیه امور ورشکستگی باید به تصویب هیأت وزیران برسد.

ماده ۹۹۷ - سه ماه بعد از تعیین نظام رتبه بندی و تعیین صلاحیت مدیران تصفیه، نظام حق الزحمه آنان نیز متناسب با نظام رتبه بندی و تعیین صلاحیت با پیشنهاد سازمان تصفیه امور ورشکستگی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۹۹۸ - مدیر تصفیه مکلف است هر سه ماه یک بار صورت وصولی ها از جمله عواید حاصل از فروش اموال و مطالبات تاجر ورشکسته و

صورت پرداخت مطالبات بستانکاران را تهیه و به سازمان تصفیه امور ورشکستگی ارائه کند.

ماده ۹۹۹ - در مواردی که، بنا به تشخیص سازمان تصفیه امور ورشکستگی، امکان تأمین هزینه‌های تصفیه از محل وجوه حاصل از فروش اموال یا وصول مطالبات تاجر ورشکسته میسر نباشد، سازمان تصفیه امور ورشکستگی مجاز به تأمین آن هزینه از محل بودجه خود خواهد بود. مدیر تصفیه مکلف است معادل آن را از محل وصول مطالبات یا فروش اموال تاجر به خزانه واریز کند.

ماده ۱۰۰۰ - مدیر تصفیه از بین اشخاص حقیقی یا اشخاص حقوقی که دارای شرایط زیر باشند، انتخاب می‌شود:

۱- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی در رشته‌های مالی، مدیریت، اقتصاد، حقوق یا رشته تخصصی فعالیت تاجر .

تبصره- در صورتی که مدیر دارای پانزده سال سابقه مدیریت یا تجارت باشد از داشتن مدرک کارشناسی مستثنی است و حداقل تحصیلات برای وی کاردانی است.

۲- دارا بودن حداقل ده سال سابقه کار مفید و مرتبط برای اشخاص با مدرک کارشناسی و پانزده سال برای دیپلم.

۳- نداشتن سوء شهرت تجارتی.

۴- نداشتن محکومیت کیفری مؤثر.

۵- نداشتن محرومیت از حقوق اجتماعی.

تبصره- در مورد اشخاص حقوقی، مدیران آن باید دارای شرایط مقرر در این ماده باشند.

ماده ۱۰۰۱ - در مزایده اموال تاجر ورشکسته مقررات مربوط به موعد فروش، آگهی فروش، تعیین قیمت اموال، انتخاب خریدار، پرداخت بهای اموال،

انتقال اموال خریدار، تنظیم صورتجلسه فروش، امضاء اسناد تابع احکام مواد ۱۱۷ الی ۱۹۹، ماده ۱۲۲، مواد ۱۲۴ الی ۱۲۹، مواد ۱۳۴ الی ۱۴۳ و ماده ۱۴۵ قانون اجرای احکام مدنی می‌باشد.

تکالیف و اختیارات پیش‌بینی شده برای مالک، مأمور اجرا و یا محکوم علیه در موارد فوق بر عهده مدیر تصفیه و تکلیف و اختیارات پیش‌بینی شده برای دادگاه بر عهده سازمان تصفیه امور ورشکستگی می‌باشد.

ماده ۱۰۰۲ - در صورتی که هر یک از بستانکاران یا شخص بدهکار نسبت به نحوه انجام وظیفه مدیر تصفیه حقوقی معترض باشند، می‌توانند اعتراض خود را به سازمان تصفیه امور ورشکستگی تسلیم کنند. سازمان مزبور ظرف مدت ده روز در مورد این تقاضا رسیدگی و نسبت به ابقاء یا تعویض مدیر تصمیم خواهد گرفت. این تصمیم در مهلت ده روز قابل اعتراض در دادگاه تجارتي است.

فصل سوم - مقررات جزایی

ماده ۱۰۰۳ - مفاد این باب پس از توقف از پرداخت دین، در مورد اشخاص زیر قابل اجرا است:

- ۱- تاجر و افرادی که قانوناً در حکم تاجر می‌باشند.
- ۲- مدیران شرکت‌های تجارتي.
- ۳- اشخاص حقیقی که به عنوان عضو هیأت مدیره (نماینده) شخص حقوقی دیگر در شرکت‌های تجاری را دارند.
- ۴- مدیر تصفیه.
- ۵- عضو ناظر سازمان تصفیه امور ورشکستگی.
- ۶- بازرس شرکت تجارتي.

ماده ۱۰۰۴ - مجازاتهای موضوع این باب عبارتند از:

۱- محرومیت از حقوق اجتماعی.

۲- جزای نقدی.

۳- حبس.

ماده ۱۰۰۵ - منظور از محرومیت از حقوق اجتماعی موضوع این قانون، منع محکوم از مدیریت و بازرسی شرکت‌های تجاری و اشتغال به هر نوع فعالیت تجاری است. دادگاه می‌تواند حسب مورد به محرومیت از یک یا چند موضوع در امور زیر نیز حکم دهد.

۱- عضویت در کمیسیون‌ها و هیأت‌های حل اختلاف.

۲- وکالت دادگستری (کانون وکلا یا مرکز مشاوران حقوقی).

۳- تصدی دفاتر اسناد رسمی، ازدواج و طلاق و دفتراری.

۴- کارشناسی رسمی دادگستری (کانون کارشناسان یا مرکز مشاوران

حقوقی).

۵- کارگزاری بورس اوراق بهادار.

۶- عضویت در کلیه انجمن‌ها، شوراهای و جمعیت‌هایی که اعضای آن به

موجب قانون انتخاب می‌شوند.

۷- عضویت در هیأت‌های منصفه و امناء.

۸- مدیریت در وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، شرکت‌ها و مؤسسات

دولتی و تابع و وابسته به آنها، شهرداری‌ها، مؤسسات، ادارات مجلس شورای

اسلامی، شورای نگهبان، اشتغال به مشاغل قضایی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی.

۹- انتخاب شدن به سمت دאوری و کارشناسی در مراجع رسمی .

۱۰- استفاده از نشان‌ها و مدال‌های دولتی و عناوین افتخاری.

- ۱۱- مسئولیت دفتر خدمات گواهی الکترونیکی و دفتر ثبت گواهی الکترونیکی.
- ۱۲- ثبت هر نوع شرکت تجاری که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام آن را داشته باشند.
- ۱۳- مشاغل حسابرسی.
- ۱۴- مدیر مسئول روزنامه.
- ماده ۱۰۰۶ - دادگاه تجارتي هر تاجر حقيقي را که پس از تاريخ توقف مرتکب یکی از اعمال زیر شده باشد به محرومیت از حقوق اجتماعی موضوع ماده (۱۰۰۵) این قانون به مدت سه تا پنج سال محکوم خواهد کرد.
- ۱- هرگاه تاجر به فعالیت متقلبانه برخلاف منافع بستانکاران اقدام کند.
- ۲- از میان بردن کامل یا جزیی اسناد مالی یا عدم انعکاس معامله ی که ثبت آن لازم بوده است.
- ۳- پنهان کردن یا از میان بردن تمام یا بخشی از اموال یا افزایش متقلبانه دیون.
- ۴- معامله یا فعالیتی که با سوءنیت انجام پذیرد و منجر به توقف از پرداخت دین شود.
- ماده ۱۰۰۷ - دادگاه تجارتي پس از توقف از پرداخت دین، مدیران شرکت و یا اشخاصی دیگر که مرتکب یکی از اعمال مشروحه زیر شده باشند را به محرومیت از حقوق اجتماعی موضوع ماده (۱۰۰۵) این قانون به مدت سه تا پنج سال محکوم خواهد کرد.
- ۱- انجام فعالیت تجارتي در جهت منافع شخصی و به نام شخص حقوقی.

- ۲- استفاده غیر مجاز از اموال یا اعتبارات شخص حقوقی بر خلاف منافع آن و برای مقاصد خود یا شخص دیگر، هر چند خود نفع در آن نداشته باشد.
- ۳- مخدوش کردن، از بین بردن و پنهان کردن اسناد مالی و دفاتر تجاری که به موجب قوانین و مقررات نگهداری آنها الزامی است.
- ۴- پنهان کردن یا از میان بردن تمام یا بخشی از اموال شخص حقوقی یا افزایش متقلبانه دیون آن.
- معامله یا فعالیتی که با سوءنیت انجام پذیرد و منجر به توقف از پرداخت دین شده است.
- ماده ۱۰۰۸ - محرومان از حقوق اجتماعی موضوع این فصل از قانون، هرگاه به اموری بپردازند که به حکم دادگاه از آن ممنوع شده‌اند، به محرومیت از حقوق اجتماعی تا دو برابر مدت پیشین و جزای نقدی از دویست میلیون ریال تا پانصد میلیون ریال محکوم می‌شوند.
- ماده ۱۰۰۹ - در موضوع مواد (۱۰۰۶) الی (۱۰۰۸)، دادگاه به درخواست سازمان بازسازی یا نماینده بستانکاران یا دادستان یا نماینده کارگران یا مقام مسؤول سازمان تصفیه امور ورشکستگی اقدام به رسیدگی و اخذ تصمیم می‌کند.
- ماده ۱۰۱۰ - حق رأی مدیران محکوم به محرومیت از حقوق اجتماعی موضوع ماده (۱۰۰۵) در مجامع عمومی اشخاص حقوقی موضوع بازسازی به درخواست سازمان بازسازی و توسط نماینده منتخب هیأت تشخیص اعلام می‌شود.
- ماده ۱۰۱۱ - دادگاه تجارتي می‌تواند با اعلام پایان امر تصفیه ورشکستگی، در صورت تأدیه دیون، حکم به رفع تمام یا بخشی از ممنوعیت‌های ناشی از محرومیت از حقوق اجتماعی بدهد.

اسقاط حقوق، ممانعت‌های قانونی، عدم اهلیت احراز مشاغل دولتی انتخابی به خودی خود با انقضای مدت محرومیت مرتفع می‌شوند. همچنین اگر محکوم علیه مساعی کافی برای پرداخت بدهی‌ها داشته باشد، می‌تواند رفع بخشی از موارد اسقاط حقوق و عدم اهلیت را پیش از پایان مدت تقاضا کند.

ماده ۱۰۱۲ - دادگاه می‌تواند اشخاصی را به موجب مواد ۱۰۰۶ و ۱۰۰۷، به محرومیت از حقوق اجتماعی محکوم شده‌اند به حبس از یک تا پنج سال و جزای نقدی از صد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا دو میلیارد (۲ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال یا یکی از آن دو محکوم کند.

ماده ۱۰۱۳ - دادگاه تجارتي به شرکت و معاونت در جرایم موضوع این باب رسیدگی می‌کند، هر چند متهم شریک یا معاون تاجر یا مدیر شخص حقوقی تاجر نباشد.

مجازات شریک، همان مجازات مجرم اصلی است و معاون به حداقل مجازات مقرر برای جرم اصلی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۱۴ - این اشخاص به مجازات حبس از سه ماه تا دو سال و جزای نقدی از پنجاه میلیون ریال تا یک میلیارد ریال یا یکی از آن دو محکوم می‌شوند.

۱- هر تاجر یا مدیر شخص حقوقی یا اشخاص دیگری که طی دوره بازسازی بر خلاف طرح بازسازی اموال تاجر را مقید کند. یا تمام یا بخشی از مطالبات مقدم بر طرح بازسازی را بپردازد.

۲- هر تاجر یا مدیر شخص حقوقی یا شخص دیگری که بر خلاف نحوه پرداخت دیون پیش‌بینی شده در طرح بازسازی، دینی را بپردازد یا در اموال بر خلاف طرح بازسازی در دوره بازسازی مداخله کند.

۳- هر شخص که آگاهانه در دوره بازسازی با تاجر مشمول بازسازی معامله‌ای که با طرح بازسازی مغایرت داشته باشد، انجام دهد.

ماده ۱۰۱۵ - اشخاصی که با سوءنیت به نام خود یا به نام شخص دیگری در دوران بازسازی یا ورشکستگی طلب غیر واقعی اعلام کنند، به مجازات حبس از یک تا پنج سال و جزای نقدی معادل صد میلیون ریال تا دو میلیارد ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰۱۶ - دادگاه تجارته رسیدگی کننده باید درخصوص استرداد تمامی اموال و حقوقی که موضوع جرم بوده است به هیأت بستانکاران، حکم بدهد، هر چند متهم تبرئه شده باشد. دادگاه تجارته در صورتی که مدعی خصوصی هم نباشد باید این حکم را صادر کند.
صدور حکم در مورد زیان احتمالی مستلزم تقدیم دادخواست به دادگاه تجارته است.

ماده ۱۰۱۷ - اعضای هیأت تشخیص، مدیران تصفیه، ناظر عضو سازمان ورشکستگی، بازرس شرکت، کارکنان سازمان بازسازی و کارکنان سازمان تصفیه امور ورشکستگی، در صورت ارتکاب یکی از اعمال زیر، به مجازات حبس از دو ماه تا دو سال و جزای نقدی از سی میلیون ریال تا سه و نیم میلیارد ریال یا یکی از آن دو محکوم می‌شوند:

۱- اقدام آگاهانه علیه منافع تاجر یا بستانکاران از طریق سوء استفاده شخصی از مبالغ موجود در اجرای وظایف محوله، یا در نظر گرفتن منافعی برای خویش.

۲- سوء استفاده از اختیارات قانونی خلاف منافع تاجر یا بستانکاران.
انجام معامله مستقیم یا غیر مستقیم. دادگاه تجارته ابطال معامله مورد نظر را نیز اعلام می‌دارد و نسبت به ضرر ناشی از آن در صورت مطالبه حکم می‌دهد.

ماده ۱۰۱۸ - اشخاصی که پس از شروع دوران بازسازی و یا ورشکستگی در اثر تبانی به هر نحو با تاجر یا با هر شخصی موجب ضرر بستانکاران یا تاجر شده و یا منافع ویژه‌ای به نفع خود ایجاد کنند علاوه بر جبران خسارت وارده، به جزای نقدی از یکصد میلیون ریال تا دو میلیارد ریال و به محرومیت اجتماعی موضوع ماده (۱۰۰۵) این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰۱۹ - جرائم مذکور در مواد ۱۰۰۶ تا ۱۰۱۸ پس از گذشت دو سال از پایان دوره بازسازی یا تصفیه ورشکستگی قابل شکایت نیست.

ماده ۱۰۲۰ - دادگاه تجارتي به جرائم موضوع این باب بر حسب درخواست مدیر تصفیه، هیأت تشخیص، سازمان بازسازی، سازمان تصفیه‌امور ورشکستگی یا هر یک از بستانکاران یا تعقیب دادستان دستور رسیدگی صادر می‌کند.

ماده ۱۰۲۱ - سازمان تصفیه‌امور ورشکستگی می‌تواند اسناد و مدارک لازم را از سازمان بازسازی یا هر مقام رسمی و غیر رسمی دیگر مطالبه کند.

ماده ۱۰۲۲ - هر حکم قطعی محکومیت، که در اجرای مقررات این باب صادر می‌شود، به خرج محکوم در روزنامه رسمی و برای شرکت‌ها در روزنامه شرکت نیز اعلان می‌شود.

ماده ۱۰۲۳ - سازمان بازسازی و سازمان تصفیه‌امور ورشکستگی، مکلفند اطلاعات زیر را به صورت رایانه‌ای، روزآمد و متمرکز ثبت و ضبط کنند و به درخواست مراجع قانونی در اختیار آنها قرار دهند.

۱- اطلاعات راجع به اشخاص مشمول بازسازی و ورشکستگی .

۲- احکام صادر از دادگاهها در خصوص آن اشخاص.

۳- احکام راجع به سایر جرایم مذکور در این قانون.

تبصره ۱- ارائه اطلاعات مذکور به سایر اشخاص که هنگام معامله، خواستار بررسی درجه اعتبار طرف قرارداد می‌باشند، به موجب آیین نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و سازمان تصفیه امور ورشکستگی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- دادگاه‌های تجارتي مکلفند یک نسخه از احکام موضوع این ماده را برای ضبط اطلاعات به سازمان‌های باسازي و تصفیه امور ورشکستگی ارسال کنند.

ماده ۱۰۲۴ - مسؤولانی که در زمان مقرر به وظیفه خود عمل نکنند یا اطلاعات خلاف واقع ارائه کنند علاوه بر مجازات‌های اداری به حکم دادگاه به پرداخت جریمه از یک میلیون ریال تا ده میلیون ریال محکوم خواهند شد.

باب هشتم - مقررات تکمیلی

ماده ۱۰۲۵ - نصاب‌های ریالی پیش‌بینی شده در این قانون از جمله در خصوص حداقل سرمایه برای تأسیس شرکت‌ها و همچنین مبالغ جزای نقدی پیش‌بینی شده، هر پنج سال یک بار، متناسب با نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی، با پیشنهاد وزارت بازرگانی و تصویب هیأت وزیران تجدید می‌شود.

ماده ۱۰۲۶ - مقررات جزایی این قانون نافی مقررات جزایی پیش‌بینی شده در سایر قوانین نمی‌باشد.

ماده ۱۰۲۷ - رسیدگی به دعاوی موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه تجارتي است. قوه قضاییه مکلف است لایحه مربوط به آیین دادرسی مخصوص این دادگاه را ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون ارائه دهد.

تا تشکیل دادگاه تجارتي، دعاوی موضوع این قانون در شعب یا شعبه‌هایی که برای رسیدگی به این دعاوی تخصیص می‌یابد، رسیدگی خواهد شد. ماده ۱۰۲۸ - از تاریخ تصویب این قانون، قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱، لایحه اصلاحی قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷، و تمامی اصلاحات و الحاقات آنها، قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب سال ۱۳۱۸، آیین‌نامه قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی، آیین‌نامه درآمد صندوق الف و صندوق ب مصوب سال ۱۳۱۹، نظام‌نامه امور ورشکستگی قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱، قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب سال ۱۳۴۳، قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت سال ۱۳۷۶، قانون صدور چک و اصلاحات آن، قانون ثبت شرکت‌ها و سایر قوانین و مقررات مغایر با آن نسخ می‌شوند.

رییس جمهور

وزیر بازرگانی